99

$\frac{1}{4}$ em͠

XVII

O1

É de autoria do Padre
Francisco de Gouveia

V. Stegmüller, Filosofia
e Teologia nas Universi-
dades de Coimbra e Évora,
p. 232; cf. p. 67.

{COD. 243.}
02

Anonymi Annotationes super Manuale Navarri.

~~[illegible]~~

Annotationes sup. manuale Nauarri.

Caput primu. n°. 5.

Docet Nau. loco cit° sufficere virtuale detestatione peccatoru inclusam non solum actu martirij sed et in quolibet alio actu dilectionis Dei sup. oia ad justificatione impij, q. et opin. e Soti in 4. d. 1. q. 1. Gab. b. Greg. in 1. d. 19. Adriani quol. 7. q. 4. Veiga s. Conc. cap. 34. et seqq. Sed D. Tho. 1a 2a q. 113 ar. 5. et 3. p. q. 84 ar. 5. ad 5. et q. 87. ar. 1. Soti de na et gra cap. 16. et in 4. d. 15. q. 2. ar. 2. Cano 3. p. relect. de penia credunt requi formale detestatione pctoru ut remittant. Attn in hac controversia dm e qd si dari poss supnatis dilectio Dei sr oia sine detestoe foali pctor eam solum absq contritione fore sufficienter ad impetradam veniam peccatoru x. illud prov. 10. universa delicta operit charitas. Et 2a Petri 4. charitas operit multitudine pctoru: verumtn nullus poterit here dilectione Dei sup oia si recordatus pctoru q commisit et deinde n. egit peniam non detestat formaliter aut si oblitus eorum n. adhibeat sufficientem diligentia cum poss ut ea reducat in memoria: neq. n. Ds eum

cap. 1. n.m 3

cum huiusmodi hore concurrat ad dilectionem sui cogit. non faciat tunc quod potest et tenetur: Haec opinio potest confirmari ex cap. 18 ubi ait, Si poenitentiam egerit gens illa a malo quod locutus sum etc. item Ezechiel 18. et 33. Si impius egerit poenitentiam ab omnibus peccatis suis etc. vita vivet et non recordabor iniquitatis eius: Praeterea ipse Dominus ait, nisi poenitentiam egeritis omnes peribitis: Confirmatur etiam ex Tridentino. Sess. 6. et 14. cap. 1. et clarius 14 quo in loco constat non loqui Concilium de virtuali detestatione peccatorum ut in nullo volumus: nam tunc non solum: nam si non solum loca ista Concilii, sed et sacrae scripturae quae citavimus intelligenda essent de virtuali detestatione possemus addere multa alia loca sacrae scripturae interpretari v.g. Pauli, impossibile est sine fide placere Deo. i. sine virtuali fide quod nullus sanctorum unquam dixit: Denique haec opinio est conformior dictis sanctorum quae refert Gratianus d. 1. de poenitentia per multa capita

Addimus tamen esse peculiare esse martirio ut saepe absque ullo
5 peccatori detestatione purgare potest martirem ab omni culpa m. et v. et poena, dummodo in eo non sit actus complacentia peccati: tenetur tamen martir si ei per tempus licuerit sumere tempus ad examinandam conscientiam et peccata detestanda imo et ad faciendum confessionem sacramentalem mortalium peccatorum si copiam habuerit.

Cap. 1. nu. ii.

Confessoris perinde ac si n' eet baptizatus, tenetur ex praecepto baptismi baptizari.

N.° ii.

Credit sufficere ad formalē roēz contritionis propositum virtuale vitandi futura pcta quem habent ij, q dolent de pctis propter Deum sume dilectum, q e snia Majoris in 4. d. 14 q. 1. Alma. in 4. ib, Medina de poenitentia tract. 1. q. 3. ppe finē: Pea en citatur Adri. in 4. q. 1. de poenitentia quodl. 1. ar. 3. Tamen etsi alij q contraria p.e referunt Ratio haec ro q̄i q vere dolet de peccatis quatenus sunt offensa Dei, vere ad Deum convertitur p timorē ipsius obedientialē, q d fieri n' pot sine gratiae infusione x.a illud Joan. 14. q diligit me diligetur a prē meo: n' g.r reqr propositum formale vitandi futura pcta sed sufficit virtuale inclusum in ipsa vera detestōe pctorum propter Deum sume dilectum: Oppositum v.o requirens propositum actuale defendit Caiet. tom. 1. q. 1. de contritione, Victoria de sacris in summa de contritione n.° 104 Cano in relect. de poenitentia de poena 1. p. fol. 7. et seqq: Soto in 4. d. 15. q. 1. ar. 2. col. ii. vers. ad hoc adhibenda et com Thomistae et ut fuisse omnes antiquiorum. S. Alens. 4. p. q. 69. mebro. Alber. in 4. d. 14. S. Tho. 3. p. q. 85 ar. 3. et ut expressa snia Cathechismi ex decreto Trid: in mā de contritione sbq ex defiōe contritionis quam assignat Conc. Florent:

et trid: s. ib, praeter dolorem pctoru exprimitur ppositum de caetero non peccandi et cod: m° s. in defin. contritionis huius ppositum exprimitur, qd. nunquam non fuerat sufficiens nisi intentum ppositum: Pp̄ria cum in s.s. exigitur dolor de pctis ad iustificationem expetitur ei ppositum servandi mandata Dei et cavendi pctum. Ezechi. 18. Si impius egerit paenitentiam ab omnibus peccatis suis et custodierit oia praecepta Dei. Et ad Ephes. 4. deponite veterem hoiem et induite novum. Apocal: 2. age paenitentiam et 1a opera fac: Confir. hoc sua qui ad conciliandam gratiam illius quem graviter offendisti, inter hoies non e satis dolere de offensa praeterita sed exigitur ulterius ut constituas nunquam amplius eundem offendere quanto multo magis id exigitur ad conciliandam amicitiam Dei videndus Lud. 1. 4. q. 30. ar. 7. et 4. Prior opinio e pbabilis posterior securior et consulenda quod maior citatus affirmat.//

Numero 34.

Affirmat non sufficere et cum sacro paenitentia deterrendum homine in gratia paenitudine pctorum quam qs formar ob paenas inferni: quod iterum confirmat ultimis verbis eiusd capitis primi: Verum oppositum e dni cum Med Cod. de paenitentia cod: de paenitentia Castro adversus haeres. verbo timor, et ei consentiat assertio: suffragatur trid: sess. 14 cap. 4. nec non sine auxilio Dei pastari habetur huius pctorum detestatio:

cap. 1. nº 36 [illegible] cap. 2. nº 10.

Appbat doctrina Soli in 4º d. 18. q. 2 ar. 5. ctre 2. a alijs in locis dicentis non sufficere ad recipiendu fructu sacrj imo nec sacrum q cum attritione nota ad confessione sacralem accedit quod opio confirmarj pot ex Greg. hom. 26. q incipit cum ee sero etc. Sm e ti eam sufficere cum Cano relect. de poenia fol. 134. i parvo tomo Lod. 2. 4. q. 8. ar. 1. dub. 6. Stand S Tho. 3. p. q. 8. ar. 7. ad 3. Etg qi sacrum poenia sicut et baptismi e sacrum mortuorum, qre tz quis ad utrumq accedat cum attritione nta sufficienter obtinebit effectum sacri si alium n impediatur, qm oi ipse Nau. ad fine huius cap. nris ad corg. Vincentij Justiniani in suare suas in materia tametsi sterum cap. 11. n. 7. adjiciens opioes rediui: affirmat, neq ad baptismu sufficere notam attritionem Greg v. nobis non obsequitur: e n intelligendus de absolutione judiciali non vº sacrali:

Cap. 2. nº 10.

Credi tenerj laicos cum i[illegible] poterint confiterj si forte in aliquo casu non praemissa confessione ob defectu confessoris sacram sumpserint: quod opio e probabilis admodum et Conc. trid. sess. 13. cap. 7. satis conformis: Verum cum de hac re expressum praeceptum non appareat, non ut condenandus sub m. modo praecepto confitendi semel in anno adimpleam: nam Conc. trid. illud loqr de sacerdotibus q rem divinam ex cã peragerit, cu

cap. 2. n.° 10. Caput. 3. n.° 6. 7. 5. In hyp. n.° 4.
conscia mortalis criminis nulla poenia confessione
sacrali quamvis contritionem prius habuisset suffi
ciente et eo forte qui saepe ad Eucharistiam accedunt fuit
per nostra opinione non teneri transactis art. mortis confiteri
eos que in eo crimina non exceperunt cum tenerentur

Cap. 3. n.° 5. 6. 7.° hyp. n.° 4.

Videlicet adhuc persistere in opinione quam huius cap. 1° de
poenitentia d. 6. n.° 36. satisfactionem s. sacralem factam in
m. valere non solum quoad militantem ecclesiam sed etiam quo
ad triumphantem, quam opiniones defendunt Sco. in 4. d. 15.
Angelus verbo poenitentia § 4. Med. de poenitentia trat. de
satisfactione fol. 101. Et potest probari ex Hieron. relato
in cap. Si quis de poenit. d. 5. ubi ait, Si quis viderit
inter multa opera facere peccatorem aliqua quae iusta sunt
non est tam iniustus Deus ut propter mala multa obliviscatur
causa paucorum bonorum://

Alteri sit .1. propositio: Satisfactio sacralis a confessore
iniuncta, esto fiat in m. m. et eam satisfecit praecepto confes
sionis ac proinde non oportet eam iterare sub peccato aliquo: quod
Nau. vocat, valere quoad ecclesiam militantem: In hac
propositione fere omnes doctores conveniunt: Dixi fere omnes propter
Panor. cap. Quidquid de poenit. et rem. Et Archid. de
poenitentia d. 3. § ult. et alios quamvis nullos asserentes esse iterum
repetendam cum satisfaciens fuerit repositus in gratia: Nostra
vero probatur quia non solum praecepta humana sed aliqua divina l.

cap. 3. n°. 5. 6. et 7.

impleant sat quoad substan actus p hoies existente in p. ut è praecepti restituendi, audiendi missam, recitandi horas can. etc.

2. opus iniqua a Nau. oia discedendum i: satisfactio extra charitatem sive ea mundo fuerit in sacro pœnia sive non, nihil è ad redimendas pœnas nos debitas p peccatis iam remissis: hoc è s. Tho. in 4. d. 15. ar. 3. q. 1. Dur. b. q. 2. Silu. V°. satisfactio q. 7. Caiet. in summa V°. Satisfactio et q. 2. de satisfactione. Adrian. in mã de satisfactione. §. ex his dico probabil, Palu. in 4. d. 15. q. 1. ar. 4. Bon. d. 13. q. 2. Sot. in 4. d. 13. ar. 4, et comunis. Pbt ex Pau. 1ª Corinth. 13. si distribuero in pauperes cibos nil mihi podest: Eccl 34. dona iniqua n probat altissimus neq respicit in oblationes iniquoru. Pbt item roe: Nullum opus nrũ satisfacit nisi virtute passionis xti Conc. trid. sess. 14. cap. 8. sed virtus passionis non coicatur nobis nisi mediante charitate g etc. Praeda inter nos et Deu nulla è ro iust. nisi ex eius acceptione pcedat, atq opera petoris Deo n s grata neq accepta g etc. Neq obstat Hieron. citatis: dum è n. Deu bona opa peccatoris praemiare non gta p remissionem pœna q è bonum spiale sed per elargitione bonoru spaliu: l. dic cu Mag°. in in d. 14 cap. Hiero. loqui de opib bonis

Cap. 4. nº. 15.

fraterbus nigra q̃ s̃ p̃tum mortificatus nam accedente p̃to vivificantur://

Cap. 4. nº. 15.

Arbitratus tametsi cum dubitatione loquatur, posse quosuis sacerdotes ex omni jurisd. destitutos absoluere captiuos apud infideles Sarracenos, l. turcas degentes quemadmodum possunt in artº. mortis constitutos; hæc opinio ni fallor plus pietatis habet quam veritatis: non s. n. hæc in re conse quendi captiui cum constitutis in artº. mortis: verú si captiuus absque fuerint conditiones quas ipse Nau. ex Antonino refert poterit absque pœnº impedimentos sacerdos illos absoluere mº adit iurisdictione habere: nam trid. sess. 14. cap. 7. docet et confirmasse semper fuisse persuasum in

Xr ecclia Dei, nullius momenti eam debere esse absolutionem quam sacerdos in eum profert in quem ord: aut subdelegatam non habet potestatem://

Cap. 6. nº. 6. 7. 8. 9. et 10.

Putat circumstantias notabiliter aggrauantes intra eandem speciem si ratione eorum excommunicationem incurrat aut casus, si reseruatos non esse necessario confitendos: quam opinionem tenet S. Tho. in 4. d. 16. q. 33. ar. 2. qº 5. Pal. ibidem q. 3. art. 3. Alma. ibidem cl. 24. Bonau. d. 17. q. ult. Dur. ibidem d. 16. q. 4. Anto. 3. p. titº. 17. cap. 7. § 5. ad eandem accedit Scot. d. 17. q. 2. ar. 2. glos. juris in capi.

Consideret

cap. 6. nº. 6. 7. 8. 9. 10. et 15

Consideret de poenit. d. 5. V. opinionem eandem sequitur Adri. q. 4. de confessione: Sylv. V. Confessio 1. q. 9. licet in fine quasi dissentire videatur: Med. de confessione fol. 33. col. 1. Dicit certa probabilior reputatur: Eandem defendit Altiss. q. 3. de confess. Alens. 4 p. q. 2. ar. 2. Lad. 2. 4. q. 8. ar. 4. dub. 1. ad quam accedit Petrus de Soto lect. 9. de confessione: Catechis. trid. pag. 319: Alii qui sibi alia circumstantia mutantes speciem esse confitendas, Japen. sacerdos separavit est minus iudicare non potest: neque poenitens quasi illius dei imponere desinit, cum tamen ob hanc causam afferat ita conc. et expresse trid. sess. 14. cap. 5. confitendas esse circumstantias quae speciem mutant. Probatur quia commisit incestum cum matre aut avia non satis est si confiteatur se commisisse incestum nisi addat, cum matre aut avia, quod possum affirmare ita de quorum non est Med. de poenit. tract. 2. q. 11. et tamen incestus cum matre non est alterius speciei ab incestu cum avia aut pavia sed gravat tantum intra eandem speciem x°. dicunt Caiet. 2. 2ae q. 154. ar. 9. cui consentit Lad. 2. 4. citatus: 11.

Cap. 6. nº. 15.

Est difficultas an sit satis tempus confiteri quod mulier sollicitata parata fuit quaecumque admittere, non aperiendo vices quas pecto complevit: ad quam dicit Caiet. affirmative q. 3. de confessione, quem sequitur Nav. et tradit Vict.

de confess. n. 165. Petrus a Soto lect. 9. de confess.
Cano in relect. de poena fol. 34. in magno tomo
et 9.7. in parvo, versu, colligo tamen: Ubi hoc m.o
tantum tunc ipso accipit confessor notitiam, quanta
opus ad quemcumque finem confessionis consequendum,
imo quanta sibi poenitens dare si millies aut decies
millies turpitudini opere consensisset. Sotus Sotus
in 4. d. 18. q. 2. ar. 4. non omnino reijcit hanc opinionem
dicit enim eam esse intelligendam cum grano salis, quia si pec
catum non processit magna frequentia aut circumstantia
notabili aggravans quae illo verbo tpies non satis fue
rit explicata://

Et inter quod ista mulier non satisfaciat si non conetur
aliquali numeri peccatorum circumstantiasque mutantes speciem
in confess. aperire, dicendo toties per hebdomadam vel mense
turpitudini consensi cum soluto, coniugato, sacerdote,
monachove majori probabilitate defenditur, communis
in praxi servatur inter confessores doctos et pios: quod
nam inter duas mulieres probitatem acparatos aeque
ad omnes admittendos contingit saepe ut altera centum
sacrilegia vel adulteria in mense admittat, in quo
tempore alia nullum patraret: non ergo satisfaciet
dicendo se semper esse paratam esse omnibus consentire
Praeterea quod non satisfaciet Petrus v.g. dicendo

Cap. 7. n°. 3.

se blasphemasse p[ro] blasphemarj aut fornicarj nisi dicat se alte fornicasse aut blasphemasse, si reu[s]ᵃ hoc com[m]isit ut ipse Nav. docet et ē com[mun]is: pari g[rad]u m[od]o non satisfacit muli[er] prostituta confitendo se p[ro]m[p]tam p[ar]atam fuisse ad quoslibet admittendos nisi ut ceterae dicat turpis more cognitos qq ad ipsa peccatis consensisse

Ad re[spo]n[sion]em ... p[ro]p[ter]ea quod ... d[omi]ni ē ... si ... s... peccatorum numeri in hoc sacro regi ut salutaris medicina pa[e]nitentibus adhibeatur sed ut et peccatorum confessarius tanquam a judice imponat ~~...~~ pa[e]na, ut adhibita debita satisfactione absoluat quod fieri bene n[on] p[otes]t nisi numerus peccatorum modo aliquo ostendatur:/

Caput. 7. n°. 3:

Debet non parua q[uaes]tio an p[o]ss[it] p[oe]nitens aperire circumstantiam l. p[ecca]tum ex cuius ~~...~~ notitia confessor ueniet in cognitionem complicis ipsius criminis v.g. si p[o]enitens confiteatur se commisisse incestum cum sorore l. cognata et confessor optime cognoscat sororem l. cognatam et in sinistram de illa habeat opinionem: Com[mun]is opinio tenet non esse desistendum ab illius peccati confessione p[ro]pter illud p[ro]xime detrimentum quantum ex illius mea fama quod si confessor mea crimina intelligat non cessat obligatio confitendi: Haec opinio ē S[ancti] Tho[mae] in 4[t]o. d. 16 q. 3. ar. 2. q. 5. ad 5[u]m:

diuersitatem specificam incestus, itaque diuersae speciei sit incestus habitus cum matre ab eo quod cum amita committitur l. compania: Et n° non differat specie docet Caiet. 2. 2. q. 154. ar. 9. Cano in relect. de poenit. fol. 114 Sal. 2. 4. q. 8. art. 4. dub. 5. Sotus in 4. d. 28. q. 2. art. 4. Et ipsi uerius adhaerem: nam ipse Nauar. cap. Consideret, de poenit. in prin. d. 5. n.° 15. affirmat illas circumstantias mutare speciem quae aliquibus praeceptis diuersae speciei prohibentur, sed non constat diuersum esse praeceptum quo prohibetur incestus cum matre a praecepto quo prohibetur cum amita ubique ascendentibus foeminis quoad rem gradus saltem intra eandem lineam non uariatur species incestus: praeterea licet dentur poeni dictata specie incestus ubi occurrit aliqua specialis deformitas, sed in incestu commisso cum consanguinea 3.° gradus non reperitur specialis deformitas ab ea quae reperitur in incestu commisso cum consanguinea 4.° gradus etc.

num. 9.

Sentit praeterea poenitentem etiam non habita prius facultate proprii confessoris ad extraneum sacerdotem posse ire qui tanto pudore afficitur quod uereatur ne se in periculo tacendi aliquod peccatum l. circumstantiam notio confi terdam constituat si proprio confiteatur: quam probat

Cap. 7. nº 94 et cap. 8. n. 14

opinio[nem] in cap. placuit de poenit. dub. 6. nº 149 solum ex illo textu 3. q[uia] amat periculum: Caeterum haec opinio repugnat manifeste cap. omnis de poenit. et remiss. ubi haec verba habentur, si quis autem alieno sacerdoti voluerit iusta de causa confiteri petat licentiam prius postulet ut obtineat a proprio sacerdote, cum alias ipse illum non possit absolvere vel ligare: Neque obstat cap. quod placuit cit. quia ut tradit Soto in 4. d. 18. q. 4. ar. 2. ad 2. est enim casus illius cap. satis diversus a nostro:

Cap. 8. nº 14

Sentit confessionem dere[lictam] vere etc. sed hic modus genendi quam vis apud imperitos servari possit apud doctos et prudentes est periculosus: facile enim colligunt ex his verbis absolutionem denegasse (crediderim quod sine ullo scrupulo, veri posse in huiusmodi eventu, omissis de confessam vel confessione) quia huiusmodi enim verba non solum intelligi confessio in qua impedita absolutio, sed etiam in qua denegata: Quod iterum egreditur in interrogatione an s. impenderit ei absolutionem sacramentalem: verum dico huiusmodi interrogationes non esse faciendas vel alias si aliqua amphibologia qua interrogantis satisfaciat ne sibi persuadeat ex illo diverticulo poenitentis huiusmodi impedimenta ad obtinendam absolutionem sacramentalem etc.

Cap. 9. nº 4.

Docet validam esse absolutionem sacramentalem in personam excomunicato minori vel maiori excommunicatione, quamvis q

Cap. 9. n.º 4.

dar et accipi illā scienter sacrilegiū admittam, in cuius confir.º citat ei Caiet. V.º absolutio impedimēta et fundat pā in opiōe eorū q admittunt confessionē informē:

Haec opiō Nau. ut iacet indiget explicaōe alij praebet occasionem errandi tam confessorib.ˢ quam poenitentibus: aut n. intellit excomunicoēs majorē l. minorē dicit n ānullare absoluoēs sacrālē receptam, quamuis illa impediat et tunc uerum dix, aut intellit neq excomunicoēs neq suspensionē excoīcati obtinentis scienter absolutionē sacrālem sufficere ad invalidandū sacrum quāuis sit de speciali sacrilegij: Verū tunc opiō illius patitur detrimentū si non recte intelligat

Dupl. q. excoīcatus pōt accedere ad Sacrum .1.º cū ignorā excoīs probabili: quo casu si absoluat non solum sacrum sed etiā effectum sacri obtinebit nisi aliunde impediatur:// 2.º cum sciā qd excoīs, sed ignorā esse excoīs q e impedire ualeat susceptione sacrōrū, q ignorā e aliqn probabilis et inuincibilis et tunc accedendo ad sacrum poeniā cum excoīe nullū ē peccatū: aliqn u.º ignorantia ē uincibilis et culpabilis mortalit, qd n minus crassa aut supina, cum quasi absolutio sacrālis recipiat uerū et ualidū efficit sacrum poeniā quamuis illius effectus non sequat pp oppositū obicem: aliqn u.º ignorā esse excoīs erit minus crassa et supina et cum ita dispoē si excoīcatus accedat ad sacrum poeniā nec effectum recipiet sed sacrilegiū grauissimū cōmittet, qd ei concedunt q confessionem informem admittunt.

Itaq si pacto scienter quam describit Nau. cadat supra excoioēs:

excomunicat. n. aut 3 illius effectum obtinerj poterit eius
opus modo ignorantia effectus excom. non sit nimis crassa et
supina: si n. adiungatur non solum excom. sed etiam effectus
illius falsa et reijcienda erit eius sententia://

num. 6.

Docet ratihabitionem de praesenti sufficere ad impendendam
validam absolutionem sacramentalem: s. ubi neque fallat esse
huius ratihabitionem admonendum duxi hanc Nau. sententiam
intelligendam esse quod praesens ac tacitus consensus praelati
cui nititur praedicta ratihabitio exterius signis manifes
tatur ut si aliquis videat subditum suum alieno sacerdoti
confiterj et taceat aut alio simili modo: ratio est quod solus con-
sensus internus nullis exterius signis manifestatus non est
sufficiens ad comittendam jurisdictionem ut bene probat
victoria de confess. n. 140 ubi pulchre hanc rem per
tractat: Admonendum etiam est periculosum esse nec tuto acquirj
jurisdictionem ad absolvendum sub ratihabitione de praesenti
nisi sequenti usu comprobatum id sit: potest n. fierj interdum
ut quamvis rationabilia et sufficientia signa proximam
proprium sacerdotem consentire in absolutionem sacramentali quam
alienus sacerdos suis subditis impendit revera n. consen
tiat et ita fiat ut tam paenitens et alienus sacerdos
excusentur a peccato sacrilegij et usurpationis alienae juris
dictionis, absolutio tamen non sit valida ac proinde ite
randa sit confessio cum de veritate constiterit://

nu. 8.

Docet nullam esse absolutionem sacramentalem quam impendit

cap. 9. n.° 8. Cap. 10. n.° 2.°

notorie excõicatur, suspensus l. interdictus pp aliam cam, quam pp notoriam clerici percussioné, ac proinde confessionem ex eo eē iterandā, tutius cuidam extravag. Martini 5. desumptae ex Conc. Basil., cum qua opinione transeunt alij DD. quos citabimus infra: D. Thomas opponi ē dm cum Sarei. v° absolutio cap. 2. et v°. excomcatio cap. penult.°, Soto in 4°. et alijs DD. quamplurimis probus facile ex extrauag. ad evitanda scandala iuxta tenorem quem refert Anton. 3. p. tit.° 2. ubi legitur in duobus tm̄ casibus vitandum eē excõicatū notorie, 1.° qui excoīs in curia ob notoriam clerici percussionem, 2.° post nominatim denuntiationem: nam ipse Nau. affirmat se audivisse hāc nrās opiniones servari in germania, gallia, et alijs regnis quibus degunt haeretici non pauci quos non vitant catholici etsi notorie constet eos haeresis labe eē infectos quoque nominatim denuntiatos, imo addit id iam consuetudine servari et a summo pontifice tolerari: Ad Conc. aut Basil. D. post duos casus numeratos iubet vitandos eē notorie excõicatos. Rñ auth.ē n̄ habere neq usu eē receptū: quod si dices fuisse approbatum a Leone. 10. in Conc. Later. // Rñ approbatū quidē fuisse specialiter in ordine ad ecclām gallicanā non u° ad alias: //

Caput 10. n.° 2.°

Asserit periculosissimum esse videri interrogare prius poenitenté an aliquod detineat impedimentum cuius gratia neutiquam possit Confessor illum absoluere, puta an habeat concubinam.

cap. 10. n.° 2. Cap. 11. n.° 7.

contractus usurarios, excom. majori ligatus sit eo. huius? Attn.° grius sentit Caiet. v.° interrogatio, Ar. milla, Angles eodem uerbo pater ex cap. qdqd. nec arg. Nauar. conuincunt: non confessor huius interrogationibus grauare paenitentem ad suos defect. manifestandos extra confessionem; cum oia crimina ex mo cognita cadant sub sigillo sacri? hic modus paenitendi certas interrogationes in confess. seruatur nam illa inter paenitentes, ne tempore terant cum paenitente quem absoluere non possunt: saepe tn conueniens e illius confessioni admittere ut saltem salutaribus remedijs et monitis aduecá paenitas adducat xa cap. qd gt de paenia et remis. ill.

Cap. 11. n.° 7.

Dicit praeceptum dilectionis Dei sup oia posse obseruarj absq. charitate in .m. Et inferius n.° 13. cuius oij rui subli nuerat in man. uulgari n.° 8 vers. 9. et. Verum seruari posse extra charitatem hoc praeceptum docet S. Tho. 1.2.ª q. 100 ar. 1. ubi docet mõs charitatis ee in praecepto: nam in solõe ad 2. ait sub praecepto charitatis continetur qt diligatur Deus ex toto corde, io impleri non pot nisi oia in Deum et in solõe ad 3. id expl sius ondit: idem docet 2.2.ª q. 44. art. 4. ad 1. ac Soto 2. de justitia q. 3. ar. 10. de nã et gratia cap. 22. ppe finem: Ratio é qt praeceptum hoc dilectionis Dei é qt Deum toto corde diligamus, atq. exerc.

Cap. 11. n.° 8.

in m. scienter non diligit Deum ex corde toto cum fit in uno offendat qui praeceptum non implet; verum tamen est negari non posse impleri hoc praeceptum in .m. quoad habitum actus gratiae s. occurrit tempus quo servandum sit per externa opera ut si vere oporteat pro honore divino aut aliquid huiusmodi postare: et ratio est quia tunc nihil aliud sub praecepto cadit quam facere id opus externum :||.

num. 8.°

Tres statuit casus: 1.m qui pervenit ad usum rationis: 2.° qui proximus est ex charitate amandus: 3.° qui contritio de peccatis est elicienda: Quoad hunc 3.m casum reijcie[n]dus est Nav. si contigat eo tempore negari aliud actum dilectionis Dei ab actu contritionis peccatorum: alias namque duplici committeret peccatum qui nec contritionis actum neque dilectionis eliceret quod non est dicendum, imo addo sufficere attritionis actum adiuncto sacramento poenitentiae cum quo redditur contritio extrinsece: Quoad 2. casum est etiam reijciendus: nam lex charitatis proximi non obligat nisi ad benefaciendum proximo in necessitate, et non ad odium habendum. l. persequendum eum, sive fiat propter bonum proximi sive propter Deum: 1.us casus moraliter accipiendus est .i. unam l. duas horas post usum rationis :||

Cap. 12. n.° 6.

Contrarium defendit Soto 8. de iustitia q.2. art. 3. ad finem Gab. in 3. d. 39. q. 2. not. 2. ergo defendendum:

Cap. 12. n. 6. ad 10

Datũ e qd hitib.° neq meremur neq demeremur, et ita inadvertentia concomitans excusat sicut et ignorantia, et ita tales jurare non peccat. m. sive tales jurare prami iurandi habitum p actus malos tam ma. quam ven. sive pposuerat ante uitam emendare sive non qdqd alij dicant: tn confessarij advertat fuerit ne culpabilis inadvertentia jurantis falsũ, maxe si consuetudine hĩi jurandi://.

numero 10.

Qñĩ defendit Caiet 2.2ae q. 89. ar. 7. et in desma, S. Tho. ad 1. Conarru. variarũ resol. cap. 1. n.° 2. q sñia ur amplectenda: pbr qd juramenti deve licita duplicem prebat firmitatem dicto suo alteram veritati praesenti qd sub iure iurando pmittit, alterã veritati futura, actualis s. executiõis pmissionis facta iuramento stabilite qmdm qd desicienti priori veritate de praesenti cõmittitur. p. m. ita etĩ deficiente posteriori: nam tam in una quã in alia adducit Deum in testem cui maxa irrogat injuria, si veritas praesens seu futura desit://

Neq obbtat pmissionem simplicem deve minime obligare sub. v. qd si penes obligationẽ pmissiõis regulanda eit juramenti obligatio, non obligaret juramenti pmissionis per vim extortum qd Caput Si v.° et cap. verũ de jure jureiurando, siquidem

promissio extorta per metum non obligat in conscientia ut docet D. Tho. loco cit.o ad 3. Cariet. et est communis fere data damnosa animae minimum in juramento si v.g. quis promisit sub juramento se daturum alicui decem aureos non debitum, dec. aut religiqua et ratio est quia debitum non fuisse paratum a juramento suppositus sed totum est pars decem aureorum non obstat autem ratio de voto ut patebit inferius://.

numerus: 18.

Opinio Nau. probabilis est quam et est Cariet 22. q. 89. ad 4. Panor. a Nau. citati, Sylu. verbo juramenti 4. art. 26. Oppinio tamen non caret probabilitate ex Covarruvias relect. cap. 2. n.o 7. et aliorum quos citat. Si tamen sequamur sententiam Nau. non video cur et id sit concedendum de eo qui jurat redire in carcerem injuriosum et alicuius tyranni quod Nau. negat, cum sit de re bona jurantis utilissima, et par ratio est in ecce tu utroque: Eodem modo opinio de muliere jurante se non habere peccatum adulterii cognitum per confessionem factam et poenitens persuadet sibi esse remissum est probabilis et est ei Sylu. verbo juramenti 2. § 8. et ut securior opinio: Non auderem tamen ad m. condemnare eam quae jurat se adulterio carere, quod tamen habet probabilitatem ut moraliter modo certum id esse existimat, facit quod ipse Nau. concedit n.o 7. eiusdem cap. sufficere nimirum ut excusetur quis a perjurio quod juramento.

cap. 12. n.° 27. & 34

affirmat aliquid ad modum quo illud novit, sicut facit Archi. quando rei episcopo de eo qui vult sacris ordinibus initiari: ait non illum esse bonum et dignum quantum humana fragilitas cognoscere permittit, ita mulier motalo credit se non habere peccatum adulterii post factam confessionem quae sufficit non peccabit m. 11.

num. 27.

Non est vera opinio quam tenet nisi mutat de eo qui promovit non habet intentionem se obligandi: neque ei suffragatur Caiet. 2.2ae q. 88. ar. 1. nam Caiet. tantum asserit non obligare promissionem factam absque animo promittendi et ita loquitur Nau. in man. hyspano: ratio est quia vult promittere et promittit velit nolit naliquadam seglla et resultantia abrictius manet quod ei asserit Soto 7. de just.a q. 1. ar. 2. non est tamen negandum fere semper habere homines animum decipiendi et non promittendi cum absque intentione adimplendi aliquid promittunt.

Numero 34.

Non est vera opinio neque est validum illud votum: ita Major in 4. d. 38. q. 1. vers. contra hanc etc.: Soto 7. de just.o q. 1. ar. 3. et 4. ubi docet quod tamen quis potest committere votum de vitandis singulorum peccatorum non tamen omnium collective sumptorum tam sub m. quam sub v. obligans quia erit dicere omnium mendaci contra illud Joan. si dixerimus quoniam peccatum non habemus: idem docet S. Tho. 1. 2ae.

q. 109. art. 8. imo ipse Nau. n. 65 eiusd. cap. asserit huiusq. actum n. obligare in conscia quod mirum est non advertisse se sibi repugnare://

num. 38.//

Repetit quod impugnavim.s n.° 27. huius cap. cap. adsit quadrupliciter posse aliquem votum emittere. 1.° cum animo vovendi, obligandi se, et adimplendi: 2.° animo vovendi et se obligandi sed n. adimplendi: 3.° animo vovendi sed non obligandi neq. adimplendi: 4.° sine animo vovendi nec se obligandi neq. adimplendi, sed iocandi tm: quoniam 1.° et 2.° m.° votum fieri concedit et Nau. votum obtinere vim: quoniam u. 4.° modo n. e. votum neq. obligat homo roi illius: Des. 3.° u. m.° vovendi dissidium e. int. nos et Naua. nam ipse credit votum sic factum n. obligare et nos oppm dicim.s ut pz ex iis q. n. 27. in Man. hisp. tenuit votum de re minima obligare sub. m. secutus Caiet. 2. 2.ae q. 89. ar. 7. verum in latino mutavit sniaz s. non obligare nisi sub. v. q. e. opio Soti 7. de iustitia q. 1. ar. 7. ro e. quoniam cu. ubi lex tri quodam auctoritate hois emanans n. amplius dict obligare quam si a Deo .l. eadem imponeretur constat aui legem precedens sub. m. obligante roe parvitatis mae non obligare nisi ad veniale votumq. de re levi solum sub. v. ligat: Neq. obstat id quod dixi.s n.° 10. de juramento: id. n. provenit ex gravi injuria quam Deo irrogat si non adimpleat,

cum adducat

cap. 12. n. 59

Cum adducat in testem falsi ꝓ eo: nam tam medacium
e illud qd cum rem levem gferlt quamqt cu gravi, qdqd
sit de culpa mentientis ill.

Num. 59.

Peccat m. q alter conjugum reddendo ei debitum cui fa
cultatem facit emittendi actum castitatis: ratio e qa in
eo pcto illius consentit qd nullo e licitum ex Pau.
Rom. 1. digni s morte non solum q faciunt sed et q
consentiunt facientibus: Et confir. ex Tho. 22. q. 62.
art. 5. ad 1. dicente non ee debitum reddendum qn apparu
erit foremocivum ei cui debet: verum cos Tma e opposita
qd s non sit peccatum gravius ille cuj reddit sit voto castitatis
abstrictus: Major in 2. d. 31. q. unica in arg. q 2. ctora
Sot. 6 q. 1. ad 3. ad initium Covaru. 2. p. s. epitome desspon
salibus cap. 3. § 1. n. 6. Ratio e qa redditio debiti re
ferlt ad bonum honestum utq ad pmissam fidem iustitiaq
servandam. ex P. praecipientem qd vir uxori debitum
reddat similiter et uxor a[cc]ipim ch peccet q debitum petit
n tn q reddit: facit p hac opione cap. Si vir de conjugatioe
sparatis, ex qd docet Nau. cap. 16. n. 34. in casu quo
conjuges malitiose compatres fiunt qa filium comune
de fonte levarunt sine necessit. non posse absq peccato
m. a se mutuo debitum petere, teneri tn quempiam
eorum alteri reddere petenti: nec ratio divesitatis,
quam tradit Nau. ad finem istius capi. 12. tra c.

satisfacit ut ps instruenti: confir. tn nra sntia ex coj. drina dta afferente nullum ee peccus debitu reddere petenti solum delectois gratia cum tn petere eo fine peccus sit ad min.o veniale ut docet Sylu. V.o debitu coniugale q. 11. et e Aug. lib. de bono coniugali cap. 6. fateor mlt.o teneri coniugem a quo debitum petitur in dicto mia petente precibus avertere si existimat poce efficere: id. n. charitas exposcit atq praeceptum de correctione fraterna: Ratio aut illau. n. conuincit qi qn opus non e de se malu sine debitu reddd tn malum ex prauo fine vitiosaq intentione, aut ex alijs operantis circumstantia non dd cooperari ad malum q n cooperat op eund finem ~~aut~~ prauã intentioné: neq Tho. citatus nobis adversat: e. n. instus qn ex redditioe debiti seqt aliqt damnu temporale ipsi creditori cui fit restitutio l. alteri ut siqs petat gladiu quem in depositum reddidi alicui ut seipsum l. alium interficiat, n e ei restituendus nam ut recte notauit Sotus cit: pari m.o dm e de coniuge q n tenet debitum reddere qn sentit ea redditione magnu salutis periculum mariti petentis impendere.:/

numero. 61.

Docet in utroq man. uxori non teneri seruare uotum l. pegrinationis l. abstinentiae de consensu uiri facti si uir postea illud irritauerit: quam reclefentit

Cap. 12. n.° 61

Et mihi Caiet: 2. 2.ª q. 88. ar. 8. dubio antepenult.°
Soto 7. de Just.ª q. 3. ar. 1. Sylu. V.° uotum 4. q. 2. Versu
6. Caeterum n' carendiss.e quod addit ut ita iudicandu' X. Gab.
esse de voto continentiae facto de consensu viri quod irritari
nequit ab eodem viro cuius opus est Sylu. V.° uotum 8.
q. 2. Rosella V.° uotum 3. § 2. Glossa in cap. Manifestu'
33. q. 5. Caiet: tract. 17. conclusione 4. Et quod hae opinio communior
est et tutior tametsi meo iudicio non satis quid: nam
dicere quod in continentia coniuges sunt pares secus in absti-
nentia non com: nam ut multi affirmant et ipse Nau.
admittit, vir non potest irritare uota uxoris quoniam nullo
sibi praeiudicant, et hoc n' alia rone nisi quia uir caret alio
num non censetur uxoris superior et Dnus quoniam censetur
vir earum quae sibi praeiudicant, cur igitur non dicatur parim.°
superior vir redditionis debiti matrimonialis ex dene-
gatione cuius ei uxor quae uotum castitatis emisit maxe'
praeiudicat, quoniam superior reputatur vir abstinentiae,
quam uxor vouit in qua forte n' tm ei praeiudicat
Quapropter Panor. in cap. charissim.° de conuersione X. de illa ... coniugatorum ... ma[?] ...
coniugum, Soto tum loco cit.° tum 4. d. 27. q. 1. ar. 4.
Vers. illam fieri etc. affirmat quod quoniam uotum absti-
nentiae uxoris est de consensu viri facti factum n' obli-
gat uxorem post illius irritationem quam facit
maritus ita ei uotum continentiae quoad eam partem
quae marito praeiudicat n' obligat quin illud irritet

et castus:

cap. 12. n° 61. et 62.

Ad cap. manifesti, ratam propria opinionem dum, est illud non esse Aug. sed Gratiani; Deinde potest intelligi quod non sit valida irritatio voti continentiae quoad utramque partem utique quod ea extante mulier teneatur votum servare debitum non petendo, non teneatur vero illud servare quoad debiti redditionem: Neque obstat quod post juris renunciationem illud non det. Dupliciter namque in dicta materia jus reddendi sibi debitum remitti potest, uno modo ut remissio fiat ipsi uxori, quae si acceptaverit renunciationem non tenebitur postea debitum reddere petenti: altero vero ut renunciatio fiat non uxori sed ut ita dicam Deo, hoc est quod castitatem Deo voveat, quae cum non acceptetur a Deo nisi per votum solenne, ita ut vir jam super uxorem jus non habeat fit ut castitas voto simplici extante non perdiderit jus quod habet vir super uxorem: peccabit tamen ipse petendo post facultatem concessam uxori vovendi castitatem://.

Num. 62.

Docet tam virum non quam uxorem absque facultate alterius posse votum facere subveniendi terrae sanctae atque adimplere, quod intelligitur etiam si sit eundi Jherosolimam secumque milites ducendi quam opinionem defendunt etiam Panor. et Hostiensis in lege ex multa, de voto et voti redemptione: Verum quod vir absque facultate uxoris hoc possit facere non est cur dubitemus cum expresse habeatur in dicto cap. ex multa §. in tantaque. Quod autem mulier hujusmodi votum adimplere nequeat sine

cap. 12. n°. 62. et 63.

facultate viri docet S. Tho. in 4. d. 32. Sylu. V°. voti 1°. §. 1. Rosella, Votum 2. §. 9. et prob. Mulier non pot votum adimplere cum preiudicio viri sine licentia ipsius viri, tacita l. expressa xi° eaq. in dicto §. do cum° q cum istud votum vergat in viri detrimentum n' e adimplendu'. Preterea indecens e quod mulier relicto marito domi cum militibus proficiscatur Hierosolymam eo renuente non q tenet votum adimplere: Caque aiir ex multa solum loqui de viris non q extendendum e ad uxores:

num. 63.

Docet cum voti comutatur aliq ca aliq rationabili solu ex voluntate voventis comutatum fore in melius: cu ca u rationabili comutari pot in aeque bonu, quod dicu ee opinioes Caiet. 22. q. 88. ar. 12. et eoim dd cui suffragatur non parum caput. 1. de voto et voti redem ptione: Mihi tn aliud e rim si prius supponamus quod tz id in quod voti comutatur sit in sespectatum aeque bonum ac ipsa voti ma q comutatur n' tm rationu vo ventis, aeque perfectum erit illud seruare in quod vo tum comutatur ac ipsum votum quod comutatur, quo po sito dm ur eam comutatione legitima ee etsi sine ca fiat qn comutatur in aequalem mat cuius observatio aeque perfecta e ipsi voventi ac ipsa voti ma q comu tatur, secus qn fit comutatio in aequalem mat,

sed illius observatio non aeque perfecta e, et perinventi, de e ipsius voti mat: ratio e qui quod aeque perfecti e aeque grati e deo: xa. hac dummod interpretari primum cap: cit. nec nras opiones reijicit caier: si attente legat.

num. 66.

Docer vota filiorum hentiu contrahendi facultate, uxoru aut servoru quod dnis ac viris piudicat non recuivisce eorepostea prosca si irritantur aparentibus seu curatoribus dnis ac viris: Addit nisi qui expresse voverint se id observaturos postea subiectione fuerit exempti: Porro ab hac Nav. additione excipere ego filios familias impuberes quoad oia vota tam personalia quam realia imo et puberes quoad realia: servos item impuberes quoad oia vota et puberes quoad realia usque ad 25 annu: eis n. qui parentibus orbati succedunt dni loco parentum et qui ita vota emittant eo cum conditione expressa eo observandi cum exempti fuerit, si nihilominus irritant amplius ad ea non tenentur: Ratio e qui in irritatione istoru votoru non solu attenditur irritantis piudiciu sed et voventis subiectio, qua superioris arbitrio voluntate here ligata: ro aut ipsius potestatis quod curatoribus inest aeque libere in eo fundatur, qui non praesumitur pupillorum ac filiorum ~~[illegible]~~ voluntas idonea ror huius

cap. 12 n°. 66. 70

Illustrarj: hanc q[uaesti]o[n]e[m] tradit host. in summa 2. p. lib. 1. de voto ar. 6. q[uaesti]o 1. sylu. v°. religio 2. q. 15. versus finem: et colli[gitur] ex Soto 7. de just. q. 3. ar. 1. q[uo]d si negeas q[uod] parentes et curatores possint ea tr[ati]o[n]e irritare vota realia bonorum castrensium q[uae] emiserunt filij fam. q[ua]e emancipati n[on] dum s[unt]: Res n[on] seq[uitu]r q[uon]i[am] i[psi] cos ut constat ex d[ic]ta in lege fin. Cod. de inofficiosis testam[en]to. Et Bartho. lege si forte de Castrensi peculio in hast. de duobus fratribus, pater nil juris h[ab]et in bonis castrensibus filiorum et ipsi filij fam. ad li bitum possint de illis disponere: cum q[uod] in dispo[siti]o[n]e rerum bonorum filij n[on] subijciantur parentib[us] aut curato rib[us] votorum de illis emissorum irritarj n[on] possint a parentib[us].

numero 70.

Non mihi satis p[ro]bat vota filiorum fam. subveniendi terre Sancte cum p[rae]iudicio p[at]ris facta n[on] posse ab illo irritarj p[ro]p[ter] ea q[uae] diximus sup[ra] ad n. 62. ss.

numero 73.

num: 76.

In manuali hisp. docet cum Caiet[ano] quem citat, ep[iscop]um non posse dispensare in voto non nubendi, verum in latino majori cum r[ati]o[n]e mutavit s[enten]tiam q[uae] est

cap. 12. n.º 79.

Ang. votum 4 §. 9. Sylu. V.º votum q. 4. dicg. ... eam seruari in sacro in pœnitentiario pretorio uide additionem ad num 85. et. 22. :||

numero. 79.

Docet quæstum asse fuisse an q uoti simplex castit. uoti et ... teneat ingredi religione antequa illud consumet supp. qd alter conjux continerj nequeat. Cui rei aliqui ... parte neg: ipsam fuisse amplectendam, uerum affir: meliorem mº existimare et sustinendá cum Sylu. verbo matrimonii 7. q. 15. vers. 2.º etc. ... quod tradit S. Tho. in 4. d. 38. q. 1. ar. 3. Pal. ... q. 3. Gab. in supplem. eod. d. q. 1. ... Anto. 2. p. tit. 1. cap. 16. §. 1. ... vº matrimo. cap. 1. Couar. cap. ... 1. p. §. 6. n.º 8. Petrus ... de matrimonio versus finem et ipse Nauarra cap. 22. n. 73. q omnes concedunt non posse q ... voti castitate matrimonium ... illud consumare ad alterius coniugis petitione: similiter ... quod licite posse ingredi religionem ante consumationem ut ... ex trid. sess. 24. Can. 6. et ita adimplere votum ... tenetur: hoc opinio tum pp dicta authoritas quos citauimus tum pp ... nostris ... defendebatur :||

Verum postea Eboræ in conuentu nostrorum ... definitum fuit

cap. 12. n°. 79.

definitu fuit, huiusq n' teneri ingredi religione post cele
brationem matrimonij per verba de pres. porq ad petitione
alterius cit consumare matrim. q opinio e amplectenda
eam tenet Angles v° matrim. 3. impedim. 5. Sotus 4°
d. 38. q. 2. ar. 1. Caiet. 2. 2. q. 66. art. 4. Pbr qd cum voti
redd. impotte non obligat durante impotibilitate idq
obtinet quavis propria culpa impotentia contingat; q. n. incidit
in morbum sua culpa cum quo jeiunium non e posibile nequaqs
tenetur ad jeiunandum etsi voverit jeiunare ut p3: neq
id solum de impotibilitate absoluta e intelligendu sed etiam de mo
rali: non. n. tanto cum rigore votum accipiendu e ut cum
quavis diffe. etsi propria culpa ea impotentia advenerit debeat
adimpleri: sicq cui in paupertate devenit sua culpa ita
ut nequeat votum de dando calice adimplere nisi cum magno
suo rubore ostiatim mendicet cum sit nobilis, n' iudicabitur
ex vi voti ad id compellendus, quod potius ex morali impotibilitate
reputabitur excusatus: Cum g° is q post votum castitatis con
traxit nequeat quoad redditionem debiti votum adimplere
nisi ingrediendo religione quod e longe difficilimu me
dium et praesertim q n' e divino spu aflatus ad subeundum
perfectioris statum, quamvis sua culpa id contigerit repu
tandus e morali impeditus atq adeo non peccare matri
monium consumando ad coniugis petitionem: Confir. hac
sententia ex extrav. unica de voto Ioan. 22. ubi agens summus
pontifex de eo q post matrim. de pres. sacris fuit initiatus
atq adeo solemne castitatis votum emisit, inquit quod

inducat ingredi religionē, qa si renuerit esponsa eius insi-
steret in petitione debiti, tunc per censuras ecclesiasticas co-
pellatur matrimonium consumare et aptè signat cum posse re-
nuere religionis ingressum qd ei b glos. adnotauit, qa alias
n compelleretur per censuras: Ad rōes opp.a opiōis tn̄ exijs
q dicta s. negamus. n. huic qsic ōtra facultas ad ingredi uotum
quoad redditionē debiti qr moraliter impeditas ei superueniret quia ex
culpa sua ideo tenigat ing delinquerit in ōtu matrimonij:||.

num. 84.

Insimulat peccare in blasphematē ex inaduertia et incon
sideroē, si tn ita erat affectus qd blasphemasset si
aduerteret: hac drina ē ei Caier: V° blasphemia et fabi ē
pro eaq dix° s. ad n. 6. istius cap: Ad finē huius cap.i deseri
bit in man. lat. 4.ta diff.a qris materia eaq resoluit sed
sed qr eas fere oēs iam s tetigim°, iterum tn n repetim°.

Cap. 13. n.° 5.°

Pōe defendi x° rigorē iuris n peccare m q in die festo a pro
prio loco in aliu laborandi cā comeant. ubi festū non
seruat m° missam audiant: Hec Nau. drina ē ob-
seruanda in loco ubi consuetudo ōtrius n introduxit
aut synodalis constitutio aliud non praecipit: uidem°
namq multis in locis huius regni non pōe parochianos
seruilibus opib° incumbere ei in alia parochia eiusd
ciuitatis eodie quo celebrat festū ppria parochia:||.

num. 9.

Opiō Nau. tn meo judicio nulla fulcit probabilitate qa

Cap. 13. n.° 9. Caput 14. n.° 8.

.s. in molendinis fluminu aut ventoru, n aui in pistri
nis liceat molere dieb.⁹ festis: nam seclusa consuetudine
cõria et pscripto lege et absolute loquendo p. m. erit
molere diebus festis in molendinis fluminu et ventoru
si roe necessitatis et alterius cã legitime n excusent. Pb.
q molere tam in molendinis fluminu quã in pistrinis
e opus de se servile qt pstrius attendendu e in observãoe
praecepti servandi sabatha quã exercitiu corporale: saepe
.n. videmus in opibus q diebus festis n phibent ent exercitiu
corporale in multis excedere exercitiu corporale opis
servilis ut cernit in lusore pila, et saltore p notabile satore
tris spatiu, et tn ille n peccat sid faciat in diebus
festis ille u° excusat non q attendendu e praecipue ad la
borem corporalem magnum l. parvu sed adnãs operis:

Caput. 14. n.° 8

Sancti post vaumq S. Tho. 2.ª 2.ª q. 25. ar. 6. & et. 9. et q 83. ar. 8.
nos teneri non excludere inimicu unquã ab amore et dile
ctione qua Dei eximiu imagine ex charitate diligim⁹: q
opio amplectenda e qr non fueri licitum eius oppm optare
inimicis, quod multoties licitum e: nam possim orare
fumiles in cos ut a carcere liberent, et tn excipere inimi
cu quem cupio ut suspendat in odiu criminis et in satis
factionem l. ne majorib.⁹ peccatis postea implicetur: item
possim orando et petendo a Deo posit.ᵃ vita conservatioe
excipere amicu et consanguineum ne pervertatur, et
eius mortem postulare, q et inimicum qm sbiustas cãs

possimus optare ut eveniat illud: Deinde opinio Nau. mitti-
genda e quia actus dilectionis in ordine ad totam communitatem
circa quam elicitur atque exercetur non prorsus ad liberalis quia
durum admodum videtur condenare m. quae liberalis et sine obligatione
iust. et charitatis actum dilectionis generalem cum omnes
proximos si ab eo excipiat inimicum aliquem eo intuitu quod
indignus sit ut sua liberalitate utatur, maxime cum hoc
non sit velle illi malum sed non velle illi bonum non debitum:
fateor m.to ex odio m. procedere hanc exceptionem saepeque
in illis admitti peccatum scandali apud omnibus consulendum cum
quod Ch.s in evang.o docet benefacite ijs qui oderunt vos:

num. 15.

Ad Subtiniere quamvis in bonum sensu possit deducit peccare
sensus m. filios s.m. q matrimonium contrahunt contra voluntatem
patris praeceptivam, quod cum e sequitur Petrus Adr. lect. 3.
de matrim. §. 3. Verum Scho. in addit. q. 47. Bon. in
4. d. 29. q. 3. Ricar. b cum primo principio q. 4. et alij tantum
communiter tenent filios expresso praecepto al. non obligari ad contrahen-
dum .l. non contrahendum matrim. quam ut postulat ipsius
praecepti causa, ut si causa cogat de necessitate .l. de hones-
tate, praeceptum similiter obligare, alioquin non, quare filius
non peccabit, etsi matri. quam pater ei praecipit admodum
ei sit et utilius eo quod acceptat, modo ex eo nullam in patrem
ignominiam, nullius ad alios iniustum in admodum redundet:
attamen quamvis nulla inde oriatur obligatio conducens e hoc
eventu parentibus obedire neque in hoc tantum discrimen
ponimus inter filios et filias: Sed hoc opinio quia filij in

cap. 14. n° 15.

contrahendo matrimonium s. de Jure juris, quod parenti precepto non amplius obligari possint quam aliorum praecipiendi ca. obliget: Consil. ex ipsa ratione matrim. quod requirit summam libertatem: Neq. dictis obstare Paul. ad Col. 3. ubi filios per omnia parentibus obedire iubet: intellig. n. in ijs in quibus parentibus subsunt, in quibus n° illi s. sui iuris non: et illa Pau. uerba esse consilium huius huius nullam uero rationis precepti, fatendum est tamen raro accidere quod filij liberentur apud quos caeteris paribus etiam iuxta cam quod parentum uoluntatem matrim. contrahunt quod incommoda quae ex hac re sequuntur et accidunt frequenter in coniugijs filiorum factis inuitis parentibus quam ob causam Conc. Colon. p. 7. cap. 47. admonuisse uit parrochos ne filios fam. quoad possint inuitis parentibus matrimonio coniungerent:

Demum opinionem Nau. de n. exhaeredatione filiorum sequuntur caeteri iuris periti hostiensis cap. de despons. impub. Joan. Andreas cap. statutum .p. de haeredibus n° 6. felin. cap. clerici de const. s 9. Decius b. n. 36. Couar. 2. p. Epith. cap. 3. § 8. n° 5. Contrarium tuetur Sotus in 4. d. 29. q. 1. ar. 4. et ar. 4. Paul. in authentica, sed si post, cap. de inofficioso test° suadet ex jure ciuili tum in authentica et tum de aftica §. eos aut, col. 8. tum ex lege 4. nd. tit° 72.

In hac controuersia sit 1. propositio: Quod filia fine pure consensu ita contrahit matrimonium ut spectatis ijs quae in §. sup. nota uimus nullum in eo contrahendo committit peccatum l. solum ueniale, tunc praedictae leges neq. in foro conscientiae seruari

posset neq in foro judiciali: quod qui graue deinde culpa sportionarij, ubi nota leges principi sicut de praeceptis parentu procedunt. 8. do cum non obligare ad matrim. contrahendu l. non contrahendum nisi roe ca :||

Oppo: an filia n̄ tm̄ ignorantib parentib aut invitis sed ea cum magna culpa et graui infamia parentu contrahit matrim. uere possit hereditatis priuatione multari: Ratio quia princeps possint per leges punire conflicta quae in matrimonijs contrahendis contra bonum publicum l. parentum iniuriam committuntur, quamuis de firmitate matrim. aut ueritate per leges ciuiles statuere aliquid aut decernere n̄ possint neq opposita ius cano. definiuit :||

num. 33. prope finem:

Peccat .m. q sine legitima ca et utilitate facit aliquid quod ex na suo l. etiam ex circumstantijs incitat ad m. si aduertat aut credat aliquam certam personam ibid fore in .m. ruituram: secus si credat aliquam personam incertam et indeterminatam ruituram in m.: hoc opio Nau. iccirco difficilis quod n̄ multo magis uid repugnare charitati, illud facere quo certa aliqua persona scandalu sumat quam incerta:

Cap. 15. n° 4.

In casu quo quis officialis injuria docet Nau. in man. lat. posse et affectum inimici prosequi atq interficere si id opus fuerit ad graue honoris detrimentu vitandu quidem Subito bellum, si in continenti id non faciat, resarciendu, quam opio didicit ex Victo. de jure belli n° 5° quam uis illum n̄ citet: Ceterum opio e nimis ampla, qui

meo judicio defendi neg. ut docet Soto l. 5. de just. q. 1. art. 8. ad solu. arg. vers. unum autem, nam in illo casu non datur honoris defensio, sed vindicatio q. ps. privata non è licita: in docta n. plebs ignominiam reputat non statim repercutere percutientem, cum tamen apud res id non sit ignomi nia sed legis Dei observatio, neq. dicit differre honore sed de relisse q alapa proximum afficit et fugit, ut observari sit illi q alapam recepit inimicum sequi et percutere: Praeterea si dicendum Nau. hoc loco esset verum sequeretur posse maritum quamvis absq. ullo periculo adulterum cum uxore deprehensum gladio transverberare, ignominia namq. afficeretur non parva in plebe si illum illaesum abire permittat: atq. oppositum defendit communis Theol. sententia et Conar. 2. p. de spons. cap. 7. § 7. n.º 9. Soto l. 5. de just. q. 2. art. 3. et in 4. d. 37. q. unica ar. 3. nec obstat ordinatio huius regni lib. 5. lege 5. tit.º 26. insinuans id impune fieri posse &.

num. 7.

Docet adulterum deprehensum cum uxore aliena a peccato im. si in casu amantis adulterae in sui defensionem illum occidat, quam opinionem etiam tradit Anto. 3. p. tit.º 5.º cap. 5. §. 1. col. 4. favet q tradit Abul. Math. 5. q. 109 Sylu. v.º restitutio 2. q. 11 n.º 2. Ratio communis est q. non jure se de fendendi privari cum tanto sui detrimento q turpiter illi se commiscuit negotio a quo evadere non poterat sine sua aut alterius occisione: Oppositum defendit Sotus l. 5.º de just. q. 1. ar. 9. ubi asserit clericum hoc casu non incurrere

irrigularitate si mariti adultera occidat in sui defensione atq adeo ustum jmmune esse apito x.ª tx in dement. 1. de homicidio, ex ita per eolli ex sylu. V. homicidium 3. q. 4. ves. 3. Conat. 2. p. relect. de homicidio Castro de legepan. l. 2. q opio amplectenda e: nam si adulter credit n ee periculum, neq amanti inuadit qui postea ab illo inuadit nullo pecat petm homicidij si illum occidat seruato moderamine inculpatæ tutellæ: si aut devestis aut debuit aduertere habita consideroe circumstantiarum illum ee uenturum, tunc qd potuit se periculo occidendi hoiez peccat quid in ea homicidij pecato, postea tn se defendendo n peccat quamuis maritum adultera interficerat: ro e qa maritus adulteræ iniuste adulterum inuasit, in casu quo ille aturpitudine cesset ad repellendam q iniusticiam quam intendit sibi inferre maritus adulteræ illum poterit interficere nec p hoc qd aliqs ad alienam uxorem accedat statim priuatur jure defendendi se ab injuria sibi illata:||

numero. 9.

Infirmat monachos sacerdotes peccare m. si intersint torneamentis. ex qq eo degenti plurimum subsequunt eisi non adsint cum magna voluptate animi consensuq deliberato, et quamuis eorum presentia ca n sit horum torneamitorum, sed solum roe scandali: Ego tn ni fallor m. scandalum in hoc n reperio: qa qt ipsi saeculares q intersunt m. n delinquunt quamuis ad imitationem

personarum

cap. 15 . n.° 9. et 22.

personarum eclesiasticarum interesserint: Itaque ex hac Nau. opinione colliges peccare m. pronos ecclesiasticos qui absque necessitate praecipue praeliantes in bello aliquo iniusto ubi multorum caedes patrantur que non uir dni: quocirca si non des ... quia gattarie ... ni quosub. m. arceant ecclesiasticos ... atorneamentorum ... scandali ... non est de tanto crimine condemnando in jure eorum non apparet locus ubi id sub m. prohibeatur nisi forte dicas cap. ... sanguinis nec clerici l. monachi, sed talis prohibitio sub m. illic non legitur neque interuenti: Conc. uero trid. sess. 25. cap. 19. solum agit de spectaculis ... duellorum; Extrauag. autem pij quinti de Taurorum agitatione interdicit personis ecclesiasticis ne huiusmodi ludo interesserint: ll.

num. 22.

Docet homicidam mutilatorem ne non teneri iniuriam illatam ex homicidio restituere: Caeterum quod ad injuriam et homicidij et mutilationis maneat obligatus pro ex Couar. lib. uariarum resol. cap. 10. n.° 7. ubi tenet idem, quam opinionem citat S. Tho. 2. 2. q. 62. ar. 2. ad. 1. Adri. in 4. tract. de restitutione bonorum corp. Sco. in 4. d. 15. q. 3. Confirmat Caiet. q. 72. ar. 3. Soto 4. de iust.a q. 6. ar. 3. et tradunt com. dd.: Et ratio est patentissima: nam si accepit restitutionem iniuriam non excusatur qui alapam proximum afficit, cur liber a restitutione iniuriae remanebit qui illius brachium abscidit aut uitam abstulit; fauet et Lex lusit. 5.° ord. tt.° 10. § 7. ubi statuit ut injuria restitutio fiat: nec obstant jura quae refert Nau. sigo intelligenda s

/

Cap. 16. n.° 1.

qd ipse cathrinarij pretio iusto poss. vita ac membra hois:// Dronglacer qd ad finem huius n.: addit, teneri homicidam ad rest.rem illius qd moderato funere mortuj consumptu fuit. Non placet (inq.), sed id erat nrw expedendum si n' eo tpre saltem in futuro qd satis e ut homicida ab eo sumptu maneat liber m.o exponentive illius damnu aliqd n' fuerit subsecutu, qr illa pecunia consumpta in funere mortuo destinata erat ad aliquē ejbtum ex quo lucru sperabat://.

Cap. 16. n.° 1.

Inutroq mani docet n' darj ignorātiā invincibilē sim plicis fornicat. et cum publicis meretricibus, quā opiones defendit et Vict. in rect.e de homicidio n.° 73. oppm tn' e dni: Quod ut intelligas adte, aliqua ee juris nalis et divj adeo manifesta qd eoru nulla poss excusarj ignorātia, ut e illud prius, malu non e faciendu, et illud quod tibi non vis alte. Aliqua autē ee quatalim tenearj diff.e deducunt ex primis prijs in qq obscuri perspicuitate conspicit. obligō sine longo tpris spatio, ut sunt jura praecepta: nam sine breve tempus credibile e darj posse ignorātiā, qr huiusmodi praecepto n' s. p se nota sed p aliquem discursum, et ideo interim possint ignorarj: Cu ergo fornicatio simplex, delectatio morosa, mendaciu pla tum ad innocentis vitam liberandā non admodum clare tn non oio obscure deducat ex primis prijs seqr paliquot tempus posse eorum darj ignorantiā invincibilem.

Cap. 16. n. 3. 12. et 13.

Fateor nihilo̅ [ominus] fin ge deré hère confessarios in his ca[s]ib[us] exa
minandis aecsi in eis nunquam invincibilis ignorantia
intervenisset ita tamen ut non sint precipites in condenandis
penitentib[us]: ll. numero. 3.

Dum Nav. in utroq man. incestuosam appellat forni
cationem in loco sacro cum moniali commissam impropie
loquitur quemadmodum et nonnulli alii loquuntur: nam incestus proprie
loquendo non est nisi cum cognata. l. affini: ll.

numero. 12.

Insinuat poenitentem sponsum per verba de futuro sine peccato in copulam
carnalem hère cum proposito consentiendi in matrim. ante
tid. quod est falsum: Etiam quod tunc celebrare nuptias clandesti
nas absq causa aliqua legitima docet Caiet: in tract. de
matrimonio q. 2. Soto in 4. d. 28 q. 1. ar. et ar. 2. et
ipse Navar. infra n. 36. huius cap: et cap. 22. n. 68.
et patet ex cap. cum inhibitio de clandestina desponsat. facium
et verba cap. 1. Conc. quod hère ita, Sancta Dei ecclesia ex
iustissimis causis clandestina matrimonia semper est detes
tata, quae semper erat peccatum mortale contra ecclesiae preceptum celebrare
clandestina matrimonia: ll.

num. 13.

In man. hisp. asserit post Caiet. quem citat ~~...~~ teneri quempiam
adeuitandos tactus impudicos uerendorum, uociferari, auxi
liumq petere, etsi infamia utriusq inferentis s. unum,
eamq patientis subsequatur: cuius contrarium docuit n. 1. eiusdem
cap. cum Soto. 5. de iustitia q. 1. ar. 5. asserente non teneri
uirginem clamare ut e manibus illius euadat quod signaculum

cap. 16. n. 19. et 30.

ipsius vult deturpare, sed tm̄ delectationi n̄ consentire manibusq. si potuerit stupratoré avertere: quam ꝗ̃ dictionem adverterg in man. lat. relis tacp̄ivé Caiet. merito secutus é suas Soti :||.

num. 19.

Docet n̄ teneri ad ullá restitucóez q dolo. l. fraude virginé defloravit si aque bene postea nuptiis maritusq nuss defectus dephenderet: Oppi tm̄ é dm̄ cum Vict. qué Nav. citat: rō é qd aliud é loq de restitucé dánj subsecuti ex dolo. l. fraude cōmisso, aliud de iniuria illata restitucóé: quamvis q̄ huoj stuprator ad dannj restitucóez n̄ teneatr siqd̄ nullú é subsecuti, teretur tm̄ ad restitutioné iniuriæ virgini illatæ, marito, et paréti si sibilli cura degebat: iuxi quod s̄ tradidim.⁹ cap. proced. ad n. 20. ubi ondim.⁹ restituendá óé iniuriá homicidij, mutilationisque ultra damnú subsecuti lucri cessantis. l. dáni emergentis :||

numero. 30.

Docet peccare m̄: viru. l. fœminá astrictá voto continentiæ aut non ꝗ̃hendi unqs matrimoniú q̄ postea illud ꝗ̃hat cū̃ non consumat, quam re recte dic̄: Ceteru addit, item peccare m̄. in consumando matrimonium imo toties quoties ~~matrimonii~~ petierit debitum, Cuius additionis drma si mitigatr deco q votum continentiæ emisit matrimonium consumavit ad petitioné alterius qd iam superius fuit impugnata ad cap: 12. n. 79. si aut cū̃ mitigatur de voto n̄ nubendi uxoré ducit, peccat qd̄ tm̄. sed postea consumando matrimonium

cap. 16. n.° 31. 32.

nullũ comisit peccatũ, sive id contingat ad petitionem alterius q.i sive ipse met debitum petat, ut tradit Sylu. v.° votum 1. q. 5. Ratio é manifesta, q.d in voto n cõhédi matrimoniũ non includitur votum continentia q.° facto illo voto in nuptiarũ celebrõe, amplius non delinquit rõe voti in earum consumõe: Cõa pz: avis q.d doctrina ipsius Nav. cap. 12. n.° 43. vers. 15. ubi docet, n censi votum contitentia emisisse q vovit non ducere uxorem, ibiq non plus peccare fornicando post votum quam si votum n fecisset, quam doctrina multo melius docuit sup. in man. hysp: n.° prox. ubi aixit hujo voto simples de continẽtia, ode nunquea conoscer muger, q.q in verbis forte voluit comphendere continentiá conjugalé et absolutam aliter nescio quo posverit diversitatem voti continentia a voto nun.q ducendi ad aliquam mulierem :||.

numero 31.

Sentit peccatũ eẽ m. reddere debitum conjugi voto castitatis ligato q.i reddendo cooperat pecc.° illius: Contraria sñia servat com. int, ad eamq seq.r Maj. in 4.° d. 31. q. 1. ad arg. õ 2. ctoes: Soto b q. un. ar 3. non longe apro: Adriani Covaru. 2. p. epitho. cap. 3. § 1. n.° 6. fundta aut huius sñia sunt sup: cap. 12. ad n. 59 :||. numero 32.

Docet peccatum eẽ m. debitum reddere q.i uterq conjugum de co.s consensu continentiam vovit,

cuius oppositum satis per ea quae praeced. § addidimus

et cap. 12. ad. n. 61. facit quod dominus ipse Nau. admittit

infra. n. 345. reddendum esse debitum sed non exigendum

in casu quo coniuges malitiose proprium filium baptizavenit

cognationemque spiritualem obid contraxerunt: verum si uterque

coniugum ita consentit in voto alterius ut remiserit

obligationem reddendi debitum legitime tunc poterit

et tenebitur debitum denegare: //.

numero. 33.

Putat committi peccatum m. quando coniuges rem habent in loco sacro

vel benedicto tam ad voluptatem captandam quam ad for

nicationem vitandam et si per multum temporis spatium ab ipso loco obti

dione. ea, quam et defendit Anto. 3. p. tit. 1. cap. 2.

§. 2. Caiet. in suma V.° Matrimonium, Palud. et alij

quos citat hic: verius dum est quando aliquis invitus detinetur

in loco sacro et periculum pollutionis aut incontinentia

habet quod facile vitare non potest non peccat neque ullam iniu

riam infert loco sacro aut benedicto accedendo ad con

iugem modo id faciat occulte: hanc opinionem defendit

Ricard. Sylu. v.° consecratio 2. § 3. casu 3. Et v.°

Debitum coniugale q. 3. n.° 5. Angel. eodem verbo

§. 34. Ioann. Med. et alij quos citat, Et Castro lege. 1.

de potestate. l. penali cap. 7. docet. 2. n. 2. Soto in

4. d. 32. art. 3. docet penult. Couar. 2. p. Epith. cap. 7.

§. 2. n.° 3. et probatur quia sicut ecclesia polluitur per effusionem

seminis ita per effusionem sanguinis, sed non peccat.

.. irreverentia cultus infert, si ad conservationem propriae vitae evasoris evasoris sanguine, quis effuderit per iniuriam, non censebitur loco iniuriam inferre, qui ad conservandam vitam quale rem cum coniuge occulte habuerit: Et ratio haec quamvis parum efficax videatur, quia saepe aliis remedijs vitari potest incontinentia, est tamen admodum stabilis: non enim putandum est ratione immunitatis loci homines obligari ad remedia difficillima praesertim quia diuturnum fuerit periculum://.

numero 44.

Quod asserit non esse restitutionem de bono temporali faciendam cum detrimento famae quod est superioris ordinis dicetur cap. 17. n.° 89.

Caput 17. n.° 3.

In man. lat. nonnulla addit ex ijs quae tradidit in cap. fin. 14. q. 6. num. quae definit notabilem quantitatem esse ad restituendum .m. esse dimidium regalis argentei ut ipse loquitur: Ceterum haec opinio a nostris communiter recepta: est enim nimis obscura saltem in nostra hypothesi: Ad definiendam quantitatem notabilem quantitatem habenda est ratio loci; non enim semper indicatur quantitas notabilis in locis ubi abundantia fuerit pecuniae quae sufficiens censebitur ad restituendum in locis ubi fuerit maxima inopia itaque in tota Lusitania regalis argentei et deinceps quantitate notabili quantitate reputatur: Verum non est omittendum in confessione furtum 20. aut 30. terntiorum, tum quia veniale est grave tum quia non desunt qui putent mortale esse peccatum m.//. numero 4.

Docet in utroque man. magna hominis necessitate excusari

ei' a V. pilo furti gl. et ex Sylu. V.º furtum q. 5. vers. 3.
oppm' tn' e' amplectendu' cum Soto 5. de just. q. 3. art. 4.
ubi ait extra confessionem extrema' eius q affluunt ne
mini' arripere poss' sua bona, et suffragatur lex cap.
forte et cap. Denique 14. q. 5. et e' ... qd h' divites
teneant de superfluis patienti grave' necessitate' succurrere
non tn' alicui certo et determinato indigenti sed cui ipse
potius elegerit: prāā si pauci post. 1. rerū dominis
heres facultatem accipiendi sibi nra ppria authorit.a
facile aperietur via furtis et rapinis: facile n. qsq
putaret se gravi necessitate premi aut divite quecunq
superflua here qs posset eam lucrari: forte Nau. ab
hac opie n' discedit cum infenit: ... nostra expsse
amplectatur sntas: interptari poss' illu' intelligere
hoc loco p magna' necessitatem, extrema', tametsi si
ita intelligat, locutio erit admodum impropria://

numero 7.

Insinuat teneri ad rest.m q rem aliena' qua' bona fide
possidebat culpa sua gravi amisit, quam et opinio
insinuat Sotus 4. de Just. q. 7. ar. 2. Verum haec opio
nulla probabilitate defendi pot, culpa namque commissam
in perditione rei suoi non ee' q iustitia' saltem rei veri
Dni patet, nulla q inde insurgit obligatio restitucionis
Contorna e: ... exemplo, si qs possidebat bona
fide bovem alienam nullaq ca' legitima illu' interfecit
non peccat mortale prodigalitatis crimen q ad rest. ulla'
non teneret, pari modo dici pot de eo q annulu' aureu'

possessu'

possessum bona fide uanitatis gra .l. gratis ... in maleficiis://

num. 8

In utroq man. sed expsse in latino dixer qd qui rem alienam p emptionem obtinet alatrone, eamq eod pretio .l. minori distraxit bona fide non teneri ad ullá restit. emptori quamvis postea amissa bona fide pci piat eam ee alienam fuisse: quam opioes tenet et Caiet: V°. restito cap. 1. §. 2. tradit et observat sylv. b. 3. q. 3. vers. 3. stils quod pretiu sit restitué dum emptori si adhuc compareret res vendita vero dno, dicat sotus in 4°. de just. q. 8. ar. 2. vers. quid aut et Med. cap. de restituendis reb. q. 10. rō e qr venditor tenet emptorem suu servare indemné, sq inttat nullu ii eu transtulisse dnium tenebr eidem res tituere: Secda .l. pretiu qd hic obtinuit p liberá dona tionem emptoris .l. roe gtitis venditionis, n p liberá donationem ut pi neq roe gtitis venditionis, siqd venditio fuit nulla: neq e maior ro qre potius venditor acquisierit dominiu pretij recepti quam emptor rei receptae, sed constat emptoré n hre ap. rei dominiu rei emptae q neq venditor pretij p reipsa recepti: ob has rōes crediderim opiones Nau. nonpotue sustineri maxe dum addit contra arg. patris Vincentij teneri ad rest. q auricalcu p auro vero aut pecunia adulterina pecura et similia ab alio accepta alteri tradidit bona fide si postea

deprehendat, neq diversitatis ratio quam describit suffi
ciens videtur: sed pro contraria opinione ... in casu quo emptor rei
alienae non compareat teneatur venditor pretium restituere
Dno ipsius rei: Cui rem etiam negat et Sotus loco citato:
Verum haec opinio mihi non potuit satisfacere: nam ratione
communem opinionem unusquisque tenetur restituere domino alicujus
rei illud in quo factus est locupletior ex ea re, sed
qui vendit alicui rem alienam quam mercatus fuerat
a latrone est factus locupletior in pretio recepto, tamen in
hoc quanti dedit latroni, ergo tenetur illud domino rei resti
damnum tuere: Ma. patet quia ... quod intulit latro emp
tori per venditionem rei alienae non est resarciendum pre
tio ipsius rei alienae alteri traditae ergo restituendum
est domino vero: probatur cui competit res competit pre
tium rei sed res vendita erat aliena ergo et pretium: //
alias rationes ad id probandum non adduco quia video meum
institutum excedere, cum Nau. hoc loco hujus difficultatis
mentionem non faciat :||.

nu. 18. in lat. et 19. in hysp:

Primo quod jubens, consulens, consentiens, recipiens,
mandans, et participans in damno proximo multis modo
non tenetur inde ad restitutionem ejus quod ad expensionem et cu
jus fuerunt causa sine qua delictum non fuisset factum
quam opinionem tradit etiam Silu. verbo restitutio q. 6. Adri. in 4.
de rest. q. 1. de contractibus cum sive, consentiunt
multi juris consulti: hanc opinionem rejiciunt Caiet. 2.2ae
q. 62.

cap. 17. n.° 18.

q. 62. ar. 9. Soto 4. de just q. 7. ar. 3. Med. de rebus resti q. 7. sentiunt non ee recurrendu in his moralibus ad negationes si dáni illati fuisset sine socio etc. sed respiciendum e, verbo an ope concurrerint ad dammi illati itaqt exequenter affectasi una cã dammj subsecuti, quorũ optio e valde pbabilis et amplecté dam: et ut facile intelligat, ponamus duos consulentes homicidium, (qt intellige cã dictum de reliqs cãr quib) ita concurrere ad illud quod si alter mitis defuisset homicidiũ absq dubio patraret; hunc sic pro Caiet. sntã hoc n.° homicidiũ pveniri ab hac n.° cã conflata e dubbus consulentibus et ipso homicida q.r rest.° e ab illis facienda: Arij est cors phorm sntã, nam ita e dhs pendet ab his tribus causis ut si aliqua carũ defuisset, ciz jam alius n.° effus: cõã pbd: non de obligat aliqua n.° cã a restitutõe dammj qt revera intulit pro hoc qt n.° defuisset aliqua cã similis q illud de differ, q̃ ctz sublato aliquo consulentium dammũ mitis fuisset subsecutũ non ob id tollitur qn uterq consulentiũ restitutoj homicidij facti sunt obnoxij qd si mitis sequeretur fuisset quidem subsecutum, sed alia n.° authorit.a occasione: Neq existimes hanc opioẽ hic expli catam coincidere cum Nau. opioe qi sublato altero consulentiũ, iam non idem n.° effect sequit

q sequeret si uterq consuleret, et ex conti ei cãz. dnt qua non riu illius psttis et singularis effis ciuis ẽ cã n̄ tñ ad sensum Nau. q solum res pcit ad damnu illatum nulla rõe hita ad authorit s singulares g quas damnu infertur qd cottr exdit quam ponit interceãs effectivam etalia genera causarum, qd -s. Petrus teneat ad rest. homicidij Ioannis qd fecit quamuis non defuissent alij q aeque bene Ioanni insicerent, consulens u°. S. ubersadid non teneat si n̄ defuisset alij consulentes .s. praecipientes q aeque bene adid consulerent .s. praeciperent, dd u°. citati non solu ad damnu subsequtum oculos conijecint sed et ad authoritates singulares g quas damnu infertur et cãs earum actionu obligantes ad restitutões:

Hs tn non obstantib. opio Nau. n̄ ẽ oio imp babilis in consulente, consentiente, adulante, etc. cum sint causa minus praecipua: nam si huoj sint ut sine ijs nihilominus sequeretur effectus videntur quodammodo accidentaris et quasi impertinentes: dixi in consulente qi qd attinet ad praecipientem, si reuera moueat ad effectum n̄ uir excusandus arestitutione quamuis n̄ sit cã sine qua non semq censetur ẽe partis cã quamuis n̄ sit.

Nu.° 20: Docet se re recte consuluisse ad nullã restituti onẽ teneri q Bononiẽ iuvanit in direptione urbis si sine illius ope dãnum nihilus fuisset illati, et ad illum ex direp tione nil pervenit: q doctrina fundatur in opinioẽ quã praecedenti §. retulimus, qd. s. cã affirmativa praeter effectricem n̄ te nentur ad restitutionem, nisi cum fuerint sine qq n̄ fuisset dãni subsequtum: atti qd quumq illi ducẽ juvit tene atur in solidũ dãnũ resarcire, si alij n̄ restituant, colli ex doctrina cit.° in praeced. §. et firmat Sotus dicto ar. 3. ad pōr ybarj ex opioẽ Nav. nam ut ipse concedit dicto n.° 18. in Nav. latino & in hisp. 19. damnũ facientes teneri in solidũ restituere quamvis n̄ sint cã sine qua n̄ sed omnes cum dicto duce concurrentes, opeq illũ adiuvantes facti s tanq una manus q totius urbis dãnũ intulit, q nuter eorũ excusabitur a rest. in integrũ, si reliq nolint res tituere, quamvis multi eorum n̄ fuerint cã sine qua non dãni illati: qbd mj. qd omnes milites alicuius exercitus mo raliter loquendo coalescunt et fiunt una cã effectiva toti.° damnj, atqui tenentur singuli eorũ pro rata restituere dã nũ in uni te illatũ, si cã pro rata n̄ restituat dãnũ in totũ imo et qlibet eorum in solidũ, si cã pro rata nec reliq commilitones velint satisfacere, quãvis multi eorũ in illo bello iniusto nullũ hoiem interfecerint aut bona deripuerit:

N.° 22. Docet confessariũ teneri ad restitutionem quam facere deberet penitens penitens, si ex crasa ignorantia. l. malitia illum n̄ admonuit de obligatioẽ

restituendi quatenebatur: Haec Nau. opio n. e amplectenda qr confessor ex officio creditoris l. damnificati bona procurare sed poenitentis aias adiuvare: restitutionis tn vinculo manebit innodatus, si qd uni erat restituendu ex malitia l. ex [illegible] crassa ignoria alteri iubeat restitui: fuit n. tn ca positiua dani subsecuti://

N.º 25. Docet non teneri ad rest. q torque aureu a n. Dno emptum saepius locauit, qr pretiu locationis, industriae e ascribendu et n. rei alienae, qua opinionem sequitur N.º restitutio 3. q. 7. vers. 3. in casu quo vere Dominus torque n. erat similiter locaturus: Probabilius e tn in isto casu non solum torque aureu restituendu fore sed et ptiu locationis ipsius, siue locatio fuerit facta bona fide, siue mala, ita tn, qd cum intercessit bona fides, restitutio fiat tm illius pretij locationis roe cuius factus fuerit locupletior: Qr ad illu ptinet fructus rei, ad que res ipsa ptinet, sed usus torquis e quo fructus torquis q ad illum ptinet ad quem et torquis ipse: Haec dna e consona Caiet: 2. 2. q. 66: art. 3. ubi ait peccare .m. desse q utitur re aliena eo ut conqueuit pretio alternari, et ita intelligit furti quam tradunt iuristae qd sit contractio non solum rei alienae sed et usus illius: Illud u.º qd de Latrone refert q n. tenetur restituere lucrum, qd pecunia aliena acquiuit nonfacit Dnum qr usus pecuniae n. plus valet quam ipsa pecunia q e usu consumptibilis://

Num. 26. In casu quo qs rapuit rem alienam. v. g.

Cap. 17. n.° 26. et 29.

equum ac retinuit periitque in eius potestate, docet Nau. latroni teneri ad restituendam eius aestimationem secundum meliorem statum seu maiorem valorem quem habuit a tempore furti perpetrati, qua in re recte sentit, maxime si non erat eodem modo in manu Domini periturus: sed addit satisfacere quendam latronem restituendo tantum, quantum aestimabatur tempore, quo fuit sublatus si pereat, si pereat, postea loco et tempore conveniendo recipiendum offerentibus equum Domino factam et non receptam pereat sine ulla latronis culpa, quamvis pari modo non esset in manu Domini periturus: Ratio quia per oblationem legitimam ipsius rei factam Domino, latro moram purgavit, ut constat in lege, ex re furtiva ff. de furtis, quae si postea pereat sine culpa latronis Domino peribit et ex consequenti latro a restitutione manebit immunis: Dixi a restitutione rei quia si tempore quo invite rem alienam retinuit verus Dominus aliquo affectus est damnum subiit, illud quoque est absque dubio resarciendum, quemadmodum et lucrum quod forte obtinuit ex locatione ipsius rei per praed. § dixi: hanc opinionem defendit Sylu. V.° restitutio 3. q. 7. Angles V.° restitutio 1. uers. primum etc. Couar. 2. p. relect. reg. peccatum § 6. et colligitur ex dictis per Med. Cod. de rebus restituendis q. 6. //

N.° 29. Sunt qui admittunt quod docet Nau. ad finem huius numeri in Man. hyspa. forte ob modum loquendi quem seruat: insinuat enim aliam opinionem ab ea quam reuera defendit: Propositio quippe quod qui rem abstulit alienam ab eo qui per uim .i. fraudem eam occupauerat, erat diffs.

cuinam restitutio debeat fieri, latroni ne an vero dño; Ad quam absolute resp. Nau. in Man. hisp. lo citato restitutionem posse fieri latroni, quod uidetur repugnare com̃uni opinioni asserenti restitutionem fieri vero dño et non latroni, [struck out] ita Sylu. V.º restitutio 4. q. 1. Med. 3. cit.º q. 2. Soto l. 4. de iust.ª q. 7. ar. 1. et alij multi, sed reuera Nau. ab hac com̃uni opinione non discedit, quia ipse intelligit, quando probabiliter creditur quod latro eam dño restituet, si ei fiat ipsius rei restitutio: nam statim subdit melius esse eam vero dño restituere, et infra n.º 31. concludit videri eam fore dño restituendam, quando suspicio fuerit probabilius, quod latro eam dño non restituet si ei tradatur: quam fere doctrinam habet in man. latino n.º 28. ad finem et 29. vers. 5.º accepit etc. fateor tamen male locutum fuisse cum dubitatione quando asseruerunt restituendam fore vero dño, si praesumatur de latrone quod eam dño non tradet, intrepide nam concederat concedendum quando ex inde magno restitutoris detrimento fieri posset ut recte aduertit Sotus citatus :||

Nu. 33. in Lat. 37. in hysp:

In hispanico ordine obnoxium esse restitutioni, quod quis [struck out] accepit ad faciendum id quod de iustitia facere tenetur, putatur ne furetur, ne homines occidat, secus quod recepit pro his ad quae de rigore charitatis tenebatur: existimat namque hanc opinionem esse Soti l. 4. de iustitia q. 7. ar. 2. ideoque credidit in man. Lat. sed in hispanico non aduertisse: alia est non opinio Soti: Caeterum idem Nau. dict. n.º 33. discedit ab

Cap. 17. n.° 33. 34. et seqq:

hac opioe pbatq, nihilq rationib. restituendu ee qd qs recepit
pro qd lege charitatis tenebatur: Et quae sntia e Med: de
restitutione q. 25. ctoe. 10. Cui suffragatr Sylu. V.o restitu
tio. 2. §. 1. quo in loco si bene attendatur n solum loqr de
ijs q pretium recipiut ad faciendu ea q tenentr de iust.a
sed etiam de charitate facere: Ubi qi supp.o precepto qd res
deat gratis fieri nullo prorsus dato pretio; si qd in pretiu illius
recipiatur iniuste pculdubio recipitr nempe qi indebitu
e atq adeo q [redacted]mmune iustitia: In hac opioe n loquitr
de rebus ijs ad quas qs tenetr de charitate cu suo dispendio
Phzendio, quo p.o medicus tenetr nnuq infirmu curare,
aduocatus clientulo patrocinari; sed de ijs rebus ad quas
qs tenetr nullo pretio, ut sacru audire diebus Dnicis, ie
iunare in 4.or tpibus etc.

Numer[redacted] 34.

Ad prim huius n. in manuali Sat. sentit recipientem aliqd
ne male faciat, siue ut faciat qd tenetr facere, n teneri
ad resti: in foro conscie, donec q dedit repetat illud,
qi ut in quis excusatur ex quodam dantis consensu tacito
Veru hec dna ut iacet n e uera, nisi circumstantie aliquot
occurrant qq uir prudens inducatur ad credendu illu
q dedit uoluisse donatu oio remittere aut sat. illius res
titutionem prorogare:

Nu: 34. [redacted]Sequentibus

Img. n.° 34. vers. Dico [redacted] de. recte sentit cu eis opioe
dd. accepti a meretrice ob turpem fornicatioez n ee restituendu

et in foro conscia: Med. tn impugnat rōēz quā id pbat D. Tho. 2. 2ae q. 32. ar. 7. q e ēē juriscons. in lege 40. sed ēē meretricē ff de conditione ob turpē cāz. s. q. tz meretrix, turpiter faciat q.d sit meretrix, n tn turpiter accipit cum sit meretrix: ctdit. n. Nau. impugnationē ēē in dictis ꝯferere turpe ēē meretricē, et non ēē turpē mercedē p. meretricio accipere: sed si bene attendatr, nulla ē repugnantia, aliud. n. ē accipere mercedē ꝯfuturo usu corporis meretricis et aliud q. preterito, ut eleganter pbat Caiet. 22. q. 32. ar. 7. quem segr Covar. 2. p.e reg. peccatū n.o 1. itaq si 1.o m.o pretiū accipiatr, dubiū non ē turpem ēē acceptionē huioz et iniquam, q.d hunc ordinatr ad rem turpem patrandā; et q.d ordinatur ad peccatū. m. tantū ad finē ē m. p. eiusdē spēi cum fine ad quem ordinatur et x.o hunc modū intelliguntur loca q. adducit Nau. ad impugnandā rōēz s. Tho. Verum si accipiatr 2.o m.o hoc ē pro usu corporis preterito, acceptio mercedis meretricis n est dicenda turpis de se et iniqua, et aliud n inficiatur: nam cum usus corporis mulieris sit pretio æstimabilis ut pbat Caiet. et Soto 4. de just.a q. 7. ar. 1. ad 2. n peccabit mulier post comissam turpitudinem sibi debitam mercedē exigendo, recipiendoqz et q reddit actum iustitie exegi: Neq obid dicetur complacere in preterito actu, cum poñit qs dolere de preterito actu, et q.d pretio id fecerit, nihilq ñtominus ut sibi debitum pretium solvatr, aut

saltem cu pretiu recipit pro merito ope alteri suspendere complacentiae: qua in re deceptus fuit Nau. Nec obstat huic nostrae doctrinae lex si pedagij ff de Lenebonu Religione quam inferius dicemus ad num 40. Ex dictis constat quoniam proprium [illegible] sit quod affirmat ipse Nau. n.° 35. et 36. //

Numero 38.

In man. latino appar[et] opio[n]is Medina asserentis in Cod. de rest. q. 20. meretricem [non] [tenet] in pretiu ac mercede [illegible] turpe tradimis posse recipere sed tamen libere donatis gratia: Cuius [illegible] mento docet Caiet. 2. 2. q. 62. art. 5. Couar. 2. p. relect. reg. peccati § 2. Soto lib. 4.° de just. q. 7. ar. 1. ad. 2. arg. et ratio est manifesta, quia ratione culpae opa meretricis nullius [illegible] pretij, quis tamen usum sui corporis praebuit ut aliqs voluptatem caperet, mercedemque recipere, est n. res quaedam humano usui accommodata: Nec repugnat huic doctrinae, quae affert Nau. suppa illa de praecedentis annotationis de mercede recepta p turpitudine ~~[illegible]~~ praeterita. l. futura: //

Nu.° 40. //

In latino vers. 3. impugnat Med. [illegible] asserentem acceptam a meretrice in ptiu usus corporis praeteriti restitutioni esse donoxiu: Sed meo judicio supp.° opio[n]e Metinensis, quam ipse Nau. sequi et impugnatimus in praeced. annotatione, quod s. opus meretricis non est pretio aestimabile melius loquitur Med. quam Nau. nam recte infertur ex tali opio[n]e restituendu esse quod recipit tamquam pretiu opis: ridiculum n. est dicere quod

meretrices possint pretia illa retinere tanquam sibi libere donata ac derelicta: vix n. ulli invenies q. velit libere illius pretij facere donationem meretricibus, neq. videocur potius ad rest. cogendi sint usurarij recipientes aliqd ultra sortem ab eis qui mutuo pecuniam dederunt quam meretrices si Nau. opinio fuerit vera. s. qd n. sit pretiu operis pecunia quam acceperunt: pari n. modo possemus dicere mutuatarium libere donasse excessum ultra sorte maxe qui pecuniam mutuatam recepit nulla cogente necessitate://.

Eod. n. 40. vers. 5°. infert ex. sentit promissione factam meretrici ob factam operam meretriceam n esse validam in conscientia: At de opinio vera e si loquatur de promissione ob turpe causam antequam turpe opus committatur: tunc n. procedit illud dictum, in male promissis rescinde fidem: falsa u. postquam turpe opus fuerit patratum: e n. in conscientia adimplenda conditione ei turpi adimpleta, idq de rigore iust. ut pz exemplo Iuda genes. 38. q de fidelitate comendatur qd promissionem factam Thamar ob turpe causam adimplevit://.

Quod si obijciat legem, si Pelagij ff de verb. oblig. q hec si Pelagij faciendi. l. facti causa concepta sit stipulatio ab initio n valet, ubi apte dr promissione ob turpem causam n valere et postquam res turpis fuerit patrata: Rn, aliud esse promissione factam ob rem turpe patrandam obligare post rem turpem factam, qd nos asserimus, et aliud promissionem q fit post rem turpe patratam, eo intuitu, qd

is cui

vis cui promissio fit, rem turpe patravit valida esse, quod lex citata innuebat, et nos subscribimus; quia cum non sit pretium operis et commutatio facta ac adimpleta, sine periculo praetermittenda est.

Objicit praedicta aliquis: promissio ob turpem causam facta est nulla, quia non obligat etiam post turpe opus factum: Ariss probat ex lege generali ff de verb. oblig. ubi expresse dicitur promissiones ob turpem causam factas nullius esse momenti: Contra quia quod id a principio non fuit, postea non convalescit: Ad hanc objectionem respondetur aliquis esse verum simpliciter praefatam promissionem non obligare ad sui ipsius complementum antequam conditio turpis executioni tradatur, ob id quod docuimus supra ad nu. 34. at vero esse falsum simpliciter quod promissio facta ob turpem causam non obligat post turpitudinis complementum. videmus enim alias promissiones sub honestis conditionibus factas non obligare ante sed post conditionis complementum, tamen hoc est discrimen inter promissiones sub turpi conditione factas et sub honesta quia promittens ob turpem conditionem non solum dicitur sed etiam tenetur desistere a tali promissione etsi is cui facta fuit promissio repugnet: promittens vero ob honestam conditionem tenetur stare promissioni neque absque alterius desistere nisi de consensu illius cui promissionem fecit: Ad legem autem generalem citatam dicendum est intelligendam esse de illis promissionibus quorum executio est impossibilis et tunc receptio pecuniae promissae meretrici post turpitudinem patratam nullo jure impeditur, imo approbatur lege 4. ff de conditione ob turpem causam § sed et quod meretrici, non adversaris notos.

N°. 41.

In man. lat. dicit se recte consuluisse cuidam homicidane

pecunia sibi promissa ob delictum illud committendum tanquam sibi debitam peteret, cum oppositum consulere debuisset per ea quae in praecedenti annotatione docuimus: nam turpe illud opus erat pretio aestimabile iuxta adnotata ad nos. 38. et receptio pretii post commissum homicidium nullo jure prohibetur quamvis prohibetur ipsum homicidium: //.

Numero 44.

Docet exortam fuisse controversiam Romae an is qui mille mutuo dedit in India ea conditione quod transacto certo et definito tempore posset pecuniam petere a mutuatario ubicumque inveniretur, an postea inventus Romae cum mutuatario posset pecuniam petere eamque mutuatarius restituere in integrum non deductis expensis cambiisve quae tradendo pecuniam ab India in urbem: Cui rei Nau. sine dubitatione liberum mutuatario vel in integrum debitum persolvere in India ubi pecuniam mutuatam recepit vel in urbe deductis expensis cambiisve traductionis pecuniae: hoc Nau. doctrina non videtur nobis consentanea, legitime namque potuit mutuator eam poenam praescribere mutuatario semotis dolo et fraude, si non restitueret debitum intra certum tempus: potuit quoque eam extorquere transacto tempore definito, favet Sylv. Vº. usura 3. q. 1. et Vº. pactum q. 14: Docet ipsemet Nau. hoc eodem cap. n. 204: Dixi semotis dolo et fraude quia si ob id eam conditionem apposuit, quia credebat nullo modo mutuatarium posse intra illud tempus certum persolvere, statuebatque urbem petere, ad quam sine magnis expensis et periculis non poterat pecuniam illam mutuatam traducere, ab usura labe non liberabitur: Praeterea ipse Nau. affirmat non praedictis

Cap. 17. n°. 54:

qd cum obligō restituendi oritur ex contractu absque legitimo facienda ē solutiō in lō expresse. l. tacite ad illā destinato, cū q̄r in casu nrō locus destinatus solutioj sit ubi mutuator rep̄i illic facienda ē ei restitutiō in integrū absq ꝫ eo qd deducantur ulla expensae seu cambia traductionis://.

Numero 54://.

Defendit debitorē existentē in extrema necessitate teneri restituere creditori similem necessitatē extremā patienti, eā rem cuius dn̄ius n̄ agnoscitur: puta equum quem cōmodatū accepit, pecuniā quam furto obtinuit &c. quā dn̄iaz tradit Scotus in 4°. d. 15. q. 2. pbtur pbari cum creditor et debitor n̄ sint pares hac in re creditor debitorem superat qd reijello nrā ad sublevandā necessitatem extremā, cuius dn̄ius apud eum semꝑ fuit, n̄ pōt a debitore consumi, nam in tali necessitate neuter pōt ab altero qd ei nrūz ē eripere: facit poē locatorē expellere conductorē a domo locata, si ei grauis necessitas ipsius domus superveniat, q̄r utz incendio consūpta ē domus quā habitat. l. q̄r postea uxorē duxit ut constat ex lege eadem cap. loco: pari q̄. roē si locavit ꝑ mensem equum alicui. l. cōmodavit poterit illū repetere ante temp̄is consumationem si eius dn̄us equi extremā hēat necessitatem non obstante qd conductor. l. cōmodarius parem necessitatē hēat et patiatur://.

Caiet. hic 2. 2ae. q. 62. ar. 5. ad 3. q̄ Scotum opp. pbar q̄r cum creditor et debitor sint in eadem necessitate extrema

constituti, melior reputatur occupantis conditio et confir. qui tam innatu est hominibus illud desiderium servandi se. ut nulli cuiusque in extrema necessitate plus debeat quam sibi ipsi:// Hanc Caiet. opinionem defendit Radesma 2. 4. fol. 264. Soto 4.° de just. q. 7. ar. 1. ad 4 non solum de iis qui possidebant iusto titulo sed etiam in iusto rem alienam: Certe in hac opinionum varietate quid eligam ignoro: utraque enim opinio est satis probabilis tametsi in hanc posteriorem facile propenderem.

Nu. 61. in Lat. et 60. in hisp:

Existimat teneri ad restitutionem, cum ad pinguiorem venerit fortunam qui ad levandam extremam necessitatem aliquid accipit quam opinionem defendit etiam Maj: in 4. d. 15 q. 9. in 3 Adria. Med. et alij quos citat: Et Couar. reg. peccatum 2. p. §. 10: est probabilis opinio, tametsi multo probabilior sit contraria quam defendit Sco. et Ric. in 4. d. 15. Syl. V.° furtum q. 5. vers. 3. etc. quo in loco ait hanc esse communem opinionem eamque obseruat Sot. 4. de justitia q. 7. ar. 1 ad 4. et potest probari ex lege 2. §. cum in eadem nauis ff ad legem rodium de jactu ubi statuitur quod non tenentur homines pro seipsis ad aliquam restitutionem, sed ad levandum perientium merces in mare projiciantur quod non aliud esse videtur nisi quod consumpta seu destructa in extrema necessitate restitutioni non sint obnoxia: Comprobatur hoc opinio illo communi proloquio in extrema necessitate omnia sunt communia Et Btho. 2. 2. q. 66. ar. 7 ad 2. docet quod accepta in extrema necessitate ad substentandam propriam vitam efficiuntur

cap. 17. nu. 62.

ipsius acceptantis q quamvis postea perveniat ad pinguiorem fortunam accepte erit immunis in eo, nisi quatenus jam est consumat restitutioni ex eo fit obnoxius: Admonet tamen et merito Soto ubi supra hanc opinionem intelligendam esse de simpliciter ac absolute paupere q rem quam habet in extrema necessitate consumpsit: Per simplicitem ac absolute paugem intelligit q tempore quo extrema necessitate premitur, nullibi habet divitias aut sibi debita quae possit accepta solvere://

Numero 62:

Docet non esse statim faciendam restitutionem si creditori corporis aut animae creditoris redundet: Et probari potest qui resti tutio in utilitatem eius fieri debet: haec opinio Nav. partim vera est, partim falsa: Est quatenus vera quia ex restitutione probabiliter timetur damnum corporis, iniuria ve non solum ipsius creditoris sed etiam alterius proximi aut alicuius reip: ut tradunt S. Tho. 2.2ª q. 62. art. 5. ad 1. Caiet: ibidem: Anton. 2. p. tit. 2. c. 8. Bich. in 4. d. 15. ar. 4. ad 3. Lud. 2. 4. q. 18. ar. 8. et g. cons: fal sa vero quando damnum animae creditoris solummodo timetur ut docet Soto 4. de iust.ª q. 7. ar. 1. ad. 1. ... q tradit Ant. cit. q hunc casum non connumerat inter eos qui concurrentibus restitutiones potest differri existimat: Ratio est haec opinio Sextis q docui mus cap. 12. ad. n. 59. ubi admonuimus posse coniugem debi tum reddere marito etsi malitiose compatres sint facti filium eorum de sacro fonte levando, cum tamen redditio debiti in tali casu non fiat sine detrimento animae exigentis: Ratio est haec quia, ad evitandum proximi peccatum cui iniuria aliqua

ex iniustitia n' e anexa n' tenemur nisi ex vi precepti correct. fr. precepti autem quo n' precipit ut hominem privemus iure suo aut ei uim aliquam inferamus q' n' possimus ei sum debitum negare, quamvis sciamus illud petere ad aliquem abusum, puta ad scortandum, prodige dandum etc.

Numero 65:

In lib. insinuat posse confessorem absolutionem impedere poenitenti n' obstante quod nolit restituere debitum cum possit, sed petit dilationem aliquam n' restituendi debiti, usquequam in de presenti creditor debito n' indigeat: Haec opinio nullo modo e tenenda, poenitens namque hoc modo n' e paratus ad sacramentalem absolutionem obtinendam siquidem in peccato m. persistit, ut recte fatetur Lad. 2.2. fol. 272 circa 4. et 5. Soto 4. de iust. q. 9. ar. 4. circa 6. Sect. et alij, et forte quod ab hac opinione n' discedat Nau. cum in Man. hyp. plane affirmet impedi di posse absolutionem sacramentalem qui ex probabilibus coniecturis habueri confessor saltem tacite consentire creditorem in dilatione rest. debiti, debitoremque paratum esse illico restituere si forte voluisset creditor debitum progare:||

Numero 74.

Defendit non teneri schol. ad restitutionem oppositori digniori cui denegarunt suffragia nisi ad resartiendam illius famam et opiones si in his forte passus e aliquod detrimentum ob suffragia minus digno concessa, Cuius opinionis e cum Soto 4. de iust.a q. 7. ar. 3. ad. 6. Lad. 2.2. q. 18. ar. 2. altri contraria opinio quod .s. non solum fama, bona opinio, sed et dami

cap. 17. n. 89.

qui obtinuit ex eo quod cathedram non est consecutus, Contra ensai: 2.2. q. 62. ar. 2. ad 4. Sco. in 4. dist. 15 q. 2. ad finem, Palat. eadem dist. q. 2. ar. 2. Fagun. v. restit. 3. q. 12. pronuntiato 1° et ratio est patentissima in eo iudicio oppositores habent ius ad cathedram cui opponuntur, itaque si non cupidi eorum electores eam conferrent sed alteri, 3° arctabuntur obligatione non liberabuntur ut ipsemet Nau. concedit quod cum oppositorum dignior maius ius acquisierit ad cathedram quam minus dignus tegi non sine violatione justitiae commut: iure digniores oppositores pro minus dignis suffragari prie: Praia Scolastici s electores et iudices qui tenentur ex officio, et ratione iustitiae commut. [illegible] sententias praestare, constat aut eam esse injustam qua reijciunt digniorem et minus dignum acceptant quo obligationi restituendi damnum subsecutum ex tali sententia subijciuntur: Demum si dignior oppositorum non agit maius jus ad rem quam minus dignus adquid admittuntur oppositiones cum tanto electorum detrimento spirituali, et maius ius ad rem acquisivit quo non repellitur injuste a suo jure per electionem minus digni: quae dixi de elect. ad Cathedras intellige et dictum de electione ad beneficium:

Numero 89.

Adnotandum est principio multa eorum quae dicenda sunt, Caiet. 2.2. q. 62. art. 6. quem sequuntur cum alii juniores, constituisse tres ordines rerum, in quorum 1° et potissimo collocavit vitam, in 2° honorem et famam, in 3° bona pecuniaria seu fortuna: Hoc posito sentit Nau. neminem teneri restituere bona spe

cuniaria cum detrimento famæ .l. honoris: putat. n.
certissimá eé et infallibilem regulá Caiet: q bei bona
inferioris ordinis n nrio restituenda fore cum jactura
rei superioris ordinis: ejus facit neminé obligari ad restit.
cum detrim vitæ &c. cõmuné doctorú assertioné, suffragat
Cap. officij de pæn. et rem. ubi innocent 3. apte definit
qd metus indicandi sui adulteriú marito excusat uxo
rem a restit. hæreditatis q devenit filio spurio: Confirmari
ét pôt hæc opio qd nullus compellit se vendere ad resti
tuendú pretiú creditori eo quod libertas é sup: ordinis:

Tit. hæc opio Nau. é rejicienda, neqz. quia ni
tit tantá hét certitudiné quátá ipse putat, imo sæpe reg.
fallare et deficere qd forte perspiciens ipse Nau. s. cap.
16. n°. 44. non ita absolute ipsam defendit, sed addidit
partam, cui eé veram: Dm é q sæpen. cum detrimeto
famæ restitutioné pecuniæ eé faciendá: Tbat Maj. in 4.
d. 15. q. 17. Adri. in 4. de rest. q. 1. Soto 4°. de iustitia
q 6. ar. 3. ad 4. qd intellige dictum qd adhibita omni
diligentia aliud fieri nequeat pecuniæ restitutio: quod qutz
fama sit sup: ordinis reú pecuniæ: tanta tñ adhiberi
pôt pecuniæ quantitas, quod eó rális diceret restituen
dam eé nrio ét cum famæ restituentis detrimento:
neq n. quis denudari dz ampla subst ut fama proximi
conservetur, é q t prudentiá liberanda fama restitu
entis cum creditoris jactura, et si multo plus æstimat
debitum persolvendum, quam fama q periculo exponit,

restitutio

restitutio eo n. obstante faciendae: secus si pretiosior multo fuerit fama, pecunijs ipsis restituendis. Ex quo colli teneri n. nunquam mulierem q. filio ex adulterio suscepit veritatem aperire ne illustris majoratus l. amplo aliqua dita ad spurium deveniat: Neq. obstare videtur caput officij. quod forte pontifex cogitavit aut quod mult. esset revelando offensura aut quod n. erit egregius casus, quo se diceret hereditate infamare, aut quod magis credi est periculum mortis timebat ex renetore adulterij ut solet fieri cap. ipso eo in loco ut docet Nau. dicto cap. 16. n.° 144 cum quod etiam nullus tenetur bona pecuniaria resti tuere nisi in casu cuius meminit Sot. 4. de just. q. 7. ar. 2. ad. 2. non compellitur aut quis ut se vendat, ad restituendum debitum quod captivitas e mors quaedam civilis quam subire quis non tenetur ut debitum satisfaciat :/.

Num. 93.

Caute legendus e in latinis dum affirmat peccare m. sumentes compositionem cum camera apostolica super incertis bonis q. diu non restituit aut potest: quod quod verum e si ani mum habeat n. restituendi, si cum eis compositio n. fiat: secus vero si ope id queant, statimq. restituere data pauperibus si forte compositionem efficere non potuerint: quando n. in ius vocandus. q. debitum uolo Dno non restituit interi dum remissionem illius sperat eamq. petat obtinere atq. animum habet firmum restituendi in integrum in casu quo remissio non obtineatur :/.

Cap. 17. num. 98.

Insinuat ñ peccare nec adstrictum teneri accipientes bona piratarũ. l. infidelium naufragantium: cuius ḡrũ [?] plo: l. n. loqui de bonis ipsorum infidelium piratarũ q̄ restitutioni ñ erant obnoxia. l. de bonis q̄ furto acceperunt ipsi infideles piratae: sed de illis [illegible] manifeste fatetur oppos constat, cum horum bona n̄ris [?] pauperibus restituenda tamq̄ bona incerta qñ veri domini non comparent: si aũ intelligat de propriis bonis ipsorum infidelium parimodo restituenda ipsis infidelibus: rõ ē qd neq̄ per artem publicã nec p naufragium amittere eorũ dominium, in pœnã aũ delicti ea capere non potuerunt piratae nisi de facult. regia: sim.do eiusdem personae sine quas rex suis bonis privare sublegerit cuius nulla extat lex in hoc regno lusitano: caput aũ excõis de raptoribus eorum disponit raptores bonorũ infidelium naufragantium non subiacere excomunicationi Authen. aũ navigii. cap. de furtis, non concedit eorũ dominium: sed cum lex ff. 4a de incendio, ruina et naufragio puniant in quadruplum intra annũ q̄ iniuste bona naufragantiũ receperunt: etenim simpliciter post annũ excipi ab illa actione recipientes bona piratarũ. l. infidelium naufragantium: ergo ipsa restituenda esse eorũ bona nisi aliquibus concedatur universaliter eos spoliandi:

Eodem rõ affirmat excusari a restitutionis obligatione q̄ bona naufragantiũ accipit cum probabili mortis periculo modo domini non sperassent ea amplius recuperare

esse aut p alium aut deuentura ad litus: ratio illius est
quia nullus tenetur cum tanto detrimento proprio opem ferre:
teneri tamen ad resti. si absque eo periculo bona quae reuera erant
peritura domino reseruasset, cum eo casu uinculo charitatis
astringatur quisque ad opem ferendam proximo. Haec opinio habet i. fonte
probabilitatem ostendat multam, et licet patronos non contineret
quos ipse Naui citat, bene tamen inspecta uidetur falsa et fundamentum
illius satis infirmum: Quod aut fundamentum infirmum sit ostendo
hoc exemplo: quis enim dicet acquisiuisse dominium domus quam
eam ad incendio liberauit cum periculo mortis, etsi non
consumenda esset si cum eo periculo ignis non fuisse extin.
nihil, nam quia cum tanto periculo non teneor opem
ferre proximo, possum retinere quod cum eo conseruaui:
Quod aut opinio falsa uideatur probatur, aut uerus dominus eorum
bonorum dominium amisit cum, iis tenenorum adblatum
quo iam sperabat neque per se neque p alium posse ea recu
perare, aut antequam ad illum peruenerunt, neutro istorum mo
dorum dominus est dominium amisisse, quia aquocumque conseruetur
restituenda sunt: Ma. satis patet. Mi. quoad priorem partem (nam
quoad posteriorem manifesta est) ostendo arg. ad hominem, si tunc
dominium bonorum amisit cum desperauit ea posse recu
perare, sequitur immunem reddi a restitutione qui praefata bona
tunc liberauit sine mortis periculo ut sibi reseruaret
et non domino quod non admittit Nau. loquendo de naufragatis
non amisisse suorum bonorum dominium cum ad illum statum peruenerunt
quod est afferendum .s. eos quae ea liberarunt sine mortis peri
culo a rest. uinculo esse immunes quod non admittit Nau: .

Cap. 17. 103.

Absolute docet non licere captivo fugere, qd si fugerit restitutioni remanere obnoxiu sui ipsius: idemq affirmat de eo q fuit cā ut captivus fugā arriperet: q doctrina bene intellecta defendi poterat nisi paulopost mentem aperuisset suā: Addit. n. peccare ēt. m. et ad rest. teneri: ſiqnis captivum ab infideli in bello iusto ex fl. infidelium diffugiat ad suos: Ex quibus ergo illū sentire manifeste n posse captos in bello iusto fugere ut hostiū fines transeant sine pecc. m. et rest. obligatione: Cuius opinio ē amplectendum cum Soto 4. de just.a q. 12. art. 2. Covar. .i. var. resol. cap. 1. n. 20 et 2. p. relect. reg. pecc. §. 11. n. 6. et pz ex lege hisp. 23. tit. 14. partita: Et rō ē qr servitus jure belli quaesita, n amplius amplectenda ē quā habeat recepta consuetudo: Et. n. consuetudo optima legū interpres: consuetudine aūt receptū ē ut quumq jure belli in servitutē redactus ē atq pecc. illo et remossr. consilia fugiat ut hostiū fines transeat et ad suos redeat prā n ē ma. rō qre a pecc. excusetur vinctus si ecar cere fugiat quam captivus jure belli, sed ut ipse Nau. n. procedo et ego credo ēe verissimū, vinctus ēt per vincula rumpere et fugere q erq captivus ē detentus. Adm ē tn nos n loq hoc lo de illo q servitutē contraxit ~~[struck through]~~ jure belli: nam de illo q servitutē contraxit aptio tit. emptionis ē alia rō diversa, quia expendere m. non aliter ad nunc in libitum: //

Num. 107.

Affirmat qd cum pauper extenditur eleemosinas extortas

cap. 17 num. 112. & 133.

simulatam sanctitatem et agritudinem, paupertatem ue teneb. restituere, restitutionem deberem fieri alijs pauperibus seu pijs opib. non aut ipsi danti, cuius oppositum ordine Sotus q. de iust. q. 7. art. 3 vers. fine, et qui in rigore iust. restitutio danti facienda est, nam siqs eleemosinas clargitur est dominium ase abdicaui, sicut in ipsos transtulerit, qq sibi uir, nam in deum n transtulit nisi in pauperes, nasatos qui eius cā donauit, sed ut supponimus dominium in illos non transtulit q apud se remansit ergo restitutio facienda est, nisi forte alicui consentir ipsum uellent potius restituant alijs pauperibus.

Num. 112.

Q d hic lo affirmat intelligi est rē eas tradidimus. s. ad n. 34. eiusd cap.

Num. ~~130~~ 133.

Docet puare M. eradicadi: teneri q rati huius dāni illatum suo nome, qd est defendit Sylu. v. restitutio 3. q. 6. Pal. in 4. d. 15. q. 2. ar. 3. // Attendum est cum Med: qd quamuis apud M. non excusetur ob complacentiam in delicto comisso, restitutioni tn n est obnoxius, qui nec roē rei accepti, nec roē minute acceptionis, siqd minusto alio iam parata erat: Neq obstat reg. qui ratis in 6. q hic ratihabitione mandato comparari: loqi. n. de rest. facienda ob minutam aceptationem: praia ista reg. patit multos exceptiones: non. n. incurrit irregularitatem, qui

cap. 17. n.° 137. et 140

reatum huius homicidii saltem suo nore, quamuis iubere homicidium fieri ab ea non liberetur si opus completur, quod latè diximus in Nau. cap. 23. n.° 233. minime ei sobstar capur cum ad sedem de rest. spoliatorum: loqui. ni ex sua abundantia ut exillo ualeo saltem, cetti: //

Num. 137.

Quod asserit Nau. intellige ex ea quae praeced. ancti Locum nuper: Adde quod etiam omni non concurrerint in aliquo quo cum suis seruis aut negotiorum gestoribus ad damnum quod alicui intulerunt in utilitatem suorum bonorum, tenentur tamen tantum restituere, quantum illi auxerint in bonis quod iustitiam ex eo damno pro illato quod expressius voluit Nau. in Manu. hysp: n.° 138. //

Numero. 140.

Duas difficultates resoluit Nau. de qua rum solutionibus dubitari potest. Altera est quaeritur ne aliquid in roe in ult. acceptione qui per furtum minimarum rerum saepe repetitum accedunt ad quantitatem notabilem: ad quam dicit negatiue si neque a principio neque postea animum habuerint furandi notabilem quantitatem per illa parua furta: Et postea probari. par nisi furtum non est m. quod multoties iterati non perueniet ad tantam culpam: peccata namque uenialia quantumuis multiplicentur non efficient unquam m. ut diuina theologorum docet: Haec opinio Nau. uera est si intelligatur de eo quae furatus minima non attendendo ad furta praecedentia,

cap. 17. nº 140

q[ui] comisit, erit aut falsari cum tali dueterna ad no-
tabile quantitate perveniatur, etsi id fiat per minimas quadran-
tes acceptionem inculta ut doctissime ondit Nau. in 4.
d. 15. q. 25. Med. Cod. de reb. restituendis q. 10. vers.
ad 2. Soto l. 5. de justitia q. 3. ar. 3. Ratio e[st] q[uia] q[ui] ad tri-
ses ultima acceptione quadrantis iniustam pervenire ad
quantitate notabile adverti, sed damnum notabile inferens
in virtute precedentium acceptionum minimarum atq[ue]
damni infert notabile alicui peccat in q[uo] est.

2ª diffic. e[st] an teneantur famuli ad restitutionem qui exiguum
q[ui]d minutim acceperunt, puta quadrante l. simile. Rñ
affir.e Addit tamen in man. latin. hoc esse intelligendum qn furto
minima s[un]t continuato t[em]p[o]re hoc e[st] singulis dieb[us] seu non
magno dierum nº interveniente inter furti et furtum.
putat namq[ue] eos reddi immunes a restit.e sub in etsi f
minimorum furta perveniatur ad quantitate notabilem,
similiter furti et furti magnum temporis spatium puta mensis
l. duorum mensium intercessit: Haec nova Nau. limitatio
nullo nititur fund.o, nisi forte in gratiam gratia velint D[omi]ni
q[uod] certe in tali casu remitter eo modo sibi ablato: quaeso
ego an post. 1. et 2.m furtum ~~rei minimae~~ servus reman-
serit immunis a restit. an non: si non remansit, cur dilatio
3. et 4. furti illum liberabit? q[uo]d si dixeris post 1.m
et 2.m furtum rei minimae mansisse liberatum ab illorum
restitutione, cur 3.m et 4.m furtum dierum subsequentium

noua induxit obligões, seu dañi illati per fusta pri
oro aqua jam erat jmunis famulus: Difficile q
assignabitur rõ cur petrus fusta minima continuato
obligam ad rest. quam impellato, et notabile spirs spatiu.

n.º 167.

Docet n teneri ad ulla rest. falsariu monetam, q solu
delinquit in eo qd forma falsificaui cudendo. l. ali
qd pecunia genus sine principis facultate seruando
debitum pondus et metalli substam: quam sniaz tenet
et Gab. in 4. d. 15. q. 9. Ald. ad melius sentire Sylu.
V.º falsarius q.e 7. dum affirmat teneri huius fal
sariu de injuria ei cuius signu uiolauit, teneri
et absq dubio de dano in futuro seculo, si ob id illam
monetam signari princeps prohibuit, ut fuerit n me
diocre caperetur, ut accidit paucis ante diebus in
hoc regno circa aurea numismata, q amplius aufo
non fuere in suo priori ualore admissa, ob nimiam eorum
qd ab externis deferebantur. //

num. 209.

Docet in Man. Latino n admitti pprie pecus usura
sed simonia qu. fit mutatio, ca potissimu rõe, ut
sibi beneficium conferatur: Qd tn in ea pprie pecus
usura admittatur constat ex dictis, et ipsum Nau. infra
n.º 223. ubi docet usura ee mutuare alicui ut mu
tuatarius

mutuatarius sibi postea mutuet idq[ue] ex obligatione quam ei imposuit mutuandi sibi quamvis mutuare dicere alius sit non aestimabile pretio: pari enim modo est beneficium in dignae tio aestimabile, obligatio enim conferendi illud mutuanti ratione mutuationis est pecunia aestimabile quod sufficiat ad inducendum usurae crimen proprie loquendo: propterea beneficium hoc annexum spirituale pretio aestimabile redditur nimirum quia lucrum temporale ex mutuo acquirit qui ea ratione mutuat ut sibi vel alteri beneficium conferatur: //.

numero .2.

Docet sufficere ad constituendam usuram intentionem principalem lucrandi ex mutuo et sive pacto expresso vel tacito, non autem minus principalem intentionem: idemq[ue] sentit Sylv. verbo usura 1. in princ. Ant. 2 p. tit. 1. cap. 7. §. 1. et est communis [illegible] cap. Consuluit de usuris: quod sufficiat minus principalis intentio lucrandi docet Sotus 6. de just. q. 1. ar. 2. [illegible] in cuius confirmatione adducit D. Tho. q. 13. de malo Card. tract. de usuris q. 2. et 8. tom. 2. Et haec sententia est amplectenda: quamvis enim nostri est aliud creditorem lucrum intendere partem, et aliud intendere ex mutuo sive: fieri enim potest ut quis principaliter intendat lucrum non tamen ex mutuo sed ex benevolentia: nostri ei est creditorem posse intendere principaliter amicitiam simul cum lucro. vel amicitiam principaliter et minus principaliter lucrum, sed utrumq[ue] ex mutuo, sive quod principaliter sive minus principaliter lucrum intendat ex mutuo usura erit, consentit Med. de rebus per usuram acquisitis q. 1. versus finem, vers. nisi tamen; facit illud Evang. mutuum dantes nihil inde sperantes: Et quod quidem diceret lucrum

minus prāl intentū sperare ex mutuo liceret. Item
illud in pactū deducere qđ ni absurdū, possem .n. ego
dicere ego spero decem minus prāl ex mutuo possibile
itaq lucro .n. minus prāl intento dabis mihi aliquid
spāle et sic mutuationē faciā qđ ē manifeste usura:
Neq obstat nrā sntā qđ minus prālis intentio obti
nendi distributiones excusat a vitio symoniae: n. solum
.n. minus prālis intentio sed nec prālis recipiendi
distributiones non facit symoniam qū non fuerint
recipiendae distributiones ~~minus~~ ex off.° dmō sed ex
gratitudine ecclīae; facit tn̄ symoniam intentio reci
piendi distributiones minus prāl ex off.° dmō: Non obstat
cū caput, consuluit de usuris qđ tō vocamus detrās
eum eē usurariū q aliās non mutuaturus, mutuat
prāl pp lucrū, ex quo non seqr eum n. eē usurarium
q aliās mutuaturus idem facit: aliogn diceres hāc
eē bonā cōnāz: hic peccat vendens carius iusto pretio
aliās non venditurus q non peccabit vendens carius
iusto pretio aliās venditurus iusto q collectio nulla ē:

num. 225.

Docet licitū eē tpre caritatis anonae frumētū estimatū
pretio quo tunc venditū mutuare cum p.° ut tpre so
lutionis reddat frumētum pretio quo tunc valebit v.g.
mutuare mense aprilis modium frumenti habita rōe
illius pretij qđ tunc tpris erit summa pecuniae q vulgo
dd scudos scudōs, ut solvat ei frumētum mense septem
bris ad rōis pretij tunc currentis, itaq qđ solvantur

duo modij pruno antea mutuato, si uniuscuiusque pretium tunc fuerit castima pecuniae quod vulgo dicitur, tum totam, quod opus ut sentit Nau. è cons. in cap. in civit. de usuris: Caeterum mihi numquam potuit placere sed semper existimavi eam usuram involvere: nam quamvis in effectu sit vendere frumenti et solutionis dilatione concedere, in eo tamen lucrum intendit ex mutuo, quia probatur, quoties cumque mutuans ratione mutuationis obligationem imponit mutuatario pretio aestimabilem usuram committi, sed in praesenti casu mutuans obligationem imponit mutuatario quod usuram committit: Ma: satis probatur Nau. probat. non minor obligatio est cogere mutuatarium ratione mutui ut suum frumenti vendat mutuanti mense septembris pro pretio currenti quam illum cogere ut molat in molendino mutuantis, sed omnes in isto casu concedunt ex ipse Nau. superius docuit ad n. 220. dari usuram quod et in illo casu, nisi tunc quod in effectu esse legitima venditio cum dilatione solutionis sit mutuatarius non cogatur solvere in frumento, sed vel in pecunia vel in frumento aut quomodo illi magis placuerit et non astringatur ut solutionem non possit facere ante mense septembris:

num. 226.

Sentit quod bene possit vendi pictura aurea vel argentea cum aliquo lucro, quod quia verum sit postea examinabimus.

num. 231.

Sentit cum Caiet. licitum esse de praesenti minoris emere debita solvenda post annum vel duos annos, ut puta

cap. 17. n. 231. 233. ad 238.

100. aureos pro nunc agnito: ratio illius est quod minus est habere actionem quam rem et ideo minus valet actio ad 100. quam 100. in praes. Sic merito hoc opus reprehendit Syl. verbo usura 2. q. 14 § 4. Sotus 6. de justitia q. 4. ar. 1. ad 3. Anto. 2. p. tit. 1. cap. 8. ratio est quia 100 solvenda post annum vel duos annos non nisi centum valent, suppono quod solvenda sint sine sumptu et labore: eo etiam si minus aestimantur 100. solvenda post annum quam 100. in praesenti sequeretur legitime posse, qui 100 mutuat aliquid plus exposcere ratione damni emergentis, nam post mutuationem non habet 100 sed ius ad 100. illius ad 100. id est in futuro solvenda minus valet quam 100 ut ex opinione Nav. sequitur quod illud minus quod valet ratione mutuationis poterit resarcire ex pacto nec est quam tradit Nav. in latino satisfacit quod non reddit rationem cur potius de qua ipse loquitur iuste vendatur, quam ista de qua agit nostra ratio://.

numero 233.

Quod in man. lati. placet esse census creationem usque ad n. 263. merito omissa in latino post extravag. Pii 5. ob persensitam, quam transgredi modo non licet://.

num. 238.

Docet non esse usuram mutuare alicui cum pacto ut sibi remittat injuriam vendicandam post judicis sententiam: sententia illius est quod in hoc mutuans non quaerit lucrum ex mutuo sed damnum imminens vult vitare: Attamen quod contrahens sit usurarius est omnino, actio quam mutuatarius habet adversus mutuantem est pretio aestima-

cap. 17. n. 258. 259.

tibis qr non per dedicci in pactu roe mutuationis ut omittat, ita n in dannu euitando quarit lucrum usurale: qs. n. diceret ciue n inficilabe usure mutuando regi notabile pecunie quant. ea conditioe ne afficiatur penis legibus ~~inflicte~~ definitis si forte eas fuerit transgressurus: prea Nav. concedit cap. 25. n. 34. custodem ciuitatis n teneri ad restm. illius qd accepit ne accusaret, id qd non prouenit ex condoe liberalis qdqd ipse velit hoc cap. 17. n. 32. sed qd actio ad accusandum et ius ad obtinendu pena sibi adiudicatam e precio estimabilis, pari sg mo dni e deact illius q iniuria fuit affectus: Ex hoc roe n cettarme existimare custodem ciuitatis n teneri restituere illud qd accepit ne accusaret id. n. expendet infra cap. 25. ad darei tu hanc roez tangit arg. a thorem. ://.

num. 259.

In man. hysp. dicet teneri ad restt. q. u. cora Deo pecunia in societatem contulit cu lucro et damno si a socio publica mutui aut depositi ~~pecuniam~~ scripturam accipiat ne ei deficiat postea: Hoc opno vera e si q pecuniam recepit non intelligat mente conferentis pecunia in societatem, verum si ex societate connumeret et cap. rei eam celebraret, n video cur teneat ad restt. q roe lucri ipsius aliqd recepit: nam scriptra facta de mutuatione non destruit societatis contractum, rescindenda tn e ne voluntas mutet aut si moriatur q pecunia

in societatem contulit eius heres pecunia forte perditam in societate expetat:

num. 261.

Docet licitum esse tradere alia in societatem alteri ea lege ut lucrum sit com. sed qui ea recipit nihil ex eo capiat donec pretium eorum domino persoluat et postea alia ... ..., mo eaq ante sortem recuperatam interierint domino interirent et non recipienti: quam opinionem tradit Anto. 2 p. tit. 1. cap. 7. §. Sed quaeritur: defendit Ikobrius. 1. p. leg. 3. tit. 12. Vers. Bono ... q alios ... sua opinio adducit, ... huiusmodi ... saepe iniustitia induunt nisi aliqua circumstantia addant qq uisto illius magis liceat:

num. 265.

Insinuat in lat. dominum rei per usuram acceptae transire in ipsum usurarium quam opinionem tradit glos. cap. si quis usuram 14. q. 4. eamq defendit Adr. in 4. q. de usuris Pal. in 4. d. 15 q. 2. ... quod usurarius dominus non agrat rei obtentae ... mutuationis huic ... consumptibili ... ne ... Tho. 22. q. 78. ar. 3. Caiet. in Cod. de usuris q. 1. Castro de lege penali l. 2. cap. 2. fol. 112 Couar. 3. uariarum resol. cap. 3. n° 6. Med. ... per usuram acquisitis fol. 141. ... 4. Sylu. v. usura 6. q. 1. q af firmat hanc opinionem esse apud Theol. et canonistas ... omnium consensu receptam ... efficaciter Soto 6. de iust. q. 1. art. 4. q. alios antiquos ... citat in huius opinionis confirmationem. ... quod ... usurarius ... et iure naturali ... illum dominum non agitur, quod.

cap. 17. n.° 278.

-aut nullus sit, sz, usus pecunia nullius e aestimationis q. quod pro confesso non acquirit creditori://

num. 278.

Docet quod si aliquis haeredum usurarij non habet unde restituat, aut licet habeat nolit pro debiti defuncti resarcire alius ad id tenetur, quantum pars haereditatis sibi contingens patitur quam opinionem confirmat cap. tua nos de usuris: contrarium tamen defendit Caiet. 3. tom. opusc. q. 5. de usuris. Med. de rebus per usuram acquisitis, fol. 144. et tot. 4. Soto 6. de just. q. 1. ar. 4. ad 2. Sylv. V. usura. 6. q. 10. et alij: Quamuis opinio intelligentia://

Sit 1. dicto: Si universa bona usurarij non sufficiant ad soluenda debita pro usuras contracta ante haereditatis divisionem nullus haeredum potest aliquid defuncti obtinere seu obtentum retinere quia haeres non succedit nisi in illis defuncti bonis quae remanent solutis debitis://

2. dicto. quamuis bona usurarij defuncti excedant debita contracta, haeres tamen cui contingit aliquid cuius dominus nunquam usurarius acquisiuit puta equus, domus, tenetur ad illius restitutionem siue alij haeredes restituant suas portiones siue non, ratio est plena quod res aliena apud quemcumque inveniatur restituenda est vero domino://

3. dicto: Cum bona usurarij excedunt debita solvenda et pariter ea nihil alienum prohibetur in propria specie reperiatur debita sunt distribuenda inter haeredes pro rata haereditatis: itaquod si alter eorum polleandir

restituere portionem debiti sibi contingentem, n[on] tam[en] alij cohæredes pro ipsis satisfacere teneantur, et in hoc casu intelligenda é op[ini]o D[octor]um quos citauim[us]: R[ati]o é mani festa q[uia] huiusmodi bona usurarij s[un]t obligata debito usu rario, obligat[i]o[n]e solum personali q[uae] cum hæreditatis di uisione st[at]im fuit diuisa inter hæredes, q[uae] q[ui] soluit suá p[r]o p[ar]te hæreditatis portionem ad amplius non é compellendus etsi alij cohæredes n[on] satisfaciant q[uae] op[ini]o seruanda é in consc[ienti]a, q[ua]d[ra]q[ua]d[ra] sit de foro contentioso q[uo]d præsumpti onibus sæpe innititur: cap. tua nos citatum proprio Nau. rrus non aduersatur: desinit. n[am] hæredes fore usu rarij teneri debita usuraria persoluere in quantu[m] effi ciunt unu[m] corpus cum quo b[e]n[e] stat q[uo]d si inter eos de bitum diuidatur unus pro alio satisfacere n[on] teneat[ur] si forte suam portionem soluit restituere.//.

numero 283. lrä. L.

In man. latius docet recipientem 100 aureos mu tuatos soluendosq[ue] post annu[m] teneri solu[m] n[on] soluere in fine t[em]poris definiti, quamuis intra annu[m] ualor illius monetæ publica lege fuerit auctus: quam op[ini]o[n]em late defendit in Com. de cambijs sup[er] caput finale de usuris: Cæterum q[uo]d mutuatarius non teneat[ur] soluere nisi s[ecundu]m ualore[m] antiquu[m] quem t[em]p[o]re mutationis ducatus aureos habat, si aliud in p[ar]to non deduxerunt dicat satis Soto de iust. 6. q.

.ar. 2 exemplo.

ar. 2. exemplo illius q mutuauit modium tritici lusitani cum tempore quo 4.or quartos valebat cui non teneb. restituere mutuatarius unũ modiũ integrum si tpre quo fit restitutio, publica lege aucti st modius, sed satisfaceret 4.or quartos q erat mensura antiq modij restituendo: rõ e manifesta qr cum absolute et simplr mutuat aureus ducatos in effectu non nisi eã firma pecunia mutuat q vulgo d. 400. rs. q si interim ualor aurei ducati accescat mutuatarius non tenebit solvere nisi x.a ualorẽ quẽ habebat tempore quo facta fuit mutuatio, qt ei dni ẽ si in pretio minuat: Pręã si ãrma Nau. uera ẽẽt, superflua ẽẽt limitatio quam ponit ibi si 200. aureos mutuans erat seruaturus in tempus quo eorũ ualor fuit augmentatus: nam dãnũ emergẽs rõe mutuationis non dẽt si in pnti ñ deducat: Denique ipse Nau. paulo post inferius lrã R. docet mutuantẽ 200. aureos in lusitania posse aliqd ultra plus recipe in castella etsi aliud non spectet quam ipsa mutuo il qd plus ex eo quod in castella minus ualeat aureus ducatus quam in lusitania et eadem rõe q mutuat unũ regale argenteũ Methinę non dẽt recipere Eborę aliqd minus sed spectata solum mutuatione: Eadẽ ẽ rõ diuersitatis tpris quo pretiũ pecunię uariat q̃ ẽ diuersitatis loci qr sicut diuersitate loci quo fit solutio soluat it ualor pecunię mutuatę, ls

cap. 17. n°. 283. hir. m.

non solvat ita numerus monetarii ~~qui aliud non exprimit~~, pari modo pro diversitate temporis actio facienda est: itaque damnum in aestimatione qui aliud non exprimit non habet ratio pecuniae mensurae monetarii ut puta ad terunt hos exque conflant alia numismata: huius opinionis est in Mercado de usuris cap. 6. ad finem fol. 140:

Littera .m.

Exhibemus in lat. absentem pecuniam minus valere pecunia praesente quamvis solatio absentis spectet, tamen quid sit tenendum in hac re collige ex dictis eodem cap. n. 231.

Caput 18. n°. 7. hypp. 4.

In latinis offendit non peccare m. qui iuramentum promissorium de re minima non adimplet: cuius contrarium in hypp. docuit: sed quid sit p. m. dictum est cap. 12 n°. 10. / num. 7. et hypp. 9.

Docet poenitentem aliquid pretii rei ad promissionem sibi factam non manere obligatum adimplendi, liberum pro hoc quod ille cui promisit noluit promissionem quam fecit eiusdem quantitatis et valoris adimplere qua in re recte sentit existimo tamen in hoc casu dari posse recompensationem: / num. 29. in hypp: 30.

Docet neminem posse absque m. proprium crimen prodere quamvis id faciat ad evitandos graves cruciatus si ex tali confessione probabiliter timeatur quod morte plectendus sit: similiter illius est quod dat causam propriae occisioni: similiter.

cap. 18. n°. 31. et hyp: 34.

oppio subscribit Covar. i. variarum cap. 2. n°. 8. dic 3.
oppm tr dm e cum Soto. 5. de just. q. 10. ar. 2. et de ratione
tegendi memb. 3. q. 4. col. penult. Loc. 10. Lad. 2. 4.
q. 18. ar. 2. fol. 247. pag. 1. imo et ipse Nav. cap. inter
verba. 11. q. 3. n°. 559. ro e manifesta q nullus tenetur
cum tanto cruciatu vitam servare sed potius mitiorem eligere
mortem ut acerbam evadat, neq in hoc casu procedat opinio
contraria: nam qui inbis affligitur tormentis ut veritatem
dicat, neq ipse Nav. negat teneri veritatem dicere etsi
illico sit morte afficiendus://

num. 31. hyp. 34.

Dices Petrum v.g. esse non regulariter teneri se offerre ad dandum
testimonium contra alium hominem homicidam et forte ob delictum
illius Paulus innocens plectitur capite: in cuius rei confir
mationem adducit illud prov. erue eos qui ducuntur ad mortem
qua opinionem citat S. Tho. 2.2ae q. 70. ar. 1. et Soto 5. de just. q. 7.
ar. 1. neuter tamen hanc ingerit sententiam si bene perpendantur, affir
mat solum liberandum esse innocentem, sed omittit dicere fieri
cum punitione illius qui culpam commisit nisi ob quam innocens
certe puniretur; atque in ultimo dicendum esse non teneri Petrum pro
dere homicidam Joannem ad liberandum Paulum innocentem
quod probo hac ratione: nullus tenetur liberare innocentem cum
damno tertij qui iniuste illum non opprimit, sed in isto
isto casu Joannes v.g. homicida non opprimit Paulum innocentem
ergo non nostrum dicendum est contra illum testimonium ut liberetur innocens
Paulus: Maior clara est: probatur minor: si Joannes iniuste oppri
meret Paulum in ea morte quam patitur teneretur se prodere

ad illum liberandū sed in casu quo mortē subijt homi
cidis qd ipse patrauit non tenetur ab illo ad mortē se os
ferre ut Nau. ipse docet cap. 15. n. 15. ad finē et Soto
4. de just. q. 6. ar. 3. ad intentum: Qd si arguas Ioannē
dedisse cām ob quam Paulus innocens nunc morte afficiat
R. dedisse qd cām sed remotam et pauens n' aūe gr̃az
et perse: locus aūt pucta in tlligendus ē de liberōe innocētis
q fit sine detrimento aequali alterius innocentis, inno
centis inqm saltem rei mortis quam innocens patitur:
nostrā opīoēs expresse defendit Soto. 5. de just. q. 4. ar. 2. circa 2.
ubi expresse docet haud nocere nocentē occulti prodere ad
liberandū innocentē qd ē intelligm qn occultus delinquēs
non ē gr̃a cā et per se damni qd innocens patitur://.

num. 47. //.

Docet in latin. qd cum duo se mutuo et aequal' infamāt
n' excusari a restit.e per recompensationē quā opīoēs obser
vat cū Caiet: 2.2ª q. 75. ar. 2. Contraria m' ē amplecte
da quam seruat Adri. in 4. q. de rest.e famae, Soto 4
de just. q. 6. ar. 3. circa 4. Card. 2. 4. q. 18. ar. 2. dub. 5.º Rō ē
qr n' datur major rō in oībus alijs rebus admittat' com
pensatio quam in rest.e famae sed in damnis bonorū fortu
nae datur illa compensatio de obligans a rest.e qr in famae
detractione: fatendum ē nihilominus q si alter eorum velit al
terius famā resarcire ut fiat ei sibi restitutio famae pre
dicta compensatio locum non obtinebit: Dixit q' falso
mulierem honestam, adulteriū comisisse, q' affecta illa
injuria dixit de illo eē latronem, uterq famā prīā

abstulit restituere asserendo se mendacium in eo commisisse ut qui pari modo asseruit eam adulterium comisisse famam quam abstulit resarciat dicendo se falso tantum scelus mulieri honestae imposuisse: quia a simili qui equum alicui abstulit quem postea adhuc restituere non satisfacit dando pretium illius si dominus equum suum velit et non pretium pariter ratione dicendum est de recompensatione famae.

num. 47. et hisp. 44.

Quanta veritate soleant scripta hoc loco resolve per ea quae docuimus sup. cap. 17. n.º 89.

Caput 21. n.º 2.

Docet [illegible] notabilem missae reputari abomitrium usque ad epistolam inclusive et ideo qui eam sine legitima causa omisit praecepto audiendi missam non satisfecit, quod non caret probabilitate a nostris tamen communiter observatur non esse condemnandum de m. qui a principio evangelii usque ad finem sacrum audivit: quod etiam tenet Anto. 2. p. tit. 9. cap. 10. vers. 7.m dubium. Sylve. V.º missa 2. q. 5. et videtur consentire Soto in 4. d. 3 q. 2. ar. 1. addit autem x.º auctor Margarita satisfacere praecepto qui partem missae amissam usque ad evang. inclusive post palam sacrum legit aut audit legentem illam: casus tamen est observandum: ratio est quia huiusmodi pars extra missam per se facta a sacerdote vel laico non ordinatur ad sacrum, quod necessario requiritur ut praeceptum adimpleatur: neque obstat quod a mortali excusetur qui dimidium unius missae audit alium sacerdotem et dimidium ab alio cum utraque dimidia sint partes sacrificij.

In hyspan. defendit opinionem Caiet. asserentis 2. 2ᵉ. q. 147. art. 4. non peccare invitantem ad cenam qui ieiunare tenetur et revera sciat illum alibi ieiunium fracturum, quam opinionem mutavit postea cap. 18 nº. 23. sed potius alta mente ut ipse ait ressersa in man. lat. iterum opinionem Caiet. approbat quam defendit in Lad. 2. 4. q. 14. ar. 3. fol. 205. col. 2. et postea probavit quod in tali casu solum ad locum et societatem cena invitat amicum eique administrat cibum ad comestionem quae comestio est aliquando deserviens nutritioni et non fractioni ieiunii, fateor mihi minime non posse acquiescere opinioni Caiet. tum propter rationes quam adducit ipse Nav. dicto nº. 28. tum etiam hac ratione quam sic confirmo: Illicitum est homines etiam paratum ad opus de se malum inducere, puta ad dandum sub usuris, ad iurandum per falsos deos et non alia ratione nisi quod nulla circumstantia cohonestari potest ut licite exerceri valeat sed contingit saepe ut opus de se indifferens ita reddatur ex circumstantia malum quod ea stante licite exerceri nequeat ergo durante eadem circumstantia excitare ad illud opus erit peccatum m. Ma. satis patet et colligitur ex doctrina Caiet. 2. 2. q. 78. ar. 4. et ipsius Nav. cap. 14. nº 27. Mi. ostendo in nostro casu: nam licet cenare sit opus indifferens de se, circumstantia tamen diei ieiunii cum illius qui nullam legitimam causam habet ad non ieiunandum ita reddit actum cenandi illicitum ut absque peccato m. exerceri non valeat,

Cap. 21. n.° 36.

q° excitare hunc hoiẽ ad cenã dni ẽ excitare illũ ad actum, quem nullo° ex suppoĩe facta exercere licite potõ: Simili caus Caiet facile dissoluit: falsum ẽ n. dicere solum in casu supposito excitare ad locũ: excitat n. mini tam ad totum complexũ puta ad actionẽ faciendã in tali loco: in quo eũ n' nisi ini que exerceri valet: &c.

num. 36.

Docet confessionem factã sacerdoti absenti qui ad illũ adire nequit absolutionemq ab illo acceptam in scriptis validam et sacralẽ ẽẽ: pro quo opiõe citat Caiet Palu. in 4. d. 17. q. 2. Adr. q. 1. de confess. in solutiõe 1. arg. tradit Sylu. V.° Confess. 1. q. 15 Petrus a Soto lect. 11 de secreto confess. et eam uid probare Med. cap. de confess. in q.e de m.° secreto confitendj: Attn quamuis hac opinio habeat suam probabilitatem longe mlt.° probabilior ẽ oppã q docet confessionẽ peccatorũ nisi presente sacerdote et penitente sacralem ẽẽ non posse quam seq.r Scotus in 4. d. 17. q. unica in solutiõe arg.u Caiet: in summa V.° Confessio Cano de penia fol. 129. Soto in 4. d. 18. q. 2. ar. 6. ad 2. Neq dubium ẽ qn S Tho. in additionibus q.e 10. ar. 3. idem senserit ad 3.: plus n. uid tribuere confessioni q fit laico in art.° mortis quã sacerdoti absenti cũ tñ illa q fit laico sacralis non sit nec Pal. citatus aliud affirmat quam confessionẽ absenti sacerdoti factã plus ualere quam si fieret presenti laico: Et hac

rõe, qz concedat matrim. inr absentes celebratum validum ēē, fõa tn̄ sacralis huius sacri hēi detrata verba q̄ presentia ministri aeque sapientis sacrum detrate significāt q° nisi paenitens et presens sacerdoti sacrāl absolui non poterit: Atq sh qd fõa sacri sunt illa verba, ego te absoluo qz oïa similia sunt illis ego te baptizo: que cum ex hac fõa cottam.° neminē ~~pōē~~ nisi praesentē a presenti baptizari poēē pari rõe id in hoc sacro concedm̄ ē: Caeteri cum qz presenti sacerdoti fateri non potuerit crediderim in casu necis absenti p s̄ az poēē confiteri adeoq obtinere absolutiõem sub condiõe, si te hoc m° possum absoluere etc. et nulla in huic sacro irrogat iniuria maxē cū n̄ desint dd qq.s asser. absolute posse fieri dicentes ://

num. 43. et hyss. 44.

Sacer poēē paenitentē impositā sibi paenias n̄ acceptare sed p̄torū satisfactionē alteri saeculo relinquere qd latius et expressius vidis infra cap. 26. n.° 20 ubi asserit hanc opiõem servari non solum in urbe sed et in toto orbe, cuius opiõis ē Gab. in 4. d. 26. q. 2. Med. cap. de confessione fol. 99 et seq. et fuit prius Scoti in 4.° d. 17. et 19 asserentis tn̄ qd qz nullus teneat accep-tare paenias in inst° tenet acceptam implere: Alt° dm̄ ē sacerdotem poēē paenitentē ad debitā paenias ~~compellere~~ obligare, quam ipse paenitens acceptare et adimplere

cap. 21 n.° 43. et 52.

et adimplere tenet: hec opinio est S. Tho. in 4. d. 18. q. 1.
ar. 3. q. 3. et d. 20 ar. 2. q. 2. ad 2. et d. 19. q. ... aplo
dicitur Ioannem fuisse denunciatorem penitentie satisfactionis
idq affirmeat in expositione textus: cui opinioni subscribit
Dur. in 4. d. 17. q. 3. Pal. d. 20. q. 2. ar. 3. Vict. de
satisfactione n.° 192 209 Lod. 2. 4. q. 20. n. 3. probat Corne
rebed de penitentia fol. 174 ubi asserit sacrilegium esse
sacramentum mancum et imperfectum relinquere sine legitima
causa, quod contingit si ante dubium si satisfactio praetermit
tatur: Ratio probat nostra opinio quod sacerdos est judex non arbi — quod est 3.a pars sacramenti penitentiae
ter quam potestatem accipiat a penitente, sed ordinarius a
Christo institutus quam tamquam eius vicarius potestate et authoritate
utitur illius et ideo potuit penitentem obligare ad eam
satisfactionem peragendam quam viderit expedire:
suffragatur cap. omnis utriusque sexus de penitentiis ubi habetur
quod penitens iniunctam sibi penitentiam pro viribus stu
deat adimplere quod intelligendum est ut recte admonet
Sotus in 4. d. 20 q. 2. ar. 20 qui iniustam penitentiam et
rorem manifestum non haberit habita consideratione
omnium circumstantiarum et certe apud peritos confessores
credo servari hanc opinionem quam sequitur Nav. n.° 20. cap. 26. //

numero 52.

Docet non posse mendicantes et utentes eorum privilegijs
in die resurrectionis Eucharistiam populo praebere neque etiam
ijs qui iam praecepto satisfecerunt eo anno, sine fa
facultate expressa vel tacita illius parrochi. ~~[illegible]~~

cuius populo sacrum ministrat, idq probat ex nostri privilegijs Clem. 10. et Nicolaj 5. Hanc Nau: doctrinam non intendo reprobare, sed tamen hoc loco admonere nostros patres societatis Jhesu ex propria constitutione extra societatis ut videre est in 7. p. cap. 4. litera D: ministrare sacrum in die hoc resurrectionis ijs personis quae iam praecepto satisfecere: Neque obstat privilegium appositum in compendio privilegiorum ubi hoc vetatur, oppinio doctoris si bene perpendatur illum non restringi tempus 15. dierum ante et post pascha ad ipsum diem resurrectionis, sed non tollit qui ipse ministret sacrum Eucharistiam quindecim illis diebus: //

numero. 56.

Docet parrochum posse denegare Eucharistiam sacrum peccatori occulto si illud petat in secreto eo tempore quo communicare tenetur: docet praeterea debere parrochum negare Eucharistiam peccatori occulto etsi eam publice petat, eo tempore quo communicare non tenetur: Circa primum dictum Nau. notandum est quod si potest parrochus tenetur quod in eo casu Eucharistiam negare: Verum quamvis opinio illius communis sit inter doctores et probabilis, probabilior tamen mihi opposita quae asserit teneri parrochum sacrum Eucharistiam ministrare peccatori qui in occulto est illud petat, si bonis verbis et ultra ullam injuriam non potest illi persuadere ut a sacro abstineat, quae opinio est conformis doctrinae S. Tho. 3. p. q. 80. ar. 6. quam amplectitur Caiet. ibi, Soto in 4. d. 12. q. 1. ar. 6.

ad probari potest hac ratione: quia semel ex ipso quod baptizatus jus
acquirit ad petendum omnia sacramenta non potest ei nisi ob
manifestam culpam illo jure spoliari esse. et e contra
genda opposito non solum quando peccator postulaverit
sacrum sibi quis parrochus tenetur illud ministra
re sibi subditus, modo non fuerit manifestus: Ex his ma
nifeste apparet [illegible] dubium Nav. nullatenus probabiliter posse
defendi: nam quando peccator occultus accedit publice inter alios
communicaturos non solum accedere potest, sed etiam alius sacerdos
tenetur illi sacramentum ministrare: nam praeterquam quod ille habet
petendi jure in tali casu poterit excludi absque scandalo
et criminis proditione: facit pro hac sententia exemplum Christi Domini
qui cum non teneretur dare Judae, quod tamen inter alios sedebat
ad scandalum cavendum sacramentum illi non denegavit: Adver
tendum est tamen videri additam fuisse particulam /non/ ante
verbum /potest/ ex errore typographi, legendumque esse
sic, non solum potest, quando denegari esse. ut legitur in Nav.
hisp. non vero, non solum non potest, ut legitur in latino :/.

Caput. 22. numero 3.

Quod hoc loco docet esse minorem attritionem requisitam ad baptis
mum quam ad alia sacra, resolve per ea quae dixi ad cap. 1.
n.° 39:/.

numero 4.

In man. lat. affirmat peccatum esse. modo sufficit aliquot sacris
e manibus sacerdotis excommunicati, interdicti, suspensi
ab illius administratione sed fuerit denuntiatus excepto

baptismo et eo tpre necessitatis: in vulgari docet licitũ eẽ .in. recipere sacrũ aliqd a sacerdote notorio concubinario excepto baptismo et coire, et item a sacerdote excõicato excepto baptismo tpre necessit.is:
Alii qt in alt.o mortis posse ei recipi sacrũ pania a sacerdote excõicato, interdicto aut suspenso alcuius administratõe, et denuntiato .t. notorio concubinario qñ alius minister sufficiens non affuerit, sentit Caro in relect.e de paña in xolõe ad .2. pñale fol. 92. in primo tomo Pal. in 4. d. 25. q. 11. ar. 3. et d. 24. q. 6. ar. 2. Sylu. verbo Confessio .1. §. ult.o quid qd repugnet Couar. cap. Alma mater .1. p. §. 6. n.o 8. Med. de confess. fol. 74. facit p nrã sñia qd semp in ecclia fuit obseruatũ quẽlĩ sacerdotẽ potuisse absoluere iam iam morientes ut hẽi Conc. trid.: sess. 14. cap. 7. de casibus reseruatione: &.

numero 48.

In man. lat. docet episcopatũ eẽ uere et pprie sacrum ordinis idq pbat ex glos. cap. 1. d. 32. asserente continentiã in sacris 4.or ordinibus teneri castitatẽ seruare in Curis ei confir. addunt Conc. trid. sess. 25. can. 7. et post Stabilitu cap. qñ de consuetudine ubi Innocentius 3.us dir quod inaniter simplex sacerdos tentat confirmare et alia q sunt epi facere: Ex qq certum episcopatũ eẽ potestatem distinctam a sacerdotio: Itidq quod uere et pprie sacrũ non sit docet expsse Sto: in 4. d. 24. q. 3. qui

cap. 22. nu. 10. 26.

legat Sylu. V.° ordo. 1. vers. 8.° S. Thō in 4. d. 24. q. 2. ar. 3. q. 1. ad. 2. 4.° q. 42. art. 5. sed ordo quo sacerdos e ordinat ad Eucharistia sacrificii sed episcopus in ordine ad sacrificium Eucharistiae non hei maiore potestatem quam sacerdos quia episcopatus sacram n. e: fatendum e tn ordine aliqui considerari posse sn qd e officium quoddam vel quandam sacrarum actionum, in quo sensu episcopatus ordo dici potest: episcopi n. e confirmare aliquos functiones proprias facere perq. ps respondetur ad loca citata. Nam opine mo ad alia q ex dd afferri possunt:

numero. 10.

Sentit consensus internos utriusque coniugis materiam ee sacri matri. verba u° aliave signa externa, et interdum ipsam taciturnitate, formam ipsius sacri: haec opino etsi suam heat pbabilitate, dm e tn verba signave ~~verba~~ externa, mutuu consensum utriusque coniugis exprimentia, ee mam et formam: mam qd quae deferunt ad verba alterius, formam u° quae deferunt: haec opinio D. Thō difendi in 4. d. 1. q. 1. ar. 6. et d. 26. q. 2. ar. 1. in Dlse arg. 1. ad. 1. 4.° q. 1. ar. 2. Ricard. 4. d. 26. in 1.° princ. q. 2. ad quam alludit. item D. Thō. in addit. q. 42. ar. 1.

numero 26. lat. 23. hysp:

Affirma sponsalia prima dissolui p 2° subsecuta copula affectu maritali habita, q opio n caret diff.e etsi tempore ante Conc. trid. si alia externa signa non concurrant quo consensus deprehenditur deprehendatur, p ea q trad.

cap. 22. n.° 26. 27.

Cavit de sponsalibus 1. p. cap. 4. §. 1. n.° 7 et cap. 15. finali de sponsalib.ᵘˢ ubi loq. de sponsalib.ᵘˢ verisq qui definiunt transire in matrimonium per copulam subsecutam affectu maritali habitam: praedicta haec Nav. opinio post Conc. Trid: defendi non potest: annullat. n. Conc. sess. 24. cap. 1. de reformatione, matrimonia quae clandestine celebrantur, quale est quod fit per verba de futuro adiuncta copula maritali://.

n.° 27. in lat. in hysp. 25.

Melius loquitur in latino quam in hysp. dum dicit eum teneri qui post sponsalia votum religionis emisit illud adimplere, in hysp. namque dicit teneri votum adimplere vel sacros ordines suscipere, quod est verum est ad dissolvenda sponsalia praecedentia, falsum vero ad satisfaciendum voti obligationi, non tamen anima excusabitur qui post sponsalia contracta sacros ordines susceperit: Addit eod. loco dissolui posse sponsalia per fornicationem alterius praecedentem, si ignorabatur tempore contractus et postea ante matrim. contractum cognoscatur quae opinio vera est si fornicatio praecedens fuit commissa a sponsa aut est frequentata a viro, secus si semel aut bis viro turpitudinem commisit quod non est tanta injuria et infamia viri quanta viri feminae, neque est de sorte de quo praesumatur quod si a prius fuisset cognitus, sponsalia a sponsa non celebrarentur://.

n.° 27. in lat. hysp. 24.

Docet sponsalia celebrata a minoribus 7. annorum, vel saltem ab uno eorum non esse valida: Caeterum quod sponsalia celebrata ab habentibus usum rationis sint valida.

cap. 22. n.° 33. 39.

..quamvis 7. annu' n' adimpleverint docet S. Tho. in 4. d.
27. ar. 1. Anto. 3. p. tit.° 1. cap. 18. Sylv. V.° Sponsalia 9. n.° 2.
Armilla eod. V.° § 4. Conar. 1. p. Epith. cap. 2. n.° 3. Vers.
finem, Et huius opinionis vr Ioes cu' 27. d. q. 2. ar. 2.
ultimis verbis: [illegible] Matri. celebrati abiq. ætatem
non hens. j. definita' validu' e' si malitia suppleat æta
tem x.° capite ult. de sponsalib.° impuberu', pariq. m.°
sponsalia valida erunt quamvis ante septenniu' cele
brentur, m.° habentes usum ron's :||.

num. 33.

Dicit validum cu' matri. qd' liber et ingenuus [illegible] cu'
serua ignoranter, si tanto affu' q.a eam duci, qd' [illegible]
cum ea [illegible] iret illius conditione' servilem: De
rum opp.m e' dri' cum Anto. 3. p. tit.° 1. cap. 3. Sot. 4. d.
35. q. un. ar. 2. post 2. cclu'm: Et ro' e' manifesta q.a ig
norantia [illegible] qualis e' ista de qua loquimur non
reddit actum voluntarium q in pras. casu liber in
serua' non consentit voluntarie ea actuali qd' req.
ad matrimoniu' :||. nu.o 39.

In tal. credis standu' cu' juri antiquo qd' ex incuria
parrochi v. alterius baptizantis in necessitate n' desig
nantur patrini, imo quod omnes et soli tangentes bap
tizati cognationem spiritualem c'hant, q. putat Conc.
Trid. sess. 24. de reformat.e ubi numerus sponsoru' descri
bit intelligi cu' solum qn' a parocho designantur p
sonæ susceptrices baptizatorum: tu' vir concilii fuisse

hoc impedimentu cognationis spiritualis restringere ita q.d in omni casu, libet unus tm. una aut unus et una suscipientes puerum de sacro fonte, l. tangentes contrahant spiritualem compaternitatem, sive prius fuissent designati sive non, neq. verbis adhaerendum e. qn de legis intentione constiterit, existimo tn. rem ee dignam ut de ea sum.° pontifex consulat:

numero 43:

Negat validu ee matri. quod qs contrahit cum ea qua putabat sibi ee consanguinea, cum re u.° non eet, atq. ex eis putabat matrimonii valore: secus si existimat nihilo validum ee: quod et docet Sylu. v.° Matri. 7. n.° 13 per nis. s. Scot. d. 37. q. un. ar. 5. post 3. dues: at u.° gnaliter loquendo eo m.° contrahens nil efficiat, tn. si vere et ex aio contrahere intendat quantum pot. et apt. rei pot., probabilius e validu et veru fieri tunc matrimonium probat Couar. 2 p. epith. cap. 3. § 7. n.° 2. seqt. Sumalto sella cum Vernatio et Archidr. Et inde haec, si quis putet se alicui donare n. posse domu aliquam et tn. eam vult donare quantum pot ac de facto donet, donatio e valida si reuera domu donare potuerat: par g. ro e qn quis vellet facere pro quantu pot contrahit cum illa cum qua reu.° pot etsi ipse putet se n. posse. Praeterea si quis in praefato euentu dixisset contraho tecum si possum non dubium e qn matrimonium eet validu sed n. minus sufficientem consensu hret is q. vult quantu

pot et

ipsa et quantum in se e[st] q[uia] H. Demum Judaeus bapti-
zans Titius cum intentione eccl[esi]ae Rom. vere baptizat
quamvis id ridiculum esse putet q[uia] id tantum e[st] de matri-
monio ... : Numero 47.

In casu quo q[ui]s contraxit cum aliq[u]a vivente p[ro]pria uxore
aut existente aliquo impedimento dirimente e[st] diff[icult]as an
eo sublato sufficiens sit ab ignorante invaliditatem
novum consensum praestare eo q[uo]d ei aperiat nullum fuisse
matrimonium inter eos antea contractum: Nav. negat q[uia] ut
ait req[uiritu]r ut reponat innocens in sua libertate ad renu-
endum si voluerit quam libertatem n[on] habet quandiu
n[on] intellexit matrimonij invaliditatem: addit
tamen n[on] esse necesse q[uo]d ei aperiatur species impedimenti quod
matrim[onium] nullum reddidit: haec op[inio] quamvis sua habeat p[ro]-
babilitatem, p[ro]babilior tamen e[st] et sequenda opposita q[uae] asserit
sufficere novum consensum etsi ei non aperiat matri-
monij invaliditas modo aliunde consensum n[on] reddat ratione
impedimenti clandestini aut alterius impedimenti diri-
mentis: p[ro]b[atur] facile q[uia] in novo consensu n[on] desideratur
p[ro]missio nisi cum fiat validum matrim[onium], nam q[uo]d
ad libertatem attinet n[on] desideratur maior libertas: nam
quamvis aliq[ui]s erret circa causam motivam ad consen-
tiendum si tamen vere et absolute consentiat excepto
errore personae et conditionis servilis non impedit

matrimonium quamvis nullo consentiat, si scivert in eam consensisse decipi, ut constat quando aliquis errat circa qualitatem personae: propterea si quis falso putaret se obligatum esse ad matrimonium ex vi sponsalium, vel alia de causa, et propterea praestaret absolutum consensum, validum efficeret matrimonium quamvis esset ita affectus quod nisi se obligatum crederet nullo consentiret, ut communiter asserunt, quod parimodo dicendum est in nostro casu:

num. 54.

In casu qualiter coniugum dubitat de vita prioris viri aut coniugis: certum Nam. quod dubitans nec petere neque reddere debitum potest praesenti coniugi, quando rationes dubitandi adeo graves fuerint ut iudicio prudentis neutra pars credere debeat: 2° quod cum rationes non fuerint adeo efficaces ad dubitandum potest credere mortem prioris coniugis quoad effectum reddendi debitum et non quoad effectum petendi quam opinionem probat cap. si quis de sponsalibus d. 7. n. 85. et sequentes in dictum observat. item Astr. in 4. de praescriptionibus et quodl. 2. ar. 3. posterius vero non resolvit Covar. 2. p. epith. cap. 7. § 2. n. 8. Caeterum quod stante dubio aequali et probabili utraque parte de vita prioris coniugis et facta omni diligentia, teneatur reddere debitum praesenti coniugi exigenti, et non petere expresse habetur cap. dominus de 2. nuptiis: Et cap. inquisitionis de sententia excom: observat Otho. d. 38. in explicatione textus magistri: Pal. in 4. d. 36. q. 2. ar. 2. Sylv. v. matrimonium 6. ar. 7. ubi ubique

§. 8. et verbo matri. 8. §. 3. Med. Decebt. q. 13
et con dta q̄ p̄ma ut mitigaVt adm̄ ē, aliud eē
dubium speculatiuū, ut ē istud Legno agimus,
aliud practicū, ut si dubitasset eē ne pētm debitū
psoluere secundo coniugi: stante q̄ dubio speculatiuo
de morte prioris coniugis nullū ē pētm debitū soluere
imo potius q̄ iustitiā delinqueret, si exigenti illud de-
negasset cum dubitandi conster de potestate actuali,
quam hēt 2° coniunx ad petendum debitum, etsi sit
dubius de obligōē quam hēt priori coniugi, verū stante
dubio practico pētm erit .n. debitum psoluere exigenti
q° exponit se periculo peccandi m., tenebitur tn̄ dubium
deponere ut debitum soluat: Ex his impugnatur reliqua
1° dictum Nau. 2ᵐ. n. refutari n indiget, q° fieri
n̄ pōt ut ft id credat mulier et non credat: credat
n̄ quā priorē maritū mortuū eē ad reddendū debitum
credatq ft timere ne petat: relinquitur q° prior pars nrē
opinionis confirmata: nam posterior q° stante dubio eē
speculatiuo de morte prioris coniugis non pōt petere, ultra
q° recitatā ē rō patentissima; mulier .n. dēt id efficere unū
timeat damnum tertij posse seq qm̄ constat nullū eē
pētm id omittere; mulier eī q̄ dubitat de morte viri pe-
tendo debitum dēt timere ne hoc damnū seqatur priori
viro q° tenebitur abstinere a debiti petitione: ut ff
glā. p. 11.

cap. 22. n°. 57. et seqq. n°. 62.

In hyp: docet impedimentum pub. honestatis extendi usq. ad 4. gradum oriri q. ex sponsalibus et matrimonijs nullis, m° nulla non fuerint ex defectu consensus quod quod verum est standō in jure antiquo: nam post Conc. trid. impedimentum pub. honestatis ex sponsalibus ortum non excedit primum gradum ut constat ex sess. 24. cap. 3. de reformatione, et ipse Nau. adnotauit in man. latino ubi ei addit ex conc. trid. ex sponsalibus et matrimonijs nullis nouum impedimentum prostratum, quo in re lapsus fuit quod Conc. citatum solum tollit ne oriatur pub. honestatis iust. ex sponsalibus nullis, non autem ex matri.. nullo: Neq. potest subterfugere afferendo Conc. nomine sponsaliorum matrimonium ei comprehendisse cum exter extravagant quadam Pij 5. q. incipit, Ad Rom. spectat pontif. ubi declarat Conc. trid. loco cit° procedere dumtaxat in sponsalibus de futuro, quod mirum est non vidisse Nau., ubi etiam ei hodie extendi impedimentum publ: honestatis usq. ad gradum 4.m: qui oritur ex matrim°. ualido .l. nullo, m° ut diximus non dicant nullum ex defectu consensus:// num. 62.

Docet quod cum modus, cā .l. conditio matrimonio appo nihil efficit ut nullus sit, si modus, cā, conditioque fuerit contra substantiam matrimonij loq. quoque de modo, cā, conditioneque ut quilibet tum non suspendit: idq. probat ex cap. finali de conditionibus appositis. Alti recto modo

quamvis ea vera aut falsa, turpis seu honesta ḡ subas matrimonij s. tm̄ illius subaz matri. appenat, non pim redditur nullū, qd̄ pari m°. dm̄ ē de conditione ut si qs dicat ḡho tecum qd̄ naturali sterilitatem quam opinēz docet Ant. post Pal. 3. p. cap. 19. § 5. et ē coīs std, nec caput citatū nobis adversatur qd̄ solum to agd̄ de conditionib⁹ non aut de causis rationibusq; : // num. 63.

Affirmat consensū expssū p verba de psenti appa con ditione de futuro efficere matrimonium, cum .i. con ditio adimplet, quam opinēz defendūt coīr jurispe riti Pastor. cap. de illis et Cap. sup eo de conditionib⁹ appositis. Innocentius 4 cap. de illis et alij quos citat Covar. qq. assentit Palat. in 4. d. 29. q. 2. ar. 5. in fine Gab. d. 29. q. 2. ar. ult. dub. 1. Sylv. v°. Matrimonium 3. § 6. et pot pbari qd̄ ceteri ḡtus celebrati p verba de psens. sub conditione de futuro eo ipso sunt validi impleta conditione ḡ et matrimonium: Itaq; qd̄ matrimonium non si validū sed necesse sit ut post complementū conditionis denuo consensus de psenti exprimat cum pbabilitate docet Tho. in addit: q. 47. ar. 5. Bonav. in 4. d. 28. q. 3. Adri. in q. q. incipit ad discernendum post 2. q. de matrim. Major in 4. d. 27. q. 2. et 2. Victo. in relect.

de matrim.° in 2.° puncto it. p.l. Sotus d. 29. q. 2. ar. 1.
et fere caeteri Theologi, cum quibus consentit Covar.
2. p. epitto. cap. 3. in princ. n.° 5. probat quod matrimonium
non fit sine consensu de praes. et eius expressione, quae
in proposito non reperitur quia explicata cond.e non potuit
fieri matrimonium: probatur ex cap. per tuas de conditi
onibus appositis, ubi Vlpianus 3.° docet illum consensum
non esse tenendum tanquam de praesenti: Et jnnoc. 3.° per
tuas, eo quod ille vocat sponsalia matrimonium contractum per
verba de praes. sub conditione si pater consenserit,
non tamen adveniente conditione perficitur sine novo con
sensu, fateor nihilominus habere multam probabilitatem Nau.
opinionem, si per contractum per verba de praes. factum sub cond.e
de futuro contrahentes inisse et expressionibus signis coram
ut quam primum conditio adimpleatur, matrimonium inter ipsos
firmum sit, idque ex ipso conditionis eventu inter
ipsos initum, maxime si uterque contrahens ad ipsam con
ditionis adimpletionem concurrat: Rationi pro opinione Nau.
satisfacit Victoria ubi supra: Primum est dicere jura in
reliquis contractibus interpretari voluntatem contrahentium
ut velint dominium rei transferre eo ipso quod conditio
adimpleatur, secus in matrimonij contractu quia multo
majus nostra est libertas consensus contrahentium in reliquis con
tractibus quam in matrimonio, et ideo consentaneum
est ut in re ambigua minor in caeteris contractibus

quam in matrim.° expressio exigatur: hoc tamen praetermittendo non est matrimonium celebratum sub conditione de futuro, non esse validum stando in opinione Nau: post Conc. trid. quod desinit Can. eiusdem concilij ut praesente parrocho ac praesentibus testibus fiat. Addit praedicta Nau. cons. n.° vulgaris in casu quo sponsalia sub conditione si patri placuerit celebrantur valida esse et absoluta reddi, si pater annuerit cum ei contrahens innotuerit etsi dubium sit an per taciturnitatem consentiat vel dissentiat: Verum postea in lat. contrarius sibi persuasit et merito ob rationes assignatas:

numero 69.

Ad finem huius numeri in lat. sententiae ut validum esse matrimonium quod celebratur in facie ecclesiae absque sacerdotis proprij aut alterius de facultate illius, praesentia quod asserere non auderem, interim dum summo pontif. id non explicat, cum trid. expresse definiat sess. 24. cap. 1. de reformatione qui aliter quam praesente parrocho vel alio sacerdote de ipsius parrochi licentia vel ordinarij, et duobus vel tribus testibus matrimonium contrahere attentaverint, eos sancta synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles, et huiusmodi contractus irritos esse decernit :||

numero 72.

Affirmat peccare m. qui matrimonium vel sponsalia contrahit cum coniuncta sibi cognatione spirituali orta ex cathechismo: quam opinionem secutus est ex Sotus in 4. d. 39.

ar. Verum quamvis hoc opus posit defendi ubi consuetum fuerit petere dispensationem huius impedimenti ubi tamen id non servatur non video cur de m. fori dubitandi sit contrahentes sine dispensatione ut recte sentit Caiet: verbo Matrimonium cap. 1. vers. 2. ubi Coput etsi ad forum quem sequitur Armilla V.º Matrimonium § 6. et tradunt alij etc: tutius tamen erit non contrahere in hoc eventu sine dispensatione maxime cum Papa eam possit concedere:/.

numero 73.

Circa eaque tradit docet videque dixi cap. 12. ad n. 79. quod eodem n.º vulgaris, asserit cum consuetudine non contrahendi cum aliquo quae sponsarum, merito omissit in latino similiter tradit. quod citat:/.

numero 77.

Videque dixi supra hoc cap. ad n. 55. ~~[illegible]~~ ~~vide~~ et cum numero 8. et Iudice:/.

numero 82., hyspa. 81.

Docet non teneri coniugatos credere testi fide digno et amico neque cum proprio parrocho iuranti habere inter eos impedimentum dirimens: quam in re videtur impr: sibi repugnare asserenti supra eodem cap. n. 54. peccare coniugem si petat debitum aut reddat 2.º vivo posito nuncium recepit de vita prioris: namplus inducit ad credendum testis iuratus cum conditionibus quas dixi quam nuntius referens aliorum dicta:/.

Deinde plus

Deim plus reqr ad c̄hendū denuo quā ad n̄ exigendū de
bitū post matri. c̄tum sed ad c̄hendū denuo sufficit nū
tius certus de morte prioris viri, q' ad abstinēdum a debiti pe
titione nuntius certus sufficiet ā de vita prioris viri,
atq plus pōderat testimoniū certum maxīe si tantis qua
litatibus fuerit ornatū q' teneat credere sat. ad debitum
non exigendum: Probo si aliquis vir fide dignus ac doctus
aut spus parochus sub jure jurando mihi affirmasset
pctm ēe m. certum aliquod opus facere n̄ essem jnuniis
acrimine opus illud tradendo executioni maxīe si abstinēdo
ab illo nullū ēēt debitum et c̄riu mihi non ēēt notū
et certum, q' qui post testimoniū iuramento confirma
tum petit debitum peccat m., q' sat exponit se periculo
peccandi m., suffragatur multum caput Dnus de 2. nup
tijs, et cap. inquisitioni de sna excois ubi desinitur ne
cum certitudine morali de vita prioris viri debitū exi
gatur sed moralis certitudo satis vr q' ex dicto unius viri
fide digni idq sub jure jurando asserentis exigē cōscientiæ:
Tantā non habet fama de longinquo de prioris viri morte
ad 2m matrimoniū c̄hendum, quam unius testis certus
ad non exigendū, sed illa fama 2o. Nau. cap. 22. n. 53.
sufficit ad c̄hendū, q' et unius testis certus ad non exigendū:

numero 84.

Docet oīa impedimēta dirimētia matrimoniū j. hum. ēē
n̄ dubia excepto impedimēto consanguinitatis jn ascen
dentes et descendentes et impedimento erroris et judicij
q' desum consensus inducit, excepto ēi impedimento ligā

minis qui matrimonium fuerit consumatum: nam in rato solum putat Papam dispensare posse: Caeterum quamuis verum sit impedimentum consanguinitatis ascendentium et descendentium et impedimentum erroris et bigamiae qui consumatum fuerit sine de iure diuino nali, non tamen est verum aliquod impedimentum esse de iure positiuo humano: Et ut a voto solemni incipiamus hoc ordine, dicimus esse illius quod impedimentum esse de iure diuino nali ex non solum autem, ut affirmat expresse S. Tho: in addit. q. 53. ar. 2. in corp. Idem ait Sen tree Dur. in 4. d. 38. q. 1. ar. 3. Eandem defendit Soto b q. 2. ar. 2. Cap. 2. 4. q. 55. ar. 2. et alij ... : probatur quia votum simplex est promissio Deo facta, votum autem solemne non solum continet promissionem sed et actualem traditionem et translationem proprij corporis in Deum interueniente acceptatione illius qui vices Dei gerit, de iure generali est nemini corporis potestatem quam Deo tradidit in alterum transferat per matrimonium, Cum hoc tamen stat ut possit summus pont. dispensare saltem indirecte relaxando scilicet votum quo facto non impedietur quominus matrimonium contrahat: probat late Sco. in 4. d. 38. q. vn. Dur. q. 2. Palud. q. 4. Caiet. quod 1. q. 12. et 2a 2ae q. 88. ar. 7. et plerique alij ...

Quod attinet ad consanguinitatis impedimentum non solum ... est de iure nali inter ascendentes et descendentes ut voluit Nau. sed et inter collaterales in 1° gradu.

ita ut matrimonium fratris cum sorore non solum illicitum
jure naturali sed etiam irritum et inane ut observat Abu
lens. in cap. 18 Levit. q. 5. Soto in 4. d. 40 ar. 4. Do
minus Soto lege 10. Lad. 2. 4. q. 56. ar. 3. dub. 4. Cathar.
leg. 5. adnot. in Cajet: Ant. 3. p. tit. 1. cap. 14 §. 2. Covar.
2 p. Epitho. cap 6. §. 6. et alij dd. praesertim ij qui non
solum id existimarant inter fratrem et sororem sed etiam
inter fris filium et amittam et inter sororis filium et ma
terterá: interque numerat D. Tho. in addit. q. 54.
ar. 3 Bona. d. 40. q. 2. Ricard. q. 3. Uuald. 10. de sacris
cap. 134. Sylu. V.° Matrimonium 8. q. 6. Euarist papa q.
16. gloss. juris in cap. ~~Latius~~ literis de restitutione spoliatorum
et alij: Nostra itaque sententia eis dem rationum consuetu
dine probari potest quia nuptiae inter fres et sorores incestae
ac nefariae reputantur: id confirmari potest authoritate
Aug. 15. de ciuit. quem citat Gratianus cap. cum igitur.
35. q. 1. Accedit illud Gen. 20. et 26. ubi Abraham
Saram uoluit sororem appellare ut crederetur uxorem
non esse: Papaque potest dispensare in omni gradu con
sanguinitatis praeterquam in ijs qui fuerint de linea
ascendentium et descendentium et de 1.° gradu collateralium

De impedimento ordinis est distinguendum: nam si
dicamus cum Palu. d. 37. q. 1. ar. 4. concl. 2. ordinem
dirimere matrimonium praecise ratione uoti, impedimentum
tunc erit de jure positiuo huius. Si uero dicamus non dirimi

mere matrim.m nisi voti voti castitatis annexi, ordo
enim impedimentum dirimens non est de jure positivo
sed iure divino et naturali, ut eam paulo antedixi de voto
solemni religionis: Ex quo fit summum pontif. non solum cum
graecis sed etiam cum latinis sacerdotibus posse dispensare
ut matrimonium valeant celebrare: diverso modo: nam cum
graecis habeat legitima causa dispensandi erit tunc valida
dispensatio, quod graeci non habent votum castitatis, cum la-
tinis vero nulla erit dispensatio sine legitima causa quod e
de jure divino voti, neque obstat votum esse ordinibus
annexum jure ecclesiastico quod posito semel consensu est iam obli-
gat jure divino naturali:

De impedimento ligaminis, quod matrimonium rati et consumati
sit indissolubile jure divino usque adeo certum est ut error
sit in fide .l. non tolleranda temeritas id negare: Et ut
colligitur ex Conc. Florent: facit et authoritas Aug. lib. de bono
coniug. cap. 7. Et lib. 9. sup. Genes. ad litt. cap. 7. matrim.
fidelium quod etiam quod est sacramentum est jure divino indissolubile: dic
primo, magis indissolubile est matrim. rati, quam non rati
consumati, quale est infidelium, sed matrimonium rati
et consumati est indissolubile jure divino ut constat Math.
19. propter hoc dimittet homo etc. non enim fuerat tunc Christus interrogatus
de matrimonio rato ~~et non consumato~~ sed de illo q tunc agi
solebat ac de illo dixit quod Deus coniunxit homo non
separet etc. Quod tamen ex causa summus pontifex possit dispensare

in matrim° rato et non consumato Docer juris consult. Et gloss. cap. ex publico de conuersione coniugatorum Archidiacon° cap. quaepp 27. q. 1. Ioan. And. dicto cap. ex publico. Felin. in cap. q. in ecclias de constitutio. n° 2°. qq accedunt ex theologis Sylu. V° diuortiu q. 4. n° 7. in fine: Chale. lib. 6. ann. 11° in Caiet. cap. 3. sed pro eo probat Caiet in opusculo tom. 1. tract. 28. q. un. Caeterum spiritus aliquorum istorum non estimo: credunt .n. summu pont. obid posse dispensare sup matrimonium ratum, quod putant non esse indissolubile jure divino nali, quod iam supra impugnatum: fateor ego nullam aliam efficaciorem posse reddi rationis quam quod saepe sum° pont. uiros apostolicos et doctissimos sup huius matrimonium dispensasse constat potestatem a Deo illis concessam ad bonum reip. xpianae et fidelium utilitatem: uidemus namq. p ingressum religionis dissolui matrimonium ratum non consumatum pp bonum spirituale religionis, sed interdum utilius est eccliae solui matrimonium ratum pp aliquam magnam causam ut pp publicam pacem eccliae .l. pp aliquam aliam similem utilitatem pp professionem quod est probabile propter Dominis reliquisse potestatem summo pontifici ut intendeq pp causas legitimam rati matrimonium et non consumatum possit soluere: Neq obstat quod sum° pont. non possit in ijs quae sunt de jure divino nali dispensare: nam quae sunt de jure divino nali ita ut semper

Dic. . . . . rinem.

sunt bona et nemini usq̃ potest afferre damnū spūalia
excedunt auth.tem summi pontificis, secus qū ea q̃ sunt
de jure nāli n' nunquā vergunt in dispendiū salutis
quo[rum] ē votum, juramētum, et matrimoniū ratum:
fateor ei opinam opinionis qd n' sit solubile huius ma-
trimonium p pontificis dispensationē suam here probabi-
litatem, quam defendit Mag. quem sequunt omnes
fere theologi, et nonnulli iuris dd. quos citat et
sequitur Couar. 2. p. Epith. cap. 3. § 4. n.º 15. et praecedenti.
hanc opinionem late defendit Soto. d. 27. q. 1. ar. 9. 11.

De impedimento affinitatis dico ē probabile eē
affinitatem ex actu matrimoniali provenientē ex 1.º
gradu recta, iure nāli matrimonium impedire et di-
rimere atq̃ adeo summū pontif. in eo saltem com dis-
pensare non posse, quamvis opposita sententia non sit improba-
bilis: 1.ª pars ē com̃uniter dd., quam asserit S. Tho. in
Com. 1. Corinth. 5.º in principio. Abule. cap. 18. Leuit. Vict.
2. p. relectionis de matrimonio, Soto, Couar. 2. p. Epith.
cap. 6. § 10. n.º 6. ubi citat Palud. Anto. et alios
multos praeterea: et probat q. nunq̃ auditum est
a summo pontif. in hoc affinitatis gradu fuisse dispensatū
et omnes fere nationes huius matrimonium semp dam-
nauerunt tanq̃ incestū et nefariū: Dixi opponentē
sententiam n' eē improbabilē pro eo q̃ docet Caiet. 22.ª q. 184. ar. 9.
fauet Aug. in q.bus in Leuit: q. 61. ut ondit Couar. citatus:

Cap. 22. nº 85. Cap. 23. nº 15. 26.

De impedimento impotentie, sive impotentia sit naturalis sive acci-
dentaria modo sit perpetua et matrimonium antecedat
impedit contrahendum et dirimit contractum de jure naturali ex
divo Sententia Sotus 4. d. 34. q. 1. ar. 2. Petrus Sotus
lect. 5. de matrimonio quod idem fere ceteri theologi partim expresse
asserunt partim implicite innuunt :||

numero 85.

Advertendum est in lat. Antuerpiae reperiri haec verba, ex-
ceptis votis castitatis et religionis et de non nubendo
tamen non de castitatis extra Bullam cruciatae, quod est ipsa in fine
magna difficultate et etiam in eis dispensare, quae verba atypo-
grapho superaddita cum non reperiantur in man. latino ho-
mo excusso neque in vulgari, etsi essent authoris verba
sibi ipsi repugnassent cap. 12. nº 72. ubi legitur in utraque
impressione eorum posse dispensare, in voto nunc contrahendi
matrimonium semperque in sacro poenitenti-
ario praetorio :||

Caput 23. nº 15. hysp. 14.

In hysp. docet esse mortale beneficium accipere ecclesiasticum principaliter
propter honorem temporalemve utilitatem: Caeterum in latino
melius loquitur dum docet solum esse veniale si aliud non in-
tercedat :|| num. lat. 26. hysp. 30.

In hysp. sentit tamen cum dubitatione non esse mortale sed
tantum veniale in genere de initijs proximi sine aliquibus

..l. malo mortali: Attn hec opio falsa e si loquatur de inquisitione q̄ fit interrogando aliquē ut sibi pecca mortalia pxi reuelet: tunc .n. admittitur petm̄ .m. scandali, imo ex iniustitie: scandali qd inquantum excitat proximum ad reuelandum peccatu qd tenetur secretu seruare: iniust.a inquantum sine ca rationabili ad infamia pximi concurrit, et ideo forte hanc doctrinam omisit in Latino loco cit.: Addit tn̄ iustitiæ actum ee uitā alterius inquirere ut preclara eius opera imitetur et praua zelo charitatis corrigantur: pro qua re citat S. Tho. 2.2. q. 167. ar. 2. ad 3. q tn̄ opīo non ē uera: nec .n. cum sine scandalo aeproximi infamia talis inquisitio fieri poterit: S. Tho. opīo uera erit in casu quo timeatur ex probabilibus coniecturis damnum aliqd notabile reip.; tunc ad illud impediendum licitum erit ui tam hoīs inquirere://.

numero 44. hyp. 43.

In vulgari docet leges tam ciuiles quam pontificias non obligare nisi post duos menses a die promulgationis qn tempus non designant a quo incipiant obligare: additq loc ee seruandum etsi ante prefatum tempus duorum mensium aliquidam .l. cito cognoscat leges ee promulgatas Verum in Lat. additione hanc omisit, forte qr sensit posse ei defendi opīonis glossa cap. 2. de reb. eccliae ñ aliena dil, qua sequitur Panor. cap. Cognoscentes de constitutionib. et tradunt alij quos citat Angelus v.° lex, n. 12. Bartholi dicp legem, ois populi ff. de just.a et iure et plures ab ijsdem authoribus.

authoribus cap. 10. de post ones. ubi papa ait suffi-
cere ut aliquis ad legis observantiam teneat qui nove-
rit eam solemniter editam aut promulgatam publice:
Utraq. opinio probabilis é quamvis probabilior videatur prior
Nau. quam tenet Toret: Cap. in istis d. 4. q. 2. et habetur
in authen. ut factae novae constitutiones collatione 5. Neq.
obstat cap. citatum ad quod respondetur summum pont. ibi dixisse quod
non requiritur ut lex obliget quod per specialē edictum singulis
hominibus aut civitatibus innotescat et praesertim postquam lex
in eadem provincia é promulgata: Attamen quidquid sit de opinione
Nau. et glossae citatae in hoc regno lusitano hac in re
jure communi non é standum: nam ut constat ex lib. 1. ord.
tit. 2. §. 20. in curia leges valere incipiunt post 8. dies
a solemni promulgatione facta in cancellaria regis, in caeteris
vero civitatibus post 3. menses a dicta promulgatione
etsi in caeteris urbibus non promulgentur: &c.

num. 46. hypp. 44.

Docet ignorantiam concomitantem non excusare a culpa
ut contingit quando ea affectus in tali é dispositione quod si adesset
scientia opposita non deberet abstinere ab operatione, et dicitur concomitans
quia neq. sequitur actus tamquam effectus illius neq. antecedit tamquam
causa sed concomitanter se habet ad illum: exemplum é si quis cre-
dens se interficere feram interficiat inimicum quem si ag-
novisset libentius interficeret: talis n., ignorantia
concomitante dicendus é interficere inimicum et homi-

Cap. 23. n° 46

Nam. non excusabit hominem a culpa homicidij quod est
ut sentire S. Tho. 1a 2ae. q. 76. ar. 1. Dur. in 2. d. 22.
q. 4. Alterum quod exiger docet Caiet. dicta q. 76. Alm.
tract. 5. n° 44. Et tradunt multi ex recentioribus,
quia multis rationibus ignorantia concomitans ut tradunt
S. Tho. et Caiet. cum Ar. 3. Ethi. cap. 1. facit involuntarium
et si sit invincibilis, quia non dilectionem quam facere tenebatur
ad comparandam scientiam oppositam praetermisit, facit omnino non volun
tarium: sed voluntarium non minus tollit quam non volun
tarium quod est sui contradictorium quam involuntarium quod
est quasi contrarium: quia sicut ignorantia antecedens, quod est in
voluntarium facit si sit invincibilis, tollit omnino culpam, ita
et concomitans: 2° ignorans antecedenter et concomitanter solum
differunt penes affectus habituales quod alter est affectus habi
tualis, quo si adverteret sua opposita illud non faceret, alter non
~~est affectus habitualis quo si ad~~ faceret, sed ut habet communis ali
omnium Theologorum habitibus neque meremur neque demere
mur quia sicut una ignorantia excusat a culpa ita et alia:
3° quia qui ex ignorantia invincibili concomitanter interficit ini
micum credens se interficere feram, non peccat ratione affectus
habitualis quo revera vellet illum interficere si scivisset esse
inimicum, seu ratione ipsius actus interficiendi ipsum inimicum: non 1m
quia habitibus neque meremur neque demeremur: tum etiam quia esto
id quod interficit esset fera et non inimicus, maneret nihilominus idem
affectus habitualis, scilicet quod si fera quam interficit esset inimicus
eum interficeret: ubi si affectus habitualis sufficeret

quolibet interficere eum, peccaret. m. quod est ridiculum: Neque 2m. quia actus ille non est interficiendi inimicum quod tunc neque ui- petitur ad ??? homicidij: Et tamen neque voluntas ? procedat ? quam ut aliquis aliquid dicatur esse voluntarium ab eo requiritur ut saltem in initio fuerit imperatus ab eo sed adhuc maneat virtute imperij ut patet de eo qui non cogitat de D. Iacobo continuat iter peregrinationis, talis autem actus numquam fuit imperatus a voluntate interficiendi, sic quod ut ignorantia concomitans excuset a culpa: // Denique si quis cum aliqua quam invincibiliter putat esse suam uxorem rem habeat et ita affectus sit habitualiter quod si agnosceret eam non esse suam non tamen propterea ab illa accederet, tunc si ignorantia concomitans non excusaret a culpa petente illa muliere ut sibi concubaret, hoc redderetur perplexus non si consentiret petitioni illius peccaret m. quod dicit non excusare a culpa ignorantiam concomitantem, si uero non consentiat peccaret item propter conscientiam erroneam invincibilem qua putabat teneri usui illius obtemperare quoniam esse coniux. Ad rationem in oppositum neganda est consequentia quia satis est ut faciat non voluntarium et hoc quod excuset a culpa: //

num. 52. hyspan. 51.

Quamvis probabilis sit opinio Nau. utrum conditores tamen obligare in iure canonico quantum utrumque obligare debent et poenae, concedo- nesbum principio et probabilio, probabilius tamen mihi est contra quod affirmat Castro lib. 1. de lege poenali cap. 5. suffragatur cap. 1. 25. q. 1. //

N°. 55. et Seqq.

Existimat nullam legem humanam ciuilem pure poenalem aut

mixtam ex morali et pœnali obligare ad pœnã æternã: et ex contrario non obligare ad m. nisi aliunde constet legislatoris intentionem fuisse hanc obligationem inducere, quam sententiam veram esse arbitrabor esse de his legibus quæ gravissimas pœnas statuerunt, ut pœnam mortis, amissionis ve omnium bonorum ex. m.° non solum pœnaliter sed etiam sup̄ponunt culpam m. cuius est excusatio maior ut videre est n. 57. autem praedicta mitigenda esse opinionem de legibus quæ spiritualem pœnam imponunt si ea precise ratione spectentur quia sunt leges eorum qui hanc pœnam imposuerunt, nam si forte alii sic latæ non fuissent solum sed etiam ab aliis qui per eas intenderunt obligare ad m. non est minus dubium quam obligent ad m. ea ratione qua ab aliis fuerunt conditæ.

Cæterum pro majori explicatione eorum quæ dicenda sunt notandum est quasdam leges esse morales pure, quasdam pœnales pure: alias vero mixtas ex morali et pœnali: leges pure morales sunt quæ aliquid esse honestos mores prohibent aut præcipiunt nulla pœna apposita in lege verbis expressis, leges vero pure pœnales sunt quæ ex ipsa verborum forma non esse honestos mores præcipiunt aut prohibent, sed imponunt pœnam aliquam illis qui hoc aut illud fecerint aut omiserint ut si ipsa lex his verbis præcipiat, si quis noctu post datum signum per urbem vagetur afficiatur tali pœna: leges vero mixtæ sunt illæ quæ cum aliquid morale præcipiant aut prohibeant insuper in legis transgressores pœnam decernunt: ut si lex ita efferatur, Nemo –

dexolo post datum signum per urbem vagetur qui fuerit inventus tali pœna afficiatur: II.

Relictis ergo legibus pure moralib., de pœnalib. mistis asserendum est cum Castro lib. 1. de potest. legis pœnalis cap. 9. et seq. pœnalem legem mixtam obligare ad culpam tum venialem tum m. pro ratione m.ae et intentione legislatoris id probat efficaciter et, atque opinionem communiter sequuntur Sylv. verbo inobedientia §. finali, Angelus ibi §. 1. Driedo lib. 2. de libertate christiana cap. 5. Med. de rest. q. 12 Covar. Reg. peccatum 2. p. relect. §. 5. et alij juris periti quos citat: ratio quod lex moralis si nullam omnino pœnam contineret obligaret ad culpam, quod ipse Nav. concedit sed per hoc quod illi pœna adjungatur non amittit vim obligandi in conscientia ergo etc. Mi. probatur quod si post legem pure moralem aliqua lex pœnalis eadem de re conderetur non tolleretur obligatio legis moralis ergo nec si statim in ipsa lege morali pœna aliqua transgressori decernatur: praeterea pœna huiusmodi apposita legi humanae potius signat legislatorem velle suam legem summopere observari, quam velle transgressorem illius a culpa liberare: ergo intentum: nam si pœna apposita legi humanae signaret intentionem legislatoris esse non obligare ad culpam pari ratione idem esset affirmandum in legibus divinis

qd̃ tn̄ falsum eē constat tum ex alijs legibus divinis tum maxe ex illa quam Ds̃ apposuit primo parenti gen. 2. de ligno scie boni et mali ne comedas: ubi apposito pœna non solum n̄ tollitur Dei uellle obligare ad culpam sed potius oppositum:///

Qd aūt leges ēe pure pœnales obligent ad culpā docet Soto. s. de just. q 6. ar. 5. q̃ contrarium cit. Et Contrarium expresse Sylv. Covar. locis citatis et pot. probari ex Sto. 12. q. 6. art. 4 ubi docet legem hūias obligare ad culpam et nullā excipit: q̃ tn̄ ut melius intelligat adsim c ex eod Soto cit. ad 3. leges pure pœnales duob. modis ppoi pot, uno ut legislator revera intendat implicite et virtualr vitare actum cui pœnā apposuit quamvis illū expressis verbis n̄ prohibeat: altero ut non intendat actum vitare qn potius intendat eum permittere et concedere ut liit tn̄ p modū cuius dam pacti conventionisque sibi p huiusmodi concessione ac permissione aliqd solui, Ex multis aūt intelligimus legislatorem vitare actum implicite cui pœnā apposuit utz ex ipsius legis mā, ut si actus sit quem cadit di perniciosus aliquis reip: item ex pœna apposita ut si dammū spiāle aut personale transgressoris respiciat et non admodum prosit utilitatem reip:, ut pœna mortis exilij et amissionis omnīu bonorum et alia huiusmodi: Intelligimus eē legislatorem intendisse

prohibere, tum ex materia, quia scilicet non fuit pretiosa [illegible]: tum ex verbis, quia scilicet in lege ponunt verba significantia permissionem ut si lex dicat: si quis tantam poenam pecuniae summam persolverit poterit hoc aut illud facere v.g. tanti mercium vendere etc. Itaque priori modo lex poenalis licet quoad verba nullum videatur continere praeceptum aut prohibitionem, reipsa tamen praeceptiva est vel prohibitiva, posteriori modo non est praeceptiva aut prohibitiva: quia haec lex pure poenalis stricta [illegible] non obligat ad culpam, obligat tamen si in priori sumatur quia licet quoad verba nullum videatur continere praeceptum aut prohibitionem reipsa tamen ex [illegible] prohibitiva est vel praeceptiva: ex quo si verbis tamen non autem re si proprie loquamur differre legem pure poenalem priori modo sumptam a lege poenali mixta, ipsaque dubia potest probari eam obligare ad culpam si aliunde de legislatoris intentione non constet, quia probavimus mixtam obligare: sententia autem Nav. facile solvitur ac propterea non opus est eas solvere://

numero. 63.

Opponit nova quaedam difficultates an scilicet collega aut municeps transgrediens statuta ponens poenam exclusionis a collegio vel municipio ipso iure teneatur in foro conscientiae relinquere collegium vel municipium ante judicis sententiam: Ad quam [illegible] neg. quod opinio [illegible] [illegible] probabilitate, verumque est

Cap. 23. n°. 63. et 67.

non si tam absolute sustinenda cū ipsa ordi-
nam qū lex aliqua ipso jure privat transgressores
quamvis bonis non proprijs sed talibus ut eorum
distributio pertineat l. ad eccl. l. ad remq: ci-
vilem ut sunt beneficia aut officia vel saecularia
aut pendeat ex alicuius fundatoris institutione cuius
bona aliquorum collegiorum q fundatores de suis bonis
condiderunt statuentes ut si qs collegarū hoc aut illud
crimen cōmiserit eo ipso sit privatus jure collegij: etenim
cum huiusmodi legum transgressiones sint conditiones quedā
sub qq eorum bonorum dispensatores ēē consenserunt n
est dubiū qn conditione non servata teneatur qs in consciā
ante omnē judicis sntam se bonis illis tantū non suis sed
proprios alienis privare et restituere quod ad art°ori
minis consumpsit, quod accidit in legibus testamētariis
quq plerumq conditiones aliquas apponi solem, quas
q non explet amittit ipso facto legatum ut ipse stau.
concedit n° 62. non posse viduam q opere fornicata ē
retinere in consciā bona sibi relicta a marito ea condt.
si caste vixerit: ll.

numero 67. usq: 68: ll

Credit pœnā conventionali non deberi in consciā ei post
completum actum nisi adveniente judicis sntā ideo
probat ex qqdam juribus: Atti qd non requirat judicis
sntā ad illius solutionem majori cum rōe tradunt
Salmrs.

Cap. 23. n° 88. 95.

Salicet et Decius apud Seq. Couar. l. 2. epith. cap. 6. § 8. n. 11. q recte aduertit hoc esse intelligendum si petatur ab eo cui soluenda est: ratio est quod contrahentes possunt se obligare ad poenae solutionem ante judicis sententiam, si vero ubi tamen fuerit contraria consuetudo illi standum est eo loco: etc.

Numero 88. hysp. 84.

In hispano in sententiae posse clericos vendere res suas majori pretio taxato quam reliqui: quia pretium non describitur rebus alium asportatis modo merces clericorum sint eiusdem bonitatis quae fuere extraneorum: Verum in Lat. recte docet eos non posse excedere iustum pretium taxatum quamuis legibus ciuilibus non subjiciantur quia jure naturali tenentur non distrahere res suas maiori iusto pretio:

numero 95.

Docet illicitum esse homines liberum emere quia constitutus non fuerit in extrema necessitate: Ex quibus verbis colligitur Nau. existimare nos non teneri gratis succurrere homini existenti in extrema necessitate, cuius contrarium docet communis opinio etc. quae nomine elemosynae intelligimus quod gratis et liberaliter datur propter Deum ad levandam proximi indigentiam Propterea Christus Dominus Luc. 11 dixit, mutuate, emite etc. sed date: et iterum Luc. 14 Cum facis conuiuium voca pauperes claudos caecos quia non habent unde retribuant tibi in quibus verbis satis innuit elemosynam gratis esse faciendam: Salti item communiter eumdem elemosynam agunt tamquam de donatione libera loquuntur: hinc fit illicitum esse homines liberum

et in extrema necessitate existenti emere cum gratis redimere maxime si sine magno incomodo redimentis fieri potest modo constitutus in extrema necessitate simpliciter patet. sic quod nullibi habeat divitias quas possit persolvere quia in redemptionem bona fuerunt impensa pro eo agnoscamus cap. 17. n.° 61. ex Soto; Quod vero insinuet ijsdem verbis esse illicitum emere hoies in gravi necessitate constitutum, non video quomodo probari possit si de consensu eiusdem fiat cum nullus teneatur patienti gravem necessitatem gratis mutua concedere ut docti communiter affirmant in materia de eleemosina:

numero 100.

In cat. vers. 4. et 5.° docet simoniam non committere qui temporale dat aut recipit minus principaliter pro spirituali quo pro loquuntur omnes fere doct: merito tamen Vict. hunc modum loquendi reprehendit in p.° 1.ª relect. de Simonia n.° 40 ubi ait nihil referre quod principaliter vel minus principaliter spirituale lucrum intendatur, expedire tamen maxime ad fugiendum vitium simoniae ne lucrum spirituale praeter spirituali immediate intendatur: fecit quod traditum est super. ad cap. 17. n.° 209:

numero. 101.

Admonendum duxi neque fallas existimas Nav. hoc loco vers. 11 ultimis verbis sibi persuadere simoniam committere qui spirituale tribuit presbitero v. cuipiam alteri ut baptizet aliquem in necessitate constitutum cum reve oppositum velit si quis eum attente legat: Caeterum cum gratis

loquatur sentire ut non solum pro baptismo parvuli sed et adulti absque symoniæ labe tribui posse pretium: nam 3th. 2.2æ q. 110 ar. 2. ad 5. expresse docet quod adultus id facere possit: quam opinionem sequuntur Caiet. et Suirc. Alers. 2. p. q. 189 memb. 3. tradit Ricar. 4. d. 25 ar. 3. q. 11. ad 3: Palud. in 4. d. 5. q. 3. ar. 3. Panor. in cap. Cum ecclesia de symonia: Soto q. de iust. q. 6. ar. 1. ad. 1. ea est communis DD: opinio tamen quam insinuat Nav. non caret sua probabilitate: nam quot adultus contritionem habere possit non facit quod per vexationem patiatur non obtinendo baptismum maxime cum alter quod ex officio tenetur illud ministrare: Eodem nº 11 lat. et 102. in hisp. dicit non esse symoniam in pactum deducere necessariam sustentationem pro re spirituali si ministeri... fuerit pauper seclusa de ... fuerit aliunde habens unde possit sustentari; Cæterum in latino mutabilis ... docet non esse symoniam non admitti in suos ... et ... opa... Sacerdote ... fuit ... consensum Soto q. de iust. q. 6. ar. 1. //

nº 106.

Docet per se esse symoniam conventionalem promittere beneficio publico mille ducatos anno ut sibi conferat beneficium aliquod quamvis animum non habeat emendi neque solvendi sed decipiendi tantummodo; quam opinionem defendit et Cather. annotatione in Caiet., qui putat inde oriri obligationem

Cap. 24. n.° 9.

restituendi pecunia: Attn qd non sit symoniacavera sed tm praesumpta ondit Caiet tom. 2. tract. de symonia q. 2. quem seq. Soto 9. de just.o q. 8. ar. 2. vers. dub. hunc aut etc. Roe q. cum in illo contr non dentibus v̄dicijs ... emendi etc. q. e pria symonia n dari symonia et ex contr ... ... desmitos ... sym. ... in conscia, quamvis ... mendacij et scandali liberarj n poss: Illud aut qd Cathar. affirmat ... s. obligationem ex illo ... n ... cum dr̄ina Nau. in cap. 17. stipulationes ob turpem caj non obligare: Et pra quamvis concedamus ... obligationem ex illo contractu n tn inde seq. ee symoniacu contractum qd obligo ... qua e ... solu satisfaciendi jniurie illata roe deceptionis et n roe emptionis: //.

Caput 24. n.° 9.

Docet peccare m. q de superfluis ad vitae ppriae et suoru conservationem extreme indigenti non subvenit: hoc dr̄ina sub illa gravitate posita ab om̄ibus fere admittitur et e amplectenda: Caeterum qd ipsemet Nau. in ipso in lat. n. 17. ... asserit succurrendum ee extreme indigenti ev cum dans ... ... ad conservanda vitam nostra ... non s ... et ... honoris pudoris, existimationis et fortunaru sustentanda

cap. 24. n.° 9.

vita n' uniaru dura reddat eius qto, et credi
tu difficilis: qs. n. non videt difficile admodu
ee comiti v.g. l. duci aut viro nobilissimo eum
teneri expendere pinque admodu matrimoniu ad
liberandum a corporali morte virum quendam pagez
ac rusticum: drina q eius reg. e attigenda ut
teneat medio consueto et congruenter extreme in digeti
subvenire: facit qd Soto cap. 2. de haeresi. Soto
9. lejst. q. 1. ar. 1. ad 4. Med. de elemosina cap. de
necessitate dandi elemosinam §. ad id au' accedit et.
20 e qd non plus teneor subvenire pxo quam ppria
necessitati: sed n. drinas Vict. in relect. de hom. n.°
30 l. 35. non teneor vitam conservare medijs exq
uisitissimis sed comb. aegri non teneor vendere totum
patrimoniu ad emenda medicina in quaspd vita
conservatio consistit q nez ad conservationem vita
cuiuslibet pxi: Vide Soto 4. de justitia q. 7. ar. 1. ad 4.
vers. fine, vigent mde vinculu n' obligare ut moti
pauperis adeo pretiosa Medicina occurrat nimiaq
medici et Med. de paenia tract. 5. cap. de ne
cessitate dandi elemosinam. §. adidu: Cu ut subvenire
Lad 2.4. q. 15. ar. 3. affirmat non teneri divitem dis
pendere ab aliquo magno statu ut pauperem liberet
a morte maxe cum in maiora mala subsequi

cap. 24. n.° 9. Cap. 5. n.° 25. 34.

pomi quam sit mors illius pauperis: Auedi quod licet uita praestantior sit in se considerata bonis temporalibus, possunt tamen ut bona temporalia cumulari ut excedant pauperis uitam, et pro hoc intelligi est quod dicto n. 9. affirmat Nau. redimendum esse captiuum si eque creditur interficiendum fore iniuste si non redimatur id non uerum non est, quod licet illum redimere non possit nisi fundendo magnam pecuniae quantitatem ut expresse uoluere Vict. et Lad. locis citatis mo quo sumptibus faciendis pro uita captiui in praeiudicium boni communis essent nullo modo est liberandus, puta si persona aliqua illustri cuius uita non multum referat bono cui petant hostes propugnacula aliqua quae eis sunt utilissima et reip: utilissima aut tanta pecuniae quantitate quanta timeret probabiliter eos reddi potentes ad infestandum reip: Christianorum :/·

numero .17.

Vide eodem cap. quod diximus super num.° 5.° /·

Cap. 25. n.° 25.

Quod docet de eo qui fingit ut eat aut mittat ad accipiendum testimonium alicuius faeminae est intelligi eo modo quo ipse Nau. explicat cap. 27. n.° 125 et 126. in lat.°

numero 34.

Docet non teneri ad ullam rest: custodes ciuitatum.

aut viarum n. capientes neq. accusantes transpor
tatores mercium prohibitarum aut deambulatores p.
vicos civitatis post signum datum campanae: do
cet prea eos non teneri restituere id quod acceperunt
ne accusarent: Caeterum .1. p.us huius capitis impug
nat Med. de rebus rest: q. 12. vers. si n. praefati
Et q. 13. ad finem quod Ang. V.o pena § final. Sylu
b. q. 28. tametsi aliud videatur distinxisse V.o restitu
3. q. 5. vers. 7. favet S. Th. q. 67. ar. 8. ratio e quod hi trans
portantes merces prohibitas non teneantur ad penam nisi
post latam sententiam, custodes vero qui incumbit ex officio
id impedire tenentur restituere regi. l. ijs quae poenae
erant applicandae, vel damnum quod subeunt ex defectu
accusatoris: unusquisq. n. tenetur damnum restituere quod
sua culpa alteri evenit: 2.as p.s impugnat Sylu.
V.o restitutio 3. loco cit.o et ratio i manifesta in custodibus
qq. nulla pars penae adiudicatur: non. n. retinere
possunt favore alicuius legis quod nulla e q. illis id con
cedat: non th.o libertatis donationis quae fit capti timore
carceris .l. penae pretium custodibus conceduntur: in
custodibus vero qq. p. legem .l. ubi poena delicti .l. major
pars illius adiudicatur habet probabilitatem aliquam doctrina
nav. non quidem ob illius fructus, sed quia forte absq.
restitutionis vinculo carere possunt iure quod habent.

autores auxiliandi captos extorquendiq. penam ipsis adiudicandam. Verum absque dubio dicendum est eos teneri resarcire damnum subsequutum reip. l. cui praam alteri ipsam qd utraque pars pena erat ei applicanda per ea q. Paulus paulo ante diximus.

num. 48. lat.

In hypp. docet non debere uxorem se offerre neq. oblatam admitti debere ad testimonium pro l. contra maritum. Et in n° 49. eiusdem man. inquit qd etiam non tenentur maritus heretici per testimonium dicere contra uxorem. Verum in lat. n° 48. ita sentit in hac materia ad merito de marito pro l. contra uxorem qd de uxore pro l. contra maritum quia non est maior ratio quare vir possit et admitti debeat contra uxorem quam uxor contra maritum. Sicq. n. admittitur uxor contra maritum nec vir contra uxorem admittendus est. Caeterum n. est praetermittendum qd affirmat Nau. loco cit.° parentes s. omnes hos ac descendentes, uxorem contra maritum et econtra, compelli posse ad dicendum testimonium in causis aliorum, intelligendum esse, stando in iure communi nam in regno lusitani hi omnes sunt exempti ab obligatione testificandi in utroq. foro ut patet 3° ord. tit.° 24. §. todo homẽ t er hẽ contra aetatem filiorum posse parentes testimonium dicere.

N°. 51.

Docet autem qui veritatem negavit ob quod absoluat reus nebona illius fisco applicenda restitutioni non esse obnoxium. id quod intendit probare exeo, qd pena non debetur in conscientia ante condemnationem, tum etiam qr iure remotum aut non

debet

Cap. 25. nº 51. 56. 57.

Dubd: Domini qd all tenerent restituere custodes ui arum non denunciantes deferentes phibita, n tm jura et vectigalia debita sed et bona q applicanda erant fis co si cumsassem: Ratio quod debiti teneat ad restitues damni qt regi factum e ex defectu testimonij veri, qz qr cu testis teneatur de rigore iustitia verum dicere testm si non faciat obligatus manebit ad omne dannu in subsecutu: fundta aut Nau. facile solvunt, per ea que dixi paulo ante ad n. 34. //

n. 56. hysp. 55.

Sentit ee m. publice exponere s. am cum conscia pcti m. grui tn ui dni et flectio s. sd. tm se considerent cum non tn actu depretatur certo ordinij: neq suffi ciens ro assignari potest cui potius se m. condenan dus sit doctor thadt. quam juris peritus aut scandali forte non euitabit m. suffragatur id qd infradice mus n. 141: n. 57.

Docet absolute pctm m. ee cum obligare rest. inducere discipulos alicuius & ut alium audiant cu notabili detrimento pfectus eorund discipulor aut honoris pre ceptoris: Doctrina hec Nau. non e vera maxe si disci puli fuerint sui juris ac falsis persuasionib terroribus non inducant ad audiendu alium praeceptore: ro e qr preceptor n hic jus ut continuo eum audiant discipuli et ipsi discipuli libere consentiunt in sciant detrimento qd subeunt ut more gerant amico suo. dixi si fuerit

cap. 25. n.° 62. 76. 80. 81. 84:

Sui juris qd si non fuerint tunc forte aliqua restitutio facienda ēēt parentibus quorum bonis sustentantur in scholis:// nu. 62.

Docet non dari ignorantiā excusantē āā fornicationē simplicem ebrietatemq. cuius ōrium iam dictū di cap. 16. ad n. 1. l. 10. // n.° 76. hyp. 77.

Docet nō irregularitatē incurrere notorios concubinarios fornicariosue āā solis minoribus ordinibus initiatos, si actum proprium suorū ordinū exerceāt cuius oppositum maiori cū ratione tenet Nau. traditi cap. 27. n. 244. subscribit Armilla verbo irregularitas n.° 70. Tabien ib. 4. d. 3. dōc. 6. //

nu. 80 et sequ. in hypp.

Affirmat non teneri āā hodie vitare notorios excommunicatos tum iniectione manuū in clericos, tum quouis alio crimine, quod in man. lat. subticuit qr de ea re late pertractat cap. 27. n. 35. ac tantā resolutionem iam consuetudine ēē introductum ut si excommunicatus n. fuerit nominatim denunciatus .l. notorius clerici percussor uitandus n. sit nunc:// n.° 80 ad 81. hypp. 82.

Affirmat qd de licentia epi fieri pōe sacrum in loco n. sacro: quod uerum ē ante trid: nam per eum n. tz epis illam licentiā concedere ut bene aduertit in latino hoc eodem cap. n.° 80. et 81://

n.° 84.

Docet in hypp: āā ad uendam mortem non licere cuipiā sacrum facere sine stola aut manipulo: quam re-

Segd Ca. 1.2.a q. 96. ar. 4. Verum in lat. id sibi satis durum visum fuit: dm ò q.° cum Lad. 2.4 q. 25. ar. 4 Soto 1. de just. q. 6. ar. 4. non eē m. nisi sacrum cont.m° fiat in contemptum fidei: rō ē q.i tz lex huā pon obligare hoīes cum detrimento spiritus vitae, non constat quod ecclia cum tanto detrimento sacerdotem obliget ad celebrandum cum oib.° vestibus sacris: intercedente v.° fidei contemptu de jure nāli et dīnō tenemur potius mortem subire quam relicta aliqua veste sacra missam peragere: //

num. 85.

Docet licitum eē celebrare post pretenitā notabil. horam sextā, privilegiāq concedentia facultatē faciendi sacrā post meridiem continere ius eō tm. q deffeq. ad sedandos scrupulos: Neq obstat inqt in man. lat: trid. Conc. sess. 22. cap. de observandis in celebrōē missae dum phibet ne sacerdotes alijs horis nisi debitis celebrent, q.d putat intelligi eē de horis ante lucem et post nonam: Nil.° quod post meridiem fieri non poss. sacrum hodie ò cōs opio et usu servatā in ecclia, idq respondit pitt.° societatis Jhesu congregatio cardinalium instituta ad exponendas difficultates q. circa Conc. prefatum poterant ocurrere:

Numero 87.

Assignat tres cās qq ocurrentibus putabis in ..

cap. 25 n.° 91.

die proč fieri missae sacrum: inter quas numerat adventum alicuius personae notabilis puta epi, aut peregrinorum quamvis non sint tanti status nō ad audiendum sacrum veneant eo die, et ob nuptiarū benedictionem, itemq ad sepeliendū defunctū: et e opio glosse cap. Consuluit de celebrat.ē missae: Cæterū hoc Nat. opio, q praeter eos quos, citat est et Panor in dicto cap. Consuluit et aliorū n' est servanda ... nec spiritibus qr iam n' e in usu ut notavit Sotus in 4. d. 13. q. 2 ar. 2. vers. 9. Palud aut etc. et est sententiae Victoriae de sacro Euchia n. 77. Et tandem dicit ee penitus hoc in re standum ee consuetudine patriae seu loci ubi celebratio e facienda:

n.° 91.

Applar Armas Scoti asserentis in casu quo sacerdos post sumptionē hostiae reperit solam aquam appositam in calice quod accedat ad cornu altaris, et sumpto vino et aqua, l. solo vino cum aqua q remansit si multa n' fuerit redeat ad mediū altaris et tc consecrare incipiat abiltis verbis, similiter etc, et progrediatur ad illa uni et memore dicendo etc. aliis prtermissis: Verum in orphali Rom. ubi de defectibus in missa occurrentibus agitur, doctrina S. Th. 3. p. q. 83. art. 6. observanda ee docetur: quod et vult Sotus in 4: doctrina aut e ut non solum vinum sed et alia hostia iterum sumatur, et utrumq consecretur, atq ita ad tractum sacrificium perducat: quod observandum est.

qui scandalum non timeat; nam tunc sen. dictam est sequenda. ||

num. 93

Eo tempore sentit ad rest. teneri sacerdotem qui servata aliqua portione eleemosynae sibi collatae pro sacrificio reliquam distribuit alteri sacerdoti ut ipse illud faciat quia ex offo. non habebat missas distribuere, quae est opinio Majori 4. d. 45. q. 3. Secus si id ex offo. haberet quod probo. putat Sohem in tract. q. 9. de just. q. 3. ar. 1. Majori adversat. Attamen in hac quaestione expeditissime tenendum cum dr. l. qui eleemosynam elargitur est pro missa sacerdoti dicens sume tibi hanc eleemosynam ut dicas 2. l. 3. missas. hoc tempore credo nullam infringere obligationem rest. per hoc quod sacerdos sibi reservet portionem quandam, reliquam conferendo alteri sacerdoti qui loco suo sacrificium peregit, sive ex offo. habeat missas distribuere sive non, quia qui eleemosynam dedit tantum tendit ut ipsemet sacerdos sacra perageret et in aliis ratio est quod nullam injuriam facit largienti, quia quod illi satisfacit per sacrificia alterius sacerdotis, imo forte si maiori virtute fuerit praeditus, neque etiam sacerdoti cui illam portionem eleemosynae susceptae dedit cum volens et consentiens missas voluit dicere pro ea portione: nam si ob amicitiam tantum id fecisset constaret manifeste ad nullam rest. teneri sacerdotem qui eleemosynam recepit

cap. 25. n.° 94. 111

Verum si quis dicat sacerdoti, diacono aut sacristae, (cape) me hanc elemosinam, da operam ut pro mea intentione tria sacrificia celebrentur, tunc restitutionis obligatio insurgit, si praedictam elemosinam sibi reservaverit pro labore et cura distribuendi sacrificia quae celebranda sunt: ratio est quia qui eodem modo praecipit fieri sacrificia non aliud intendit quam ut tota elemosina concedat sacerdoti qui ea celebraret ad modum quo herus praecipit famulo ut celebrare faciat 2. l. tres missas, qui absque restitutionis vinculo non potest reservare praedictam elemosinam distribuendam inter sacerdotes ea sacra celebrantes.

n.° 94.

Vide inferius ad caput 27. n.° 157. ll

numero. 111.

In lat. §. 3. praedicti dicit, docet sacerdotem celebrantem teneri pro rege orare nominatim in cano. missae et post missale novum ex trid. iussu editum, idque potest probari ex impressione Antuerpiae facta anno Domini 1572. in qua regis mentio fit expresse: At ni quod teneatur non orare eo in loco pro rege patet ex bulla Pii 5.ti quae in principio missalis est posita, ubi decernitur sub indignationis poena ne unquam addat aut detrahat aut mutet in ipso missali, sed in missali Romae excusso nulla fit mentio regis non quia pro eo nominatim in can. est orandum: Ad vocem adductam pro confirm.e

opinio Nau. sed priorem impressionem correctam fuisse per 2am factam anno 1573. Neq. obstat regis mentionem omissam fuisse in missali novo Romano eo quod Sum. pontifex e Rex Romanorum: nam pari modo e Romanorum antistes, et mtro antistis fit mentio expressa; Circa divisione satisfactionis quam hoc loco n.o tradit Nau. possem aliquos diffes explanare, sed quia res non multum conducit ad confessiones audiendas neq. quid certum potest explanari, supersedendum duxi.

n.o 117. 118. hisp. 124.

Inlat. docet non teneri ad rest. quod parrochiale beneficium accepit animo ad sacerdotium promovendi quamvis postea intentionem mutet, idq. probat ex Tto in cap. missa de elect. in 6. ubi definit ut ad rest. fructuum teneatur qui sine intentione promovendi ad sacerdotium parrochialem recepit ecclesiam: Caeterum quod teneatur ad rest. ab articulo temporis quo intentionem mutavit: tenet glossa cap. missa et observat ipse Nau. in hisp. ubi supra et probat Sotus 10 de iust. q. 5. ar 6. circa 1. facit quod tradit Gab. 4. d. 15. q. 8. ar. 8 suffragatur tali textus a tempore n. articulo quo intentionem mutat incedit fraudulenter fructus percipere. //

nu. 120. hisp. 118.

Docet clericum in minoribus constitutum ipso facto amittere beneficium curatum quod habet, si nativum ghat matrimonium despensi et si illud non consumet. quam

opinio defendit ex Covar. in 2. p. de sponsalib. cap. 6. §. n. 4. Rosella verbo clericus 4. §. 12. Sylu. verbo, benefi. 3. q. 22. Atta. quamuis haec opin. pp. authoritatem tantu dta defendi poss. non tn. in jure reperitur ab illo locus quo id decernatur: nam cap. 1m de clericis coniugatis, cui unice innititur, non aliud definit quam ut compellantur relinquere beneficia, non autem ipso facto uacent: odiosa aut jura ut hic neq juris restringenda potius quam amplianda: Et ipse nau. sup 117. 118. man. lat. ob hanc cam non uult extendum fore cap. Commisso de electione in. 6. ad eos q sine aio suscipiendi ordines suscipiunt beneficia simplicia, imo neq ad illos q aio quaerendi parrochiale beneficium recipiunt, quamuis postea intentionem mutent eo quod textus solum loquitur de parrochiali beneficio et de eo q illud recipit sine intentione promouendi non aut de eo q postea intentionem mutauit, cum reuera magis paralegit cap. 1m de clericis coniugatis quam cap. Commissa; imo ut uerum fatear cap. commissa n. est poenale siquid restituo fructuu facienda e nulla spectata judicis sentia ut expresse docet Soto 10. de justitia q. 5. art. 6. circ. 1. Et ipse Nau. cap. 17. n. 118. huius cap. quoties collatio beneficii sacerdotibus absolute fiat conferatur tn cum ea obligatione ut sit animum hiat ille cui confertur, suscipiendi ordines sacros

aliàs fructum dnum non agere: Porro quod addi-
uacare ei beneum, quando beneum matrimonium
sit nullum per aliquod impedimentum dirimens interueniens
nullo modo fulciri potest vigore textus cit. cap. 1. de cle
ricis coniugatis: oppm namque insinuatur ibi, ut
Alex. 3. constringant ad relinquenda bona ecclica et
retinendas uxores, quod nullo modo dixisset Sum.° pontif.
si matrimonium fuisset nullum ex impedimento aliquo
dirimente: nobiscum consentiunt decius et alij ad
quos refert citatus Couar.

n.° 121. hysp. 120.

Docet in hysp. non condenatione non teneri beneficiatum
in conscientia ad rest. fructuum benef. pro eo temporis
quo absens fuit sine câ legitima: Caeterum in lat. n.° 121
oppm tenet ex dispos. trid. sess. 23. cap. 1. ubi legitur quod
omnes bona curata obtinentes si abfuerint quod rata
temporis absentiae fructus suos non faciat nec tuta conscientia
alia ei declaratione non secuta illos sibi detinere possunt,
sed teneantur aut ipsis cessantibus per superiorem ecclias illa
rum fabricae ecclias aut pauperibus loci erogare prohi
bita quacumque conventione seu compositione: quod quidem
approbat Pius 4. in quadam canonica quae extat in summa ex.

Eod. n.° affirmat auditionem theologiae ad quin
quennium esse cam sufficientem ad non residendum in
beneo ei curato quamuis non intercedat prelati
facultas, quod et docet de auditione j.s canonici

cap. 25. n.º 124. 141.

Q de proceptoribus utriusque sexus quandiu electis du-
raverit: q[uo]d opp[ositu]m sentire dixit. Verbo residentia
q. 7. vers. 3. Maj: in 4. d. 24. q. 11. ctoc. 2. suf-
fragari cap. sup. de magistratib[us], et consuetudine
comprobata v[idet]ur: Tametsi hodie securius e[st] n[on] licere
e[ss]e v[e]l c[um] studio[r]u[m] extra superioris licentia[m] abesse
curato abe[ss]e: trid. namq[ue] sess. 23. cap. de reform[ation]e.
non ali[ter] admittit, a curatis benefi[ci]is abe[ss]e ultra duos
menses nisi ex gravi c[aus]a et facta licentia ab ordina-
rio ac in scriptis, id q[ue] v[idetu]r d[ic]i[tu]m de alijs benefi[ci]js residen-
tiam requirentibus x[ta] id q[uo]d definit trid. sess. 6. cap.
2. de reformat[ion]e: suffragari q[ue] c[aus]a vagorum. Pij 4. qui
q[ui] in aliis, gravissimus, ubi declarat q[uo]d neq[ue] dispen-
sationes a se concessae ad non residendum in curatis
imo et in q[ui]buscumq[ue] alijs benefi[ci]js q[ui] residentia[m] requirunt
personale[m] p[ro] quinquennio c[aus]a studiorum ipsis absen-
tibus suffragentur nisi ad id accedat c[on]sensus gratis
praestandus singulorum ordinariorum locorum in q[ui]b[us]
hu[iusm]o[d]i beneficia consistunt://

num. 124: ex 127. in hisp:

Docet in hysp. posse beneficiatum plus dotis confer-
re filiae spuriae ex fructibus benefi[ci]j quam si eius
posset donare filiae legitimae: mento tamen id omisit
in lat. referens verba trid. sess. 25. cap. 1. de reform[ation]e
q[uo]d opp[ositu]m v[idet]ur asserere: num. 141.

Docet peccati e[ss]e m[ortalis] concionarj cum conscia filti-

Cap. 26. n.° 14. 20.

.m. non premittendo uistam contritionē, quā opinionē sustinuit princ. Cai. 2.2.ᵈᵃ q. 187. ar. 2 et 3. p. q. 64. ar. 6. fundamentum illius ē, quod predicare sat per legem humanā ē aliquis dedicatus et deputatus ordinj diaconatus: Attn quod dejectum in pfitum .m. ōndit Soto in 4. d. 1. q. 5. ar. 6. et q. 7. Lod. 2. 4. q. 5. ar. 6. et Caiet. verbo predicatorū pfta et tom. 3. de usu generalium ubi sniam mutauit: rōe quod aliquis predicandi non ē aliquis sacer certo ordinj iure diuino deputatus://.

Cap. 26. n.° 14.

In casu quo sacerdos exigente absolui excōicati aut quempiā aliū a casu reseruato aliquo superioris facultate, docet Nau. illum posse absoluere in presentia si fieri possit postea, alioquin in absentia obtenta prius facultate, quae snīa uera ē, si de absolutione excōis precise loquamur ut loquitur Richar. 4. d. 18. q. 1. ar. 10. Sylu. v.° absolutio 3. n.° 9. post multos alios, secus si de absolutione sacrāli a casu reseruato in persona absenti per dicta sup. n.° 36. cap. 21. //.

numero .20.

Docet n. teneri penitentē acceptare penias iniūctā pro peccatis, quod comuniter ē ex Conti. q. 2. de satisfactione et v.° Confessio cap. 1. vers. friem et v.° satisfactio: Nihilominus dicimus sacerdotem posse penitentē obligare

ad auspicandã, p[ost]q[ue] deduxi ex Conc. trid. sess. 14. cap. 8. ubi legitur debere sacerdotes dicere quãtũ spiritus et prudentiã suggesserit p[ro] qualitate criminum et pœnitentium facultate salutares et cõvenientes satisfactiones ne forte p[e]ccatis conniveant et indulgentius cum pœnitentibus agant levissima quædam opera p[ro] gravissimis criminibus iniungendo alienorũ p[e]c[ca]torũ participes efficiantur: q[uo]d verbis satis n[ost]rã infirmat sententiã: Addit tñ Sotus ex recte in 4. d. 20. q. 2 ar. 2. posse pœnitentẽ exposcere q[uo]d sibi alia comp[e]tens pœnitentia sen satisfactio iniungat, et n[on] q[uæ] a confessore imponitur: (Vide sup. cap. 21. n.º 43.

n.º 26.

Docet non posse sacerdotẽ hæreticũ, schismaticũ, ne tolerat[um] excõicatum maj. excõe, interdictũ ac suspensum sacrãlem absolutionem impendere existenti in art[icul]o mortis quamvis alius n[on] reperiatur idoneus minister q[ui] eam valeat impendere, cuius opinionẽ ex Covar. cap. Alma mr. § 6. n.º 8 Med. de confess. fol. 74. et aliorum multorũ &c: Opp[osita]m tñ ex me rito defendit Cano relect. de pœnit., q[uo]d ei p[o]t[est] deduci ex trid. sess. 14. cap. 7. Cuius hæc s[un]t verba: in Ecclia Dei semp[er] custoditum fuit ut nulla sit reservatio in art[icul]o mortis, atq[ue] ideo omnes sacerdotes, quoslibet pœnitentes a quis peccatis et censuris absolvere posse: quorum verborum memor Nau. cap. 17.

n.° 27. in vers. 7. Latin. episcop. mutanir quoadex-
coicatum nominatim denunciatum: Verum quod ei de
hereticis ac præcipue idem dominus sic sentit Vict. non
sine magna probabilitate in summa de sacris tract:
de confess. n. 18. qui non timet perversionis peri-
culum ipse non est credendum piam matrem ecclesiam
privare voluisse hoc salutifero remedio filios suos
in tali articulo ob delicta hæreticorum excoicatorum ne
suffragantur verba citata Conc. trid.://

Caput 27. n.° 4

In hyp. docet vitandum esse excoicatum suspensum in di-
ctum, ita notorium quod nulla tergiversatione celari posset
quod et in cap. 25. n.° 80. et 81. eiusdem man. iam do-
cuerat, sed in latinis id merito silentio præteritur pro ea
quod infradicemus ad n. 35://

numero 12

Putat non sufficere ad excoi incurrendam quod iudex di-
cat habeo et cognosco etc: Contrariam oppinionem majori cum probabi-
litate docet Pano. cap. nouimus de immunitate ecclesiarum: Ros-
tiensis in summa de sententia excoi: suffragatur cap. Iudicia de ap-
pellationibus, neque apparet cur potius sint sufficientia
verba ad ligandum anathemate quæ reperiuntur in Can-
onem cum ab hore pronunciantur://

n.° 15. hyp. 14

Docet in casu quo fertur excoicatio contra debitores si n

voluerit intra tpus definitum solvere, puta annu, mē
semne certissimu ee n comprehendi, & tunc assignato
a creditore progat, qd cum pener solois pretermittendo
excoem non incurrat: Tota diffolt. e an cadagat si non
solvat eum pon in tpu progato: Ad quam resp. Nau.
resp. si de consensu judicis tunc non progedit: quam opioe
tradit Sylu. V. excoio 2. notab. 1. casu 13. eq ouam
plectenda si contra progatione fuisse factā absq expsso
l. tacito consensu judicis, Et ut Nau. jnnuere debitorem
excom effugere etsi in tpo progato debitum n solvat
q opio licet suam heat pbabilitatem, pbabilior tn e
ctria et sequenda, quam pbat Decius cap. prad de ap-
pellationibus in 2. n. 6. Con. cap. quamvis pactu de
pactis 1. p. §. 1. n.° 6. post multos opios ab citatis:
facit p hac sntia qd observat coir opio et ipse Nau.
docet n.° 11. ipsius cap. qd cum excoicatio fertur ad
instantiam alicuius ab ea redduntur jmunes, quos pars
voluerit eximere et non alia roe nisi qa index con
formar se voluntati patentis excoicatione pariq
in dm e qa illud n consitentur judicem pnunciante
intra excommunicationem q debitorem ut intra decem dies
satisfaciat tacite consentire [illegible]
[illegible] in progatione quam fecerit pars in cuius
favorem [illegible] fuit excoicatio lata: ac si in transacto
tpre progato si solut non fiat, locum erit censura
excois: progatio n ut facta cum predictis qlitatibus

et clausulis illius rei quae erogatur: Probabilissimum est esse periurum qui alteri sub iuramento promisit dare 100 aureos intra septem dies si pecuniam non solverit intra diem ab ipso creditore prorogatum ut defendit Felinus cap. 1. de iureiurando. Iason in lege. 1. §. Et post opiniones ff de novi operis nunciat. n. 8. contra quam maior pars est de excommunicatione.

Numero 24.

Docet non peccare excommunicatum minori, ministrando sacramenta: quae opinio est Hostiensis quem ipse citat et post probationes excommunicationis maioris: quia maiori non privat solum activa et passiva participatione sacrorum: quia minor vero solum passiva. Notandum quod a peccato non liberetur minori excommunicatus dicit Lanar cit. ab ipso Nav. quem sequitur Covar. cap. Alma num. 1. p. §. 8. Maj. 4. d. 18. q. 2. §. 1. Lar. 2. 4. q. 25. ar. 2. Sylv. verbo excommunicatio 4. §. 1. contra praesertim loquitur dum affirmat peccatum quod committit esse mortale. Sotus 4. d. 22. q. 2. ar. 3. paulo post prius est ex opinione aliorum multorum data per cap. Si celebrat de clerico excommunicato, cuius haec sunt verba, peccat quidem etc. et loquitur de excommunicato maiori conferendo sacra sed ab eo collata virtutis non caret effectu: Ad rationes quas Nav. opinioni adducta, non ideo differentiam illam constitui inter ma: et min. quod ma: excommunicatio, tam ab activa quam a passiva sacrorum participatione directe privat, minor vero solum directe a passiva, et non directe ab activa: nam ut bene notavit Sotus citatus inde

cere et viri reverentia n' nulla illu sacra confer
re q privari ab eorum participatione: /

numero 18.

Addit in lata excoicati pecto fuerint repositus
in gratia p' optima contritione n' privari suffragijs
g'ralibus eccl[esi]ae quanvis acessura non dum sit absolu
tus: q' rium tn' oridem[?] missa ad n. 36: //

num. 25.

Docet posse simplicem sacerdote absoluere ab excom.
mj. qu excoicatus mortali crimine n' fuerit irreti
natus: quam opinio[n]e defendit: Et in cap. placuit de
paenia d. 6. n. 25. et in S. Tho. 4. d. 18. q. 2. ar. 5.
q.to 1. Caeterum qd non pot nisi parrochus aut qui
uis alius sacerdos here' jurisdictione ad absoluendu
a m. Sbar Caiet. late V.º excoicao Cap. de excom.
mj. quem seqr Sotus 4. d. 22. q. 2. ar. 3. vers. 3. q.
et et alij plurimi: Suffragar Cap. nuper de sma
excois vers. in q. Et cap. Dudum eod tit.º, et ro e qi
excom. minor e vera censura q incurritur a jure,
censura aut e actus juridicus atq[ue] in non pot ab
eo absolutionem fieri nisi ab eo q hei iurisdictione:

numero 35.

Docet standum ee constitutio Conc. basil. quam ipse
refert et non constitutioj Conc. Constan quam refert
Anto. 3. p. tit.º 25. cap 3. Et seqr Caiet. V.º excoicati,
cap. de excoe mj., sed iam usu comprobatu e standu,
ee constitutioj

cap. 27. n.° 36.

eē constitutioꝫ relatā a S. Anto. et iō x.° illius teno
rem observandum ē stric ne vera corolaria quē
Nav. infert:// num. 36.

Docet poēe quempiā publicos orōes fundere pro ex-
coīcato de quo credat vere iampenituisse, pro quo
illie plusse m.° n fiam ita publice qd alij intelligant
illum pro excōicato orare, et inde sumat scandalum:
Quam opīōez sequ Covar. cap. Alma mr § 6. n.° 4.
et alij ctā: Verum qrīu tenet Scotus in 4. d. 22. q.
1. ar. 1. et ad. 2.4. q. 23. ar. 1. Et pbi ex cap. a nobis de
snīa excōis n. 2. ubi ait Innocentius 3. uinculū quo
peccator ligatus ē apud Deum in culpa remissione solui
illud aūt quo ligatus ē apud ecclias cum snīa remitti
et relaxari: Et post pauca addit, quanticuīꝫ pœna
signa in excōicato praecesserint, si in morte praeventus
absolutionis beniꝫ non potuerit obtinere, quamvis apud
Deum absolutus fuisse uideatur et credatur, nondū tn̄
tendus ē apud ecclias absolutus: Ex quo verbis de
ducit arg. ad confirmandā nrās snīaꝫ: Excōicatus
quanticumq contritus non liberatur ab excōicatione
per veram contritionē quam hēt ɠ priuatur suffragijs
gr̄alibus ecclie: Sic pr pbo cōa: posita cā sequit
effūs sed excoīcatio ē causa priuationis suffragiorū
omniū ecclie ɠ ea durante priuabitur excōicatus

suffragijs coibus et ex cōntis, q ea vehementer appli care excōicato intentionem cutis faciens ac pinde peccabunt: Praeterea quidem excōicatus n. per interesse dni ita in suffragijs coibus gaudere n. poterit, sed constat non posse interesse dni ut ipse Nau. concedit, g.° neq suffragijs cutis gaudere qr n'e major rō de uno quam de altero & scandalum tollat: Denique S. Tho. quodl. 11. ar. 9. cum dicit peccare m. orantes orationibus publicis pro excōicatis nullo dubio ponit inter excōicatum contritum n'q debuit Nau. cum pduceret ad sua fund: Porro nra sna non solum intelligenda e de excōicatis viatim denunciatis sed in deijs qui grali s excōicati publicos oroes in hoc § intellige quas quis recitat tamq minister cutis:

numero 39.

Iterum repetit quod nos iam resolvimus s. ad 25. posse s. simplicem sacerdotem absolvere ab excom. minori:

num. 45.

In hijs. docet excōicatum majori peccare m. participando cum alijs in oroe angelica matutina, meridiana et vespertina, et in simplici mensa benedictione; quod u° hec sna non sit vera satis constat ex ipsis quae ipse tradit sup. n° 3. 6. utriusq man.

n.° 54.

Docet in hijs: excōes de cena dni cui hois et n'juris dispoes pariterq cum ipso summo pontifice, cuiusq(?) ...

Cap. 27. n.° 61. à h.

Advertis ex bulla Greg. 13. et tradit ipse Nav. in lat. n.° 74. n.° 61. hisp. 58.

Docet n.' in numere excom. de cena Dnj contenta in 4. clausula exigentes a clericis tributaq. s. iusta et licita rū laicorū: quam opinioñ desumpsit ex Cai: V.° excom.dio cap. 17. q.d credit solum comprehendi sub pæna phibita exigunt, posita in dicta 4. clausula, ea tributa q. in se et non rū clericorū tantum.° phibita s.: hæc opinio pbabilis est maxe in mā pænali ubi pæna n.' s. ampliandæ sed potius restringendæ: Nihil quod pbabilior et amplectenda sit opposita: Docet Angelus V.° excōicatio 7. cas. 23. Syl. b. 9. cas. 21. Tabiens. eod. verbo. 5. cas. 19. Armila b. S. 11. Hi omnes affirmat excom.m cap.lis quamquā, desensibus in 6.°, eē iam de cena Dnj: pcæa in dubio tutior pars ē eligenda: nam ut hic in exemp. quam refert Nav. ipsa, n.° 89. in lat. et 91. in hisp.: cum dubium fuerit de percussione clerici sane leui an enormis, potius declarandū ē an pont. fuisse grauem absque eius non posse absoluere: Denique quis n.' dicet eē phibita tributa, quæ quis non subditis imponat: Cū q.r resp: ceetica non sit regi subdita, tributa ei imposita et exacta orum phibita: suffragat .12. clausula ubi excoicantur illi, q. collectas, decimas, talias, prestantios et alia onera clericis, prelatis, et aliis psonis ecclesiasticis absque Rom. pontif. speciali et expssa licentia.

imponunt: q q.ª huius tributa exegerint, et habita tributa extorquent:

n.° 63.

Affirmat peccare m. captivos xp̃ianos remigantes in triremibus sarracenorum et turcarum etsi id faciat ad evitandum mortis periculum, tametsi excus. eos a toto. quam opinionem probat in relect. cap. ita quorund. de judaeis not. ii. n.° ii. hoc solum ratione contra praeceptum de non occidendo non solum agit q. in aliu proximum occidit, sed etiam q. in aliena occisioni consentit. Sed remigantes in xp̃ianos consentiunt eorum occisioni q. peccant m. Attamen durum admodum e tot captivos condemnare q. mille mortes subeunt ne xp̃iani rogent aeque ex casum quo quis tenetur ex praecepto charitatis vitam p. salute proximi et reip. conservatione exponere n. s. de m. condinandus: probat q. remigatio e opus de se indifferens, q.ª licitum e remigare ad propriam vitam conservandam quamvis inde mors proximi sequatur, qualem defendere se et bona sua licitum e quamvis inde sequatur mors invasoris, ita autem surripere ad evadendam extremam necessitatem bonum e quamvis inde sequatur mors alterius existentis in extrema necessitate q. eo pane necessitatem suam levare videbat: Vnde tam p. consult. dom. Nau. non. n. consentit captivus intentioni turcarum sed opi imperato quod e indifferens et ideo homicida non censetur: //.

numero 65

Docet non requiri ad incurrendam excom. de qua b loqui

cap. 27. n.° 74. 78. 89.

quod propria authorit.e quis capiat, spoliet, detineat cõmeantes in curia sed solum quod ad id jurisdicti onem n. hēat ordinariā v. delegatā: Attn.' textui e conformius quod propria authoritate prefatae actiones exerceantur ut excõicatio incurratur: affirmat Cai. Verbo excom. cap. 14:

numero 74.

vide supra ad numerum 54: n.

n.° 78.

Latrones incurrere excom. cap. Siqs, q n. liberat cleri cum ab inimico percutiente, cum absq suo periculo posset et si ex off.o n. hēat illum liberare, m.o liberare illū omittat quod delectatur in clerici percussione, sed merito in latrio totum hoc silentio praetermisit:

numero 89.

In lat. excitat. diff.es quanti temporis debeat ee impedimētū excõicati ut obtinere valeat ab epo absolutionē excõis papae reservatae: Et dicit sufficere impedimētū tanti temporis quantum requiritur ad curiam accedendum, ut si quis mensis requirat ad iter faciendum et impedimentum duraturū credat per mensem absq peccato posse epus illum absoluere. Haec responsio n. est admittenda: ex ea n. sequitur existentē in india non posse absolui ab epo nisi credat per annū vel duos annos duraturum impedimentum, cum tn. requiratur ut illinc ad curiam n. perveniat et a q.ro q ad Rom. civitatem dictam poterunt absolui ab epo, si

impedimentum durer p 8°. dies, qui tantu temporis spatiu in eo itinere ad curiam consumiret; qm ne tur e relinquere defsoes huius rei arbitrio epi absoluentis: //

nu. 99.

Affirmat rest. faciendam ee intra septem dies ad euitandam excom. de qua b agit, idq obseruat Caiet. quem citat, Attu cap. quamq desnia excois in b. ea excoi poterit capresse heu nisi bona ipso fuerint intra 8°. dierum spatium restituta. //

num. 104.

Taxandus e dum affirmat excoi in curreragentes ne excoicati seu interdicti ab ecclia reijciantur, qui p agunt dma officia, cum tex. Clementina grauis de snia excois in hac actione non de dioi officijs dmis mentionem faciat sed de missarum tn celebratione qd aduertit Caiet. Verbo excom, cap. 42. //

nu. 120.

Docet n agere q libertate ecclicas statuentes dig mortuaria imponendo modum repani cum tanta clericoru multitudine, l. luminariorum oblationumue; quam opinione seruat Caiet. Verbo excom cap. 31 et post boni ex eo quod predicta potius concernat honorem consolationemue uiuoru quam mortuoru statum neq inde ecclia sibi pessedetrimentum sed p auidens obstat quod talia statuta q libertatem ecclia dmr onidu sylu. V°. statutum. vers. 8. et dicit ee eorz epi

cap. 27. n.° 128. 141

nionem: pro quo facit cap. finali, de reb. eccles. non alienandis: nec mole gratiarum solum vivi captam sed et mortuis magnum solatium adimentem: plurium n. orones exaudiunt facilius a Deo ut plures elemosinae in clericos distributae quam non parum desunt, acceptior denique est Deo cultus cum majori quam cum minori solemnitate ei exhibemus:

num. 128.

Vide quae diximus supra n. 58. in hisp. et lat. 61:

numero. 141.

Docet in lat: non incurrere excom. clementinae, de consanguinitate et affinitate contrahentes sponsalia cum consanguinea ignorando tale impedimentum, quamvis cognito impedimento copulam habeant affectu maritali post trid: ratio quam adducit est quod trid. annullat matrimonium clandestinum: haec opinio potest defendi ab ijs qui extimant esse in anno trid. non celebrari matrimonium per copulam post sponsalia nullo affectu maritali habitam: Verum cum Nau. oppinionem sibi persuadeat cap. 22. n.° 83. in hisp. et in lat. 26. coherere non potest proferre doctrinam cum illa loci citati dicere aut quod matrimonium clandestinum sit nullum per trid. non obstat, quin incurrat excom. clementinae stando in illa sua opinione cap. 22. loci cit. nam matrimonium quod scienter contrahitur cum consanguinea

Cap. 27. n.° 158.

e nullu ex impedimento juris et tn̄ vinculo excōis ligantur ōhentes ut pz :://.

numero 158.

Doces suspensione incurrere q ordinant cū patrimonio .l. alimentis ɋmissis seu donatis ab aliquo cū p° tn̄ an ordinationem celebrato qd ea remittat postqz fuerit ordinatus idemqz pbat ex cap. penult.° de Symonia : Attn̄ casus dicti cap. e longe diversos ab isto nro ut pz intuenti quod si forte ex alio cap. suspensionem incurrit n̄ e meu hoc loco inquirere : tn̄ non caret diffe incurrat ne hui suspensionis censuram post trid : cum sess. 11. cap. 2. amoveat antiquorum canonu penas : puta can. nemini et Cano. Sanctaru d. 70. q iam abrogata erat x.a aliquoru snias p cap. cum secundum de prebendis etassi epis, cont. 4.° in .6. aut p ōria consuetudinem ut voluit Turrec. Can. adeo : et con. citata d.e Verum cum canon agat de ijs q sine vero et sufficienti patrimonio sacris initiant aut post suscep tos ordines patrimoniu alienam extinguunt et remittunt, non vid nrūz casum comprehendere nisi forte dicas non possidere firmū matrimoniu qui illud obtinuit cum p.° postea illud remittendi, x textum institeto de inutili stipulatione §. impossibilibus et cap. Impossibilibus ff de verboru

obligōe

obligatione ubi irrita censent stipulationes qq conditio impossibilis imponit: Cum aut ordinatus negat remittere patrimonium quod obtinuit ut sz ex decreto episcopi trid. ut irritam fuisse dimitto patrimonij donationem aepm consulere ego re ute rel ordine suscepto non obtenta prius dispensat.

numero. 163.

In lat. vers. 4. adsisse carere et. existimo quod errore typographi, deest particula (non), dum dic incurrere irregularitatem, suspensum ab exercitio sacrorum, et ea administrent tamquam laicus quod satis est in capitulo ante dictis aliquo: cont. n. affirmat epum esse verum ordinem cuius oppm iam diximus de cuiusmodi cap. 22. n. 18. si p verum ordinem intelligat verum sacrum

numero: 168.

In lat. docet infantes, calentes amentesq in interdicto comprehendi itaque admittendi non sint divina officia: Verum quod admitti possint non solum tempore interdicti personalis sed etiam localis: probatur quia ut ipse author affirmat infra n. n. 170 interdictum ab ingressu ecclesiae respicit divina officia ne ea celebret aut audiat in ecclesia et pm non comprehendit q dum divina officia celebrantur p ecclesiam transire aut in ea dormiendo probatur quoque ex dictis de excomunicato q e in templo dum divina officia celebrantur si inscio maneat ad aliud intentus, atq puer ratione carens,

et amicos nullā dimon hito cognitos, n s q nisi ex-
cludendi: in loco tn sacro sepeliri non posunt ipso iur
dicti xa Couar. super cap. alma mr. § 4. n.° 5. //

num. 212.

In lat. docer vers. 3. et. incurrere irregularitatē q
arma ministrat pro innocenti non valenti se defen
dere sine illis, s eisdem armis invadentē occidat
aut mutilet: oppm tn ind afferendum: si intentio
administrantis non fuerit ut invadentē occidat
sed ut se defendat: sic excogit ipse Nau. cum com
opinē assentill infra, n incurrere irregularitatē q
ministrat arma eunti ad bellū iustum, quamuis cum
illis postea inimicū occidat aut mutilet, qm ut ipse
existimat n ē cā pxā necis eius l. eorū: sed multo
rō maior reqr qre id n concedamus de administrante
arma innocenti ut se defendat ab invadente q irre-
gularis n fit, quamuis innocens postea in sui defensioē
invadentē occidat: nam qd iustum bellū siue privatū
l. publicū nil facit ad rem seu ad cā proximitatē x
eius ct finitus pxē impugnandum://

n.° 215. hyp. 211.

Notm ē impp: incurrere irregularitatē q cās pxās
præbuit homicidio l. mutilōi ut aperte definitum ē
cap. de cet.° de homicidio ad iunsta glossa q quod
si homicidiū l. mutilatio facta fuerit iniusta irregu
laritas erit debilis, si v.° iusto erit irregularitas

adesse lenitatis: Notandum est 2º contra communem opinionem, quam sequitur Nau. non incurrere irregularitatem qui hortatur milites ad fortiter pugnandum et vincendum in bello iusto eisque arma ministrat sine intentione deformandi sed vincendi et pugnandi, incurrere tamen irregularitatem debiliter si has actiones fecerit in bello iniusto: Cuius rei rationes reddit n. 213. in hysp. et lat. 216. quia exhortatio, ministratioque armorum in bello iusto generali intentione pugnandi et vincendi non est causa proxima homicidij mutilationisque, si forte subsequatur nec censetur fuisse virtualem sat intentionem qui arma ministravit, exhortatio tamen et ministratio armorum in bello iniusto est causa proxima censeturque qui id facit habere virtualem sat intentionem homicidij mutilationisque subsecutae in eodem bello: Verum fundamentum illius non est firmum: nam proximitas causae ad effectum non sumitur per ordinem ad iniustitiam vel iustitiam actus, sed per ordinem ad connexionem realem causae cum effectu: nam si in bello iniusto est causa proxima homicidij subsecuti qui arma ministrat, quamvis id faciat animo solum ut illi pugnent ac vincant, cur non dicetur pari modo causa proxima qui sat animo actionem simili intentione in bello iusto exercuerit: debuisset Nau. huius rei diversitatem assignare: sed in existimo enim esse salvo meliori iudicio vel quia tam causa proxima est unus quam alter, sed in 1º casu non incurrit quia excusatur ob causas in jure 2º communem datam interpretationem in cap. Sniam

ne clerici l. monachi a reg.º grali. Cap. de cler.º atiab.
extend.d aim cap. hortatu de. Cap. quisq. 23. q. 8. ex
Cap. ex multo §. ult.º de voto et voti redemptione
In 2.º v.º casu incurrit.d irregularitas qd n. solu n.
excus.d, imo cap. qd in dubijs depenit, expsse de
ponunt clerici q administrat arma praeliantibus
qd attingit glos. b in bello iniusto: facit etiam pro hac so
lutione qd quamuis clericis licitum sit pro delicto pu
blico l. priuato ad mortis paenam aliquem accusare
sicut ex Sto. et alijs multis ptat Couar. 2. vari.
resol. cap. 10. n. 7. tn si ex ea accusatione mors
subsecuta fuerit publica auth.e erit accusator cen
sendus irregularis et non alia roe nisi qr causa pxa
fuit necis ut ipse Nau. notauit n.º 217 lat. id
dic de clerico q. apud judicem secularem latronem
accusauit pro furto l. iniuria sibi illata, q tn ab ir
regularitate eximit.d si in ipsa accusatione ptestetur
aut in ipso iudicio non petere cuiusm. criminis uin
dictam quae mortem aut membri mutilationem
inferat, ut hic tex. expssus cap. 2. de homicidio
in 6. q pcedit etiam si notorium certum sit, iudicem mortem
illaturum accusato: qudm notauit Joan. And.,
Abbas, Fel. Cap. postulasti de homicidio: neq
pot dici qd pprestatio praefata de causa aliae ppinques
homicidij faciat remotam: nam ipsa ptestatio
pmissa non liberat ab irregularitate aduocatus
q aduersus sanguinem reum in causa sanguinis pa

trocinatus ergo in dicto cap. 2. non excipitur quâ
vis minor eâ punitionis rei videatur quam ipse
accusator imo nec ipsa protestatio clericum libe
rabit ab irregularitate. Si pro furto. l. iniuria non
sibi illata reum accusaverit quo sit constitutio
dicti cap. 2. tunc locum habet cum excoitatis propon
pro injuria ipsi accusanti illata aut saltem fat
suis et propinquis Doctor eorum in dicto cap. 2. //
num. 233.
Docet incurrere irregularitatem ratificantem deformationis
saltem suo nomine quam antequam fieret mandare po
terat ergo ratihabitio his duobus concurrentibus
mandato comparatur cap. ratihabitionem in uestri Cap.
Rati, de regulis juris in .6. et tradunt multi
alij etc. Verum quod non incurrat habet glossa Cap.
Si quis viduam .11. concilio 50. dl. quam sequitur et
efficaciter probat Couarr. 2. p. relect. de homicidio § 1.
n.o 4. et cap. 15 de sententia excom. in .6. ubi definit
irregularitatem non contrahi nisi in casibus jure expressis
qualis non est iste ratihabitionis. Neque obstat reg. supra
citata, tum quod multas patitur exceptiones, tum etiam quod
quod attinet ad substantiam maioris rei satis poterit eam procedere
quoties specifica decisio primæ reg. quoad reg. ad
irregularitatem incurrendam, et cum in materia irreg. non est
satis argutatio ex mandato ad ratihabitionem quæ mandato
aequipollet: //   n.o 236. hypp: 238. //
Docet incurrere irreg. ex delicto clericum l. monachum in

dente latrone suscepierit, Si uocaferet pro defensione credere quod superuenientes illum uincti ducent ad judicem ut eum iubeat suspendere: in cuius confirmatione adducit cap: Si quis de hom. Ceterum casus illius cap.li a longe diuersus ab illo et ideo omnino pro huius clerici non incurrere in casu proposito dummodo eum impedire nequeat: nam desinit uti clericus tenetur impedire damnum proximi quod commode potest, propositum non statuit quod ius naturale non quod peccauit uociferando et ex contrario uigilantius ex delicto non inferit quam ut demum per eos indicent suspendisse latronem ://

num. 238.

Vide etiam quod docet hoc loco sup. cap. 15. n.° 7. //

num. 247.

Docet incurrere irreg. qui bis sacrum confirmationis et scienter susceperint aut contulerint, quod et deseruat Archidi. cap. 1. 67 d.e Ricar. 4. d. 7. q.o penult.o Ceterum quod nullo modo incurrat docet Sco. t. q. 1. Palu. t. q. 2. Anto. 3. p. tit. 14 cap. 14 § 4. Turrecre. cap. dicti de consecratione d. 5. ad fine = Cabre. 1. de potest.e legis poen: pro confirmatione iteratione quod ipse Nau. concedit: irregularitas enim non incurritur nisi in casibus in pontificio expressis xo Cap. is qui de sententia excom. in 6. de consuetudine uo cui ipse similiter non constat sufficienter: ///

n.° 249.

Inlat. docet non peccare uere excommunicati min. ad ministrando sacra uide oppositum n.° 24://.

Cap. 27. 245.

In cat. docet parrochos hentes facultatē absol-
vendi subditos suos ex ~~appri~~ a casib[us] ppris epo re-
servatis posse eos absolvere pœnitentem alteri[us]
diœcesis ex casibus reservatis suo epo quamvis
expsse pænitentes n[on] obtinuerint facultatē ut ab illis
absoluantur, tum q[uia] epi videntur tacite velle dare
ut id sit depsis ex reservatis qui subditus confitetur
in aliena diœcesi habentis facultatē absoluēdi a reser
vatis suo epo, tum q[uia] id videtur hēre consuetudo q[ue] n[on]
solum ampliare pōt jurisdictionē sed eā dare n[on] ha
benti cap. due simul cum glossa ~~offi~~ officio ordinarij
lib. 6. puto dm in confessione viatorum in 4.ma facto, ad
servandum præceptum de confitendo semel in anno
posse parrochos præfatos illos absolvere a casibus re
servatis epis ipsorum viatorum q[uia] tunc viatores sub
beunt vicem incolarum loci quo reperiuntur quoad
sacram pœnitentiam et eucharistiam ut testatur Cai. v. absolutio
cap. 2. sic declarasse Eugenium 4.m vivæ vocis ora
culo quod observari cōmunis debet: secus in alijs confessi
onibus ex de licentia ppri epi facta, nisi in casu
necessitatis extremæ: tum q[uia] nulla talis recepta consue
tudo, tum ex q[uia] ille sacerdos n[on] accipit jurisdictionē a suo
epo sed ab epo [illegible] pœnitentis, q[uia] qui epus n[on] censetur ei com
mittere suos casus p[er] hoc q[uod] facultatē concedat suo sub
dito confitendi in aliena diœcesi ut satis aperte de
finit cap. si epus de pœnis et remiss.

cap. 27. n.° 269.

Docet validã ēē confess. factã in scriptis absenti; vide oppin 3 cap. 21. num. 66:11.

n.° 288.

Affirmat unũ ēē id in utroq foro, debere eadẽ tempore et debere credere ēē verum quoad unũ effectum ppt ūsum alicuius rōis, et ōrium quoad altm ppt rōm alterius: Vri contr unã et eandem mulierẽ posse et debere credere ēē sui mariti illũ cumque coit, quoad redditionem, et ōriũ, non ēē, s. sui viri quoad effectum exigendi debitum: Alibi ur implicare qd st mulier v.g. dubiter de praesenti viro an sit legitimus conjux. ut n̄ sibi posset petere ab eo debitum et non dubiter ut ei reddere valeat: simul .n. dubitaret et n̄ dubitaret: ppea namq juro praecipiunt qd mulier q pbabiliter dubitat de validitate matrimonii reddat et non petat qi ut aliqd licite fieri possit deque dubitamus, an aliogn sit pctm satis ē qd certo constet ex altera pt. id sine pcto omitti n̄ posse: potius .n. faciendum ē id de quo dubito an sit malũ quam id qd certo scio ēē illicitum, quod accidit in dubio de validitate matrimonii praesenti certum ē .n. illicitũ et ō iustas ēē phibere aliquẽ cuius possessionẽ hic iusti ppea qd dubitem an sit sua: negare aũt debitum conjugi qui non dubitat de validitate matrimonii et illum phibere abusu rei, quam ille possidet ō non obstante dubio non licet illi debitum negare, at qi stante dubio de validitate matrimonii praesentis, petendo.

debitum

debitum exponitur periculo peccandi et nullum crimen è apetitione abstinere tenet[ur] praefata mulier abstinere: sed de hoc late diximus sup. 22. nº. 55. //

Deo gratias agamus:

85

F (

Dareshmicaõ da adulterra para ordar [illegible] [illegible] ..

Morgado . Nav . c . 7 . nu . 8.º . f. 33 . |

circunstãcia pella qual se pode conhecer o complice . c . 7 . nu . 3 .

caso de [illegible] . ~ no nu . 4.º . | mas se scandaliza confessar . c . 6 . nu 6 .

usq ad . 10 . |

decreto continẽcia f . 17 . | se se pode dispensar [illegible] f . 18

casa sem [illegible] [illegible] peccados pais . fol . 19 .

[illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ maritu[illegible] [illegible] [illegible] . f . 20

Do Rol que acabou exemplar na fi
carão por dizer [illegible] sam Lam
berte do anno de 95 . [illegible] [illegible]
dellas [illegible] mais q̃ aqui assentar [illegible]
[illegible] riscos per [illegible] linha direita

Sam Lamberte de 95 .

. de 96

Anni [illegible] meses ———— Solenes . ————